ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1295

5 динара

22. 10. 1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

128

КОМПЛЕТАН СТРИП
БРАЋА

Ripley

Веровали или не!

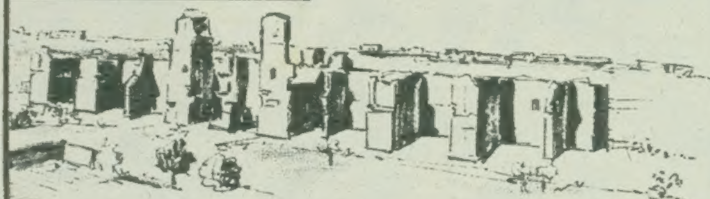

Црква **Ор Сан Микеле** "једна од најраскошнијих у Фиренци (Италија) саграђена је првобитно као **силос за жито**.

Овај **Стереоскоп**

Апарат са два стакла помоћу којих се две слике виде рељефно као једна — начињен је 1860. године и украшен је драгим камењем.

Старо римско купатило у Каракали крај Рима могло је да прими **25.000 купача истовремено.**

Теодор Рузвелт

(1858-1919)

25. председник Сједињених Америчких Држава био је толико **кратковид** да је у шпанско-амерички рат пошао са **12 резервних наочара које је носио у џеповима и постави од шешира.**

Еразмо Ротердамски

(1466 - 1536)

Чувени холандски научник и хуманист **добијао би високу температуру кад год би угледао рибу.**

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● „фудбал на води", како се популарно назива ватерполо, поникао је у Енглеској. Забележено је да је прва утакмица у ватерполу одиграна у Лондону 1874. године.

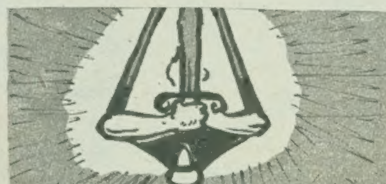
● проценат леворуких особа у свету износи, према званичним статистикама, око четири до шест одсто.

● стари Германи чували су беле коње, као Индуси беле слонове. Те беле коње они су приносили на жртву богу Одину. У нарочито свечаним приликама они су те коње и јели. И касни-

је, када су примили хришћанство, Скандинавци су тајно приносили Одину на жртву беле коње. Ти коњи називани су Одинови бели коњи.

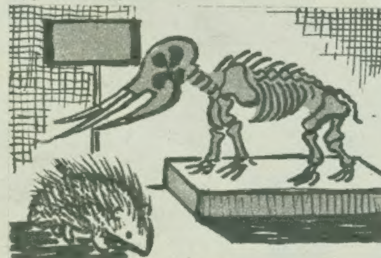

● улични фењери у старој Словачкој били су украшени руком која држи мач да би подсећали преступнике да општинске власти могу да осуде злочинце и на смрт.

● утврђено је да је човеку потребан допунски кисеоник већ на 5.000 метара надморске висине, док на 8.500 без вештачки узетог кисеоника долази до гушења. На 11.000 метара без вештачког кисеоника смрт наступа тренутно, јер у таквим условима кисеоник мења свој ток у телу и почиње нагло да напушта крв и плућа да би се вратио у атмосферу.

● бодљикаво прасе је најстарији сисар. Његови преци појавили су се на Земљи пре више од 40.000.000 година и старији су од мастодонта.

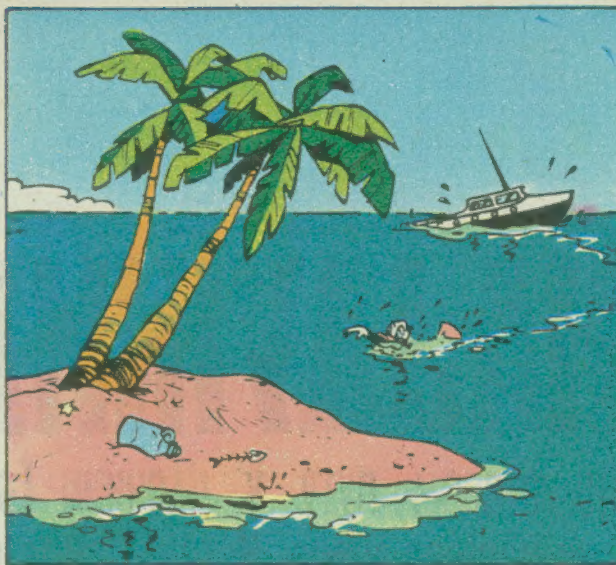
● у Геолошком музеју у граду Магадану (СССР) налази се колекција готово свих минерала и руда који се могу наћи у недрима наше пленете — стотине хиљада узорака корисних ископина. Геолози су недавно пронашли „благо" у басену реке Колиме. Поред налазишта је сада изникло насеље Дукат, а у изградњи је и флотација. У једној просторији Геолошког му-

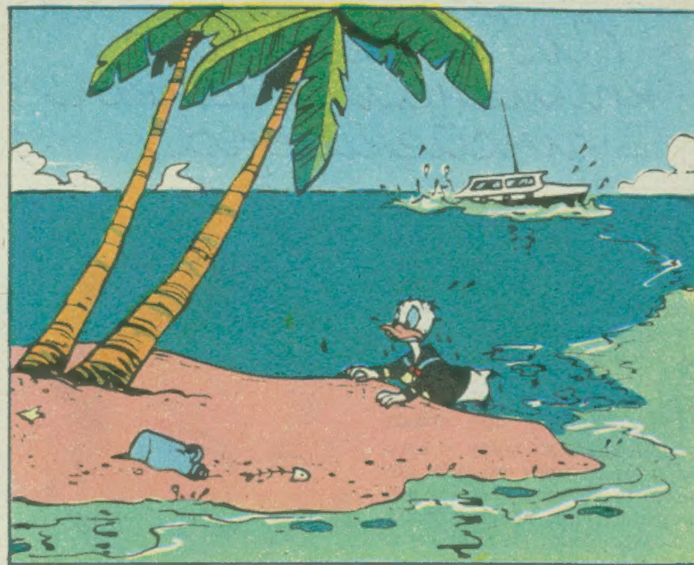

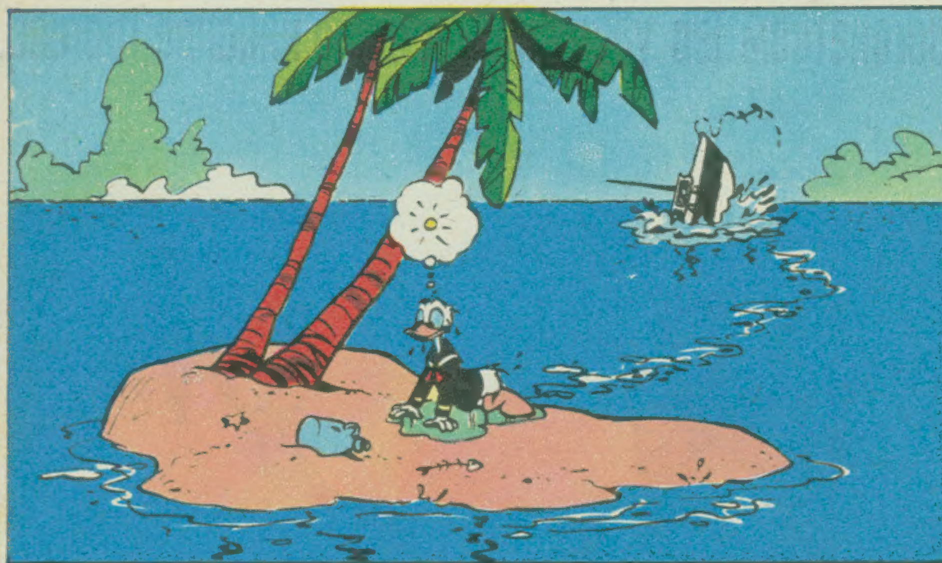
зеја налази се галерија мајушног и џиновског грумења злата. Иза поларног круга пронађен је грумен злата назван „Златна рибица" тежак преко седам килограма. Посетиоци имају прилику да виде златне украсе које је створила природа: брош у облику листова, „привезак" правилног овалног облика... Тим украсима не треба ништа ни додавати, ни узимати — природа их је „израдила" јувелирски прецизно.

Walt Disney

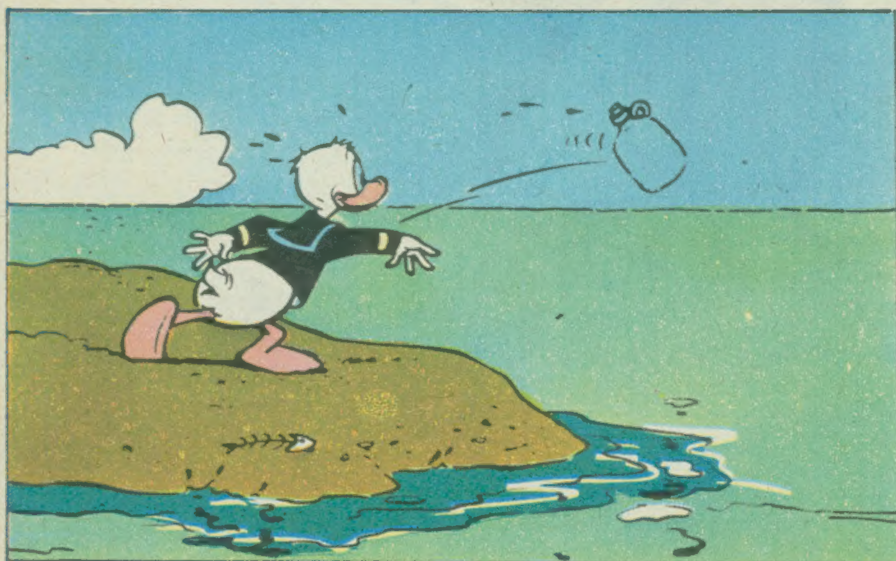
ПАЈА ПАТАК

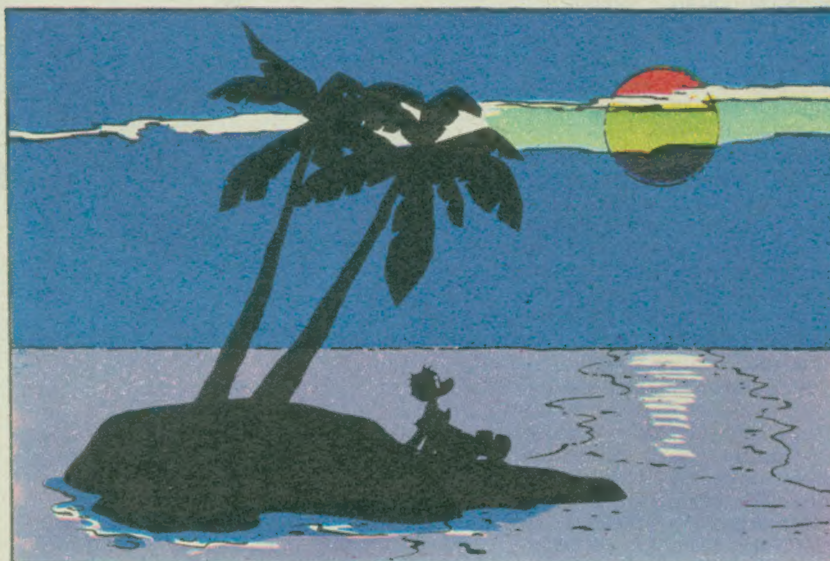

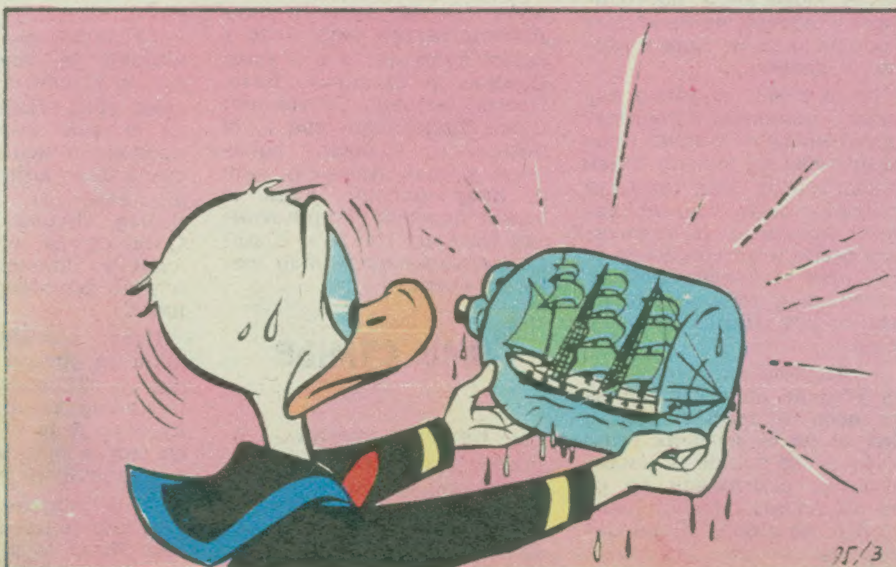

Из бележнице криминалистичког инспектора

ДЕСЕТ НАЈДУЖИХ ДАНА

На старом путу у планини Госпоји нађена су тела две убијене жене. Истрага се нашла пред тешко решивом загонетком јер убица није оставио никакве трагове.

ИНСПЕКТОР МИХАЈЛО САМАРЏИЋ

По мразу који је стезао, увијен у стари капут, сељанин Загјани Хајдар из Граговца код Приштине журно је корачао кроз планину Госпоју. Оковратником и рукама штитио је лице од ветра што је завијао. Желео је да стигне кући пре мрака.

Изненада, на путу у блату и води који су већ почели да се мрзну, спази два женска тела. Млађа особа, девојка, била је окренута лицем према земљи и није давала знаке живота; она старија, од неких четрдесетак година, лежала је на леђима нешто даље од ње. Издисала је. Око њих се разливала крв. Неко им је пуцао у главу а затим побегао.

Превримите небо и земљу!

Позвана је милиција и Секретаријат унутрашњих послова из Приштине. Тамо је за пола часа комплетирана екипа од инспектора Службе јавне безбедности, истражног судије, криминалистичких техничара и милиционара. На челу групе стајао је искусни стручњак за откривање убица Михајло Самарџић.

Екипа је стигла на место догађаја у само предвечерје. Пошто је већ освајао мрак, извршен је само провизоран увиђај.

Чим је свануло, Самарџићева **екипа је претражила сваки педаљ око места где је извршено убиство. Осим зрна испаљеног из пиштоља калибра 9 милиметара и зареза на једној грани од зрна које ју је закачило ништа друго није нађено.**

Инспектор је сео на бусен влажне земље, замишљено гледајући у смрзнуту барицу где су синоћ нађене жртве. Испитивање њихових тела није говорило много. Једна жена је имала око 45, друга 18 година, по одећи рекло би се да су сељанке. а по годинама старости могло се претпоставити да се ради о мајци и кћерки.

Како стићи до убице кад нема никаквих трагова? „Онај ко је то учинио имао је времена да уклони сваки доказ против себе, јер овом џунглом нико не пролази!", промрсио је инспектор бесно и устао. Почео је да шета. Одакле почети, питао се у себи, ваљда по десети пут. Позвао је своје људе.

— Морамо да сазнамо ко су убијене жене! Преврните небо и земљу! Заклео бих се да су из ових села!

Људи из екипе и милиционари растркали су се по насељима. Једно село узео је на себе и Миша Самарџић.

Следећег дана појавио се први зрачак наде: у селу Доброшевцима нису биле у својој кући мајка и кћерка Џемиља и Пашима Ћата. Према изјави Џемиљиног мужа Етема, пре два дана отишле су у посету рођацима у село Ариљачу, али се нису вратиле. Етем је одмах одведен у приштинску болницу где је у убијеним женама препознао жену и кћерку.

Само сумње

— Коначно нешто! — одахнуо је један од чланова Самарџићеве екипе.

— Шта? — упитао је инспектор Самарџић. — **А убица? Ко је, где су трагови?**

Те ноћи инспектор Самарџић је опет потражио конак у једном од планинских села. Није могао ока да склопи. Одлучио је да пронађе и испита све који су на било који начин имали везе са Џемиљом и њеном кћерком Пашином. Опет су се његови људи дали у даноноћну потрагу и дуге разговоре са сељанима.

После неколико дана екипа је успела да састави причу. Самарџић ју је пажљиво скицирао у блоку. Чуо ју је у својој пракси дотад много пута само у различитим верзијама.

Муж убијене Џемиље, Етем, био је добар и тих човек. Имао је рођака Браима који је бацио око на његово имање. Браим је довео Етема да живи код њега и оженио Џемиљом. Тако је присвојио његово имање. Етем и Џемиља су добили кћер Пашину која је израсла у лепу девојку.

Џемиља је била одлучна и сналажљива жена па није хтела да дозволи да се Браим односи према њеном мужу као према слузи. Успела је да га наговори да с Браимом подели имање и на свом подигне кућу. Тражила је и момка за своју кћер и нашла га у селу Ариљачи. Био је то неки Загјани Рамадан. Довела га је у кућу, али пошто је био још млад, одложила је свадбу.

Браим и његови синови чинили су све да стерају Рамадана из Џемиљиног дома. Није им ишло у рачун да се Џемиљина кћер уда јер би сигурно имали деце и она би наследила Етемово имање. Међутим, како нису успели да застраше младог Рамадана и приволе га да се врати одакле је дошао, решили су да убију Џемиљу и Пашину...

Дакле, убица је могао да буде неко из породице Браима Ћате.

Најзад доказ

— Све то лепо звучи, али где је доказ! — питао се инспектор Самарџић.

Ипак, слутио је да ту има нечега. Али, шта ако крене у том правцу, а убица је на другој страни. Зар се у свакој кући у овим крајевима људи не гложе због земље и не прете једни другима. Како с том причом изаћи пред суд који тражи само доказе. И кога да ухапси и окриви од целе породице Браима Ђате кад њих има као плеве. Уосталом, Браим Ђата и не крије да је мрзео Етема и Џемиљу нити је то икад крио.

Инспектору је било све теже. Толико дана без сна а у рукама ниједног трага, ничег поузданог. Наредио је да се провери кретање свих чланова породице Браима Ђата у време кад је извршено убиство. Утврђено је да је алиби готово код свих био сумњив. Али нису ваљда сви убице. Инспектор Самарџић је одлучио да се задржи на Браимовом сину Исљаму.

Провером се сазнало да је Исљам уочи оног дана када је извршено убиство узео у предузећу неплаћено одсуство и дошао кући у село. Но, ни то није много казивало као ни други детаљи на које је инспектор наишао приликом претреса куће Браима Ђате. **Међутим, приликом претреса одела свих укућана, инспектор Самарџић је у унутрашњем малом џепу сакоа Исљама Ђата нашао једну ситницу.** Гледао ју је неколико тренутака, а потом му се лицем разли осмех. Нађену ствар ставио је у џеп свог зимског капута и мирно рекао милиционарима:

— Ухапсите Исљама Ђату, он је убица!

Сутрадан, у канцеларији Секретаријата унутрашњих послова у Приштини, инспектор Самарџић је објаснио запрепашћеном Исљаму шта га је одало.

— Тврдио си да си у своје село допутовао возом из Церовика 16. децембра, дакле оног дана када су две жене већ биле убијене и да си изгубио возну карту. Е, па, видиш, ниси је изгубио: затурио си је у џепићу, али си заборавио где си је ставио. Ево је, нашао сам је у твом сакоу. И још нешто: на њој пише датум 15. децембар 1972. године. Сметнуо си с ума да железница има добар обичај да ставља датум на карту!..

После десет дана, вероватно најдужих у свом животу, инспектор Самарџић је могао да оконча случај и склопи корице досијеа.

Видећи да је у клопци, Исљам Ђат је признао да је он пуцао у жене, помагао му је брат Мурат. Због гнусног злочина његов брат је осуђен на 20 година робије, а он на смрт стрељањем. Врховни суд је потврдио казне.

М. Тодоровић

ЧУДНОВАТА ЛОВИНА

Џиновска морска животиња коју је ухватио капетан Томпсон није била ни ајкула, ни делфин, ни кит. Она је и за научнике остала — загонетка.

Брод „Самоа", под заповедништвом капетана Чарлса Томпсона, пловила је једног фебруарског дана 1913. године дуж обала Флориде. Путовање се већ ближило крају, кад су морнари приметили огромну рибу која се лагано љуљала на таласима недалеко од јахте. **Кад је рибу осмотрио мало пажљивије, искусни капетан се зачудио: није личила ни на морског пса, ни на кита, ни на коју од познатих морских животиња.**

Морнари су се брзо наоружали харпунима и сишли у чамац с намером да убију необичну животињу. Најснажнији и највештији хитнуо је харпун и он се зарио у огромно тело непознате рибе. Следећег тренутка чамац је почео стреловито да јури површином мора.

Престрашени, морнари су почели да моле капетана да пресече харпунско уже и да се читави врате на јахту. Међутим, храбри и упорни Томпсон као да их није чуо. Намеравао је да конопац пресече само у случају ако риба покуша да зарони у дубину. Она је и даље брзо пливала испод саме површине воде и уплашени морнари јасно су видели њено џиновско тело како се с лакоћом пробија кроз воду и неуморно вуче за собом чамац у којем је било пет људи. Остатак посаде покушао је да их прати бродом, али су ускоро далеко заостали.

Необично гоњење отегло се пуних 39 часова. Тек тада риба је малаксала, морнари су јој се приближили и убили је. Кад је пристигао и брод, с муком су је извукли на палубу.

Мислећи да је заиста мртва, капетан је с морнарима који су учествовали у необичном лову отишао у салон да једе и да се одмори. Међутим, ускоро је дотрчао један морнар, сав избезумљен, и саопштио им да је риба дошла свести и да је својим великим репом на палуби начинила праву пустош.

Готово цела посада зграбила је пушке и револвере и осула на чудну грдосију праву кишу метака, али је риба и после пуних пет дана показивала знаке живота.

За необичан ловачки трофеј капетана Томпсона заинтересовали су се многи научници из готово целог света, спорећи се међусобно којој врсти риба припада. **А њена величина била је заиста застрашујућа: била је тешка око 12 тона и дугачка 14 метара! Обим њеног тела износио је 7 метара. Оклопљена готово непробојном кожом, дебелом три сантиметра, животиња је имала шкрге, па је према томе — риба.**

Највећа сензација настала је кад је утврђено да јој кичмени стуб није од костију, већ од меке хрскавице. По томе је личила на морског пса. Али, чудовиште није било морски пас и такву рибу још нико није ни видео ни уловио. Дуге расправе научника нису довеле ни до чега и нијенан од њих није могао да јасно и потпуно класификује рибу.

Тајна огромне и непознате рибе капетана Чарлса Томпсона није разјашњена ни до данас, 63 године откако је уловљена.

И. Л.

МИНИ-КВИЗ

1. По чему је познат мали сисар мунгос?
2. Ко је написао „Декамерон"?
3. Ко се сматра проналазачем катапулта?
4. Ко је саградио два величанствена храма код Абу Симбела у Египту?
5. Где се налази Велико медвеђе језеро?

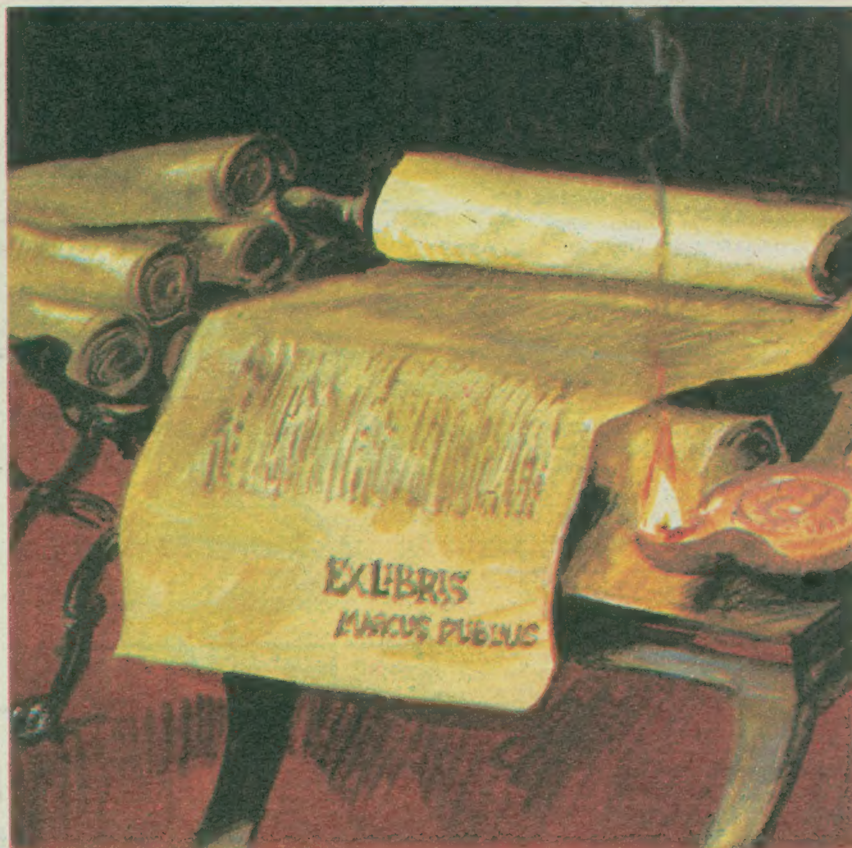
ОДГОВОРИ:

1) Мунгос је познат по томе што лови змије, нарочито кобре; 2) „Декамерон" је написао Ђовани Бокачо (1313—1375), прослављени италијански писац и хуманист. Писао је песме, романе и новеле. Најпозанатије му је дело „Декамерон", збирка од 100 веома успелих новела; 3) Дионизије Старији, син Хермократов, тиранин сиракушки (430—367 пре н. е.) два пута ратовао против Картагињана и бранио хеленство на Сицилији; 4) Храмови код Абу Симбела саграђени су око 1250. године пре наше ере за време владавине Рамзеса II. Фасада главног храма има три краљеве фигуре у седећем положају, четврта је пала; 5) Велико медвеђе језеро налази се на северозападу Канаде у басену реке Макензи.

Екс либри

1 **ТЕКСТ ОД 40 МЕТАРА** — Још у трећем миленијуму пре нове ере Египћани су из сржи папируса, биљке која је расла у муљевитој долини Нила, правили листове веома погодне да се на њима пише. То су чинили заплављеном прском, а исписане листове, ако је текст био дужи, лепили су један за други и увијали око дрвеног ваљка или слоноваче: то су били свици. Најдужи староегипатски свитак имао је, мисли се, око 40 метара. На жалост, ово египатско благо већим делом није сачувано.

2 **НАСТАО ИЗ ИНАТА** — У старом свету постојале су две надалеко чувене библиотеке: Александријска и Пергамска. (Пергам је био град у Малој Азији, на територији данашње Турске). Супарништво ових библиотека постало је толико да су Египћани престали да извозе папирус у Пергам. И, неко се досетио: може се писати и на кожи оваца, коза, телади... То је био пергамент, нови материјал за писање, назван тако по граду у којем је пронађен. Био је квалитетан али веома скуп.

3 **ДРАГОЦЕНИ КОДЕКСИ** — Стари Грци и Римљани писали су и на папирусу и на пергаменту. Исписане листове замотавали су у свитке, а тек много доцније, у средњем веку, књига је добила данашњи облик. Додуше, тада се називала кодекс и правила од пергамента и хартије која је као јефтинија у 8. веку освојила Европу. Али књиге су остале ретка драгоценост и даље јер су, исписиване руком, биле плод стрпљења и умешности преписивача.

4 **ТАШТИНА ИЛИ ОБЕЗБЕЂЕЊЕ** — Они који су могли да купују и скупљају књиге настојали су да их некако и обележе, било из таштине, било да се заштите од лопова. На њима су зато исписивали речи: „Једна од књига...“ и следило је име власника. Та реченица постала је образац, а писала се на латинском језику пошто су се у средњем веку све европске земље њиме служиле. Гласила је „Unus ex libris...“ па је доцније, када је име почело да се уписује на посебном комаду папира, то остао назив за овај део књиге.

с – ЗАМКА ЗА ЛОПОВА

5 **РЕМЕК-ДЕЛА** — Када је Гутенберг средином 15. века пронашао штампарију, прављење књига много се поједноставило и убрзало, па тако и број људи који су их куповали и читали. Али, сада екс либрис постаје обележје луксуза! Јер, екс либрисе су израђивали уметници графичари, као што је био Албрехт Дирер. Била су то права маса ремек-дела, а сваки наручилац трудио се да смисли нешто изузетно, неку реченицу, пословицу или изреку по којој би се његов екс либрис разликовао од осталих. Било је и опомена за лопове у виду „проклетства" којим се претило ако би украли књигу. Ово је разумљиво када се има у виду њихова цена чак и у пионирско доба штампарије. У то време и даље су на цени књиге писане руком. Оне су, у ствари, тек тада постале знак изузетног луксуза, а и сама њихова богата спрема, скупоцени повез каткад у сребру и злату као и илустрације, представљале су велики изазов не само за љубитеље и богаташе него и за лопове.

6 **ЊЕГОШЕВ ЕКС ЛИБРИС** — Најбољи екс либриси израђивали су се у ксилографској техници, што значи урезивањем на дрвеној плочици која се онда премазивала бојом и отискивала на папир. Било је литографских, цинкографских, нарочито у 17. веку и, наравно, штампаних. Такав је екс либрис који је за владику Његоша штампала чувена Цетињска штампарија. Једну од најбогатијих збирки екс либриса код нас има Свеучилишна књижница у Загребу, доста их има и библиотека у Љубљани, а и приватни власници.

7 **ПОСЛАСТИЦА ЗА КОЛЕКЦИОНАРЕ** — Данас чак и печат може играти улогу екс либриса, ако се већ не користе мале налепнице на којима се бележи број књиге и њена библиотечка ознака. Старији екс либриси постали су права посластица за скупљаче старина и реткости, а стручњаци су и њих поделили на разне врсте. Тако постоје руком писани — најстарији и највреднији екс либриси — затим хералдички, са грбом власника ако је био племић, па конверзациони, са неком шалом, епиграмски са стихом и други.

 ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

САРГОНОВА ОДИСЕЈА

Узалуд је капетан Џон Патон сатима претраживао хоризонт и надао се да ће угледати неки брод. Очигледно, био је ван свих пловних путева, препуштен на милост и немилост ветру и морским струјама.

Бледог лица, издуженог од умора, капетан Џон Патон је стајао на палуби „Саргона" и, нервозно чупкајући браду, зурио у запенушале таласе Норвешког мора. Колебао се шта да ради: да ли да промени курс и врати се назад у Шкотску или да ипак настави потрагу за рибама? Ко зна, можда ипак вреди покушати, помислио је, мада је већ био изгубио сваку наду. За последњих неколико недеља успели су да улове само неколико бакалара.

— Капетане, угља има још само за неколико дана — тргао га је из размишљања глас Питера Мортона, машинисте који је већ неколико година пловио на „Саргону".

— Добро, онда узмите курс ка Абердину — наредио је Џон. Више није имао шта да размишља.

Неколико часова касније дежурни на осматрачници дигао је узбуну: ка „Саргону" је пловило јато риба, највеће које је педесеттрогодишњи капетан икад видео.

— Срећа нам се ипак осмехнула — промрмљао је у пролазу Мортону, журећи да изда потребна наређења.

МЕЂУ САНТАМА ЛЕДА

Два дана касније, 2. фебруара 1932. године, сав улов био је смештен у складиште. Међутим, количина угља која се у међувремену знатно смањила није била довољна да тешко натоварени „Саргон" стигне до обала Шкотске. Патону није преостало ништа друго него да узме курс ка норвешкој луци Тромзо и снабде се горивом. Да тамо никада неће стићи то није слутио ни он, ни његова посада.

Око подне другог дана пловидбе „Саргона" ка Норвешкој одједном су, ниско на небу, почели да се гомилају тешки, сиви облаци. **Непун час касније почео је са североистока да дува јак ветар подижући таласе који су запљускивали палубу и преливали се преко ње остављајући за собом танку ледену покорицу. „Саргон" се тако тресао, стењао и пропињао да је Патон, борећи се да га одржи на правцу, у једном тренутку имао утисак да ће се брод преполовити.**

Предвече се олуја мало смирила и, кад су сви помислили да су најтеже прошли, догодило се нешто чега се капетан и прибојавао: упловили су међу ледене санте.

Знајући каква им опасност прети, одлучио је да брод окрене према северозападу. Постојала је нада, додуше, мала, да ће до зоре успети да се извуку из залеђеног појаса. **Међутим, кад је свануло, капетан је схватио да је изгубио битку с временом: свуда докле је погледом могло да се допре, није се видело ништа осим леда. Па ипак, одлучио је да се не предаје.**

СВЕ ДАЉЕ НА ЗАПАД

Следећих 18 часова Патон је, завијен у непромочиву кабаницу, стајао на прамцу брода који се метар по метар пробијао кроз неколико сантиметара дебелу ледену кору. **Када је 5. фебруара „Саргон", ослободивши се леда, најзад пуном паром запловио ка Тромзоу, капетан је одахнуо. Изгледало му је као да је сва искушења оставио за собом. Међутим, преварио се.** На само неколико часова пловидбе од норвешке луке нестало је угља.

Узалуд је Патон сатима претраживао догледом хоризонт: нигде није било ни најмањег трага неког брода. „Саргон" је, ван свих пловних путева, остао на милост и немилост ветру и морским струјама.

У сумрак је поново почела олуја. Крупне пахуљице снега густо су вејале, а јак ветар подизао је огромне таласе. Пуних десет дана неће престати да дува.

Угља више није било ни толико колико је потребно за кување. Патон и његови морнари ложили су ватру столицама и даскама откованим с кревета и полица. Време су, немоћни да било шта предузму, проводили у кревету обучени у све оно што су могли да пронађу у својим врећама.

Пролазио је дан за даном и „Саргон" је, ношен струјом, пловио све даље на запад, у правцу северног Исланда, како је Патон претпостављао. Тачан положај где се налазе није био у стању да одреди.

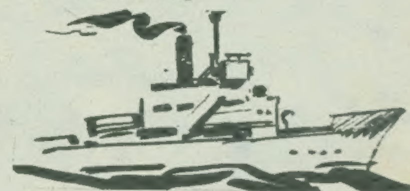
ИЗБРИСАНИ СА СПИСКА

Патона је почело да обузима очајање. И последња нада да ће их можда пронаћи неки спасилачки брод давно се угасила. Прошло је већ више од двадесет дана како се о њима ништа није знало и било је више него сигурно да је свака потрага била обустављена. И био је у праву. **Још 22. фебруара локалне новине у Абердину донеле су вест да је „Саргон" избрисан са списка бродова и да се његова посада проглашава несталом.**

А онда, крајем фебруара, готово изненада, као што је и почела, олуја је стала да јењава. Међутим, разлога за радост није било: око „Саргона" се била ухватила чврста ледена кора.

У јарости, Патон је почео да баца на под све што му се нашло надохват руке, јер знао је шта то значи: проћи ће дани, а можда и месеци, пре него што лед почне да се ломи и ослободи их.

Прошло је пуних 30 дана испуњених безнађем, ужасном хладноћом, док су бели окови око „Саргона" почели да пуцају попуштајући под притиском огромних ледених брегова које су са севера доносиле струје. Али, тек првог априла брод је најзад био ослобођен. Четрдесет и пет дана касније његова посада је угледала у даљини дим. Био је то немачки пароброд „Фридрих II" који је пловио за Шкотску.

„Саргонова" одисеја, која је трајала пуних 6 месеци, најзад се завршило 7. јуна. Тог дана брод, одавно проглашен изгубљеним, упловио је у своју матичну луку Абердин.

О. В.

 ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ХЕМИЈЕ

ДЕВОЈКА КИСЕЛИНА

Немачки хемичар, нобеловац Бајер, успео је да први добије велики број значајнијих хемијских једињења.

Бајер је, поред осталог, први успео да добије уреид малонске киселине коме је дао назив барбитурна киселина. На бази ове киселине и њених соли — барбитурата, производи се и троши и данас врло велики број препарата познатих по својој ефикасности као средства за умирење болова, за спавање и сл.

Дуго се није знало због чега је Бајер овако назвао ово хемијско једињење, јер овај назив није се могао никако повезати ни са хемијским саставом, ни са неком особином, нити пак са неком познатом личношћу. На наваљивање радозналаца Бајер је ипак дао објашњење. Када је добио поменути уреид, ова новооткривена супстанца изгледала му је тако лепо, да је није могао друкчије назвати него барбитурна киселина — по Барбари, девојци коју је у то време волео.

Dik Browne

ХОГАР СТРАШНИ

КОНВОЈ у ПЕРИСКО

Навигатор подморнице није успео да доврши реченицу — над његовом главом одјекнуле су експлозије дубинских бомби.

ОБРАЧУНИ ПОД МОРЕМ

У подне 19. јула 1942. године совјетска подморница типа „штука", којом је управљао капетан Иван Травкин, приближавала се острву Уте које је Немцима служило као база за теретне бродове. Због веома мале дубине маневрисање подморницом је било изузетно отежано. Ехолот, справа која мери дубину помоћу еха, показивала је да је од крме до дна само осам метара.

Окренувши перископ, дежурни официр Калињин одједном је открио два транспортна брода и неколико стражарских. Плови ли су право на „штуку" и она се брзо окренула у правцу одакле је дошла. Морнари с подморнице су знали да не смеју да остану на истом месту: било је тако плитко и уско да никако нису могли избећи удар у дно или обалу. Зато су кренули ка дубљој води, узалуд тражећи положај за испаљивање торпеда на непријатељске бродове.

Пажљиво су извиђали рејон око себе. Открили су да се у луци налази много натоварених теретних бродова, јер се ту пресецају најважнији путеви између пристаништа Немачке и Финске.

Али, због плитке воде ни су могли до саме луке, па су узели курс према уским фјордовима.

Увече, 20 јула, угледали су караван од три транспортна и шест стражарских бродова који је ишао право на подморницу. Било је очигледно да је то исти онај конвој о коме их је дан раније известио штаб флоте. **Транспортни бродови превозили су из Немачке у Финску оружје и муницију.**

После краћег договора, одабрали су за циљ највећи брод, носивости око два наест хиљада тона.

Припреме за напад одвијале су се према плану. Кад су извршени неопходни прорачуни, „штука" се приближила циљу да би што прецизније испалила торпеда. Међутим, сви у подморници плашили су се да ли ће „штука" издржати силину експлозије торпеда. На палуби немачког брода видели су се тенкови, топови и камиони и сви су знали да не смеју промашити.

Али, када је, према плану, до плотуна преостао не пун минут, у окулару перископа изненада се појавио један од стражарских бродова, који је упловио између подморнице и транспортера, заклањајући га готово потпуно.

ОПАСНА ТИШИНА

Брзо променивши положај „штуке", подморничари су још једном добро осмотрили циљ. Тада је пала наредба за паљбу. Тренутак касније потмуло је одјекнула прва, а затим и друга експлозија торпеда. Пре него што су заронили, видели су кроз перископ да је брод погођен и да брзо тоне.

Али, ни подморница није при лансирању торпеда прошла без последица. **Кад је праснула експлозија, цела „штука" се тако снажно затресла да је командни мост изронио на површину.** У неким деловима подморнице угасиле су се сијалице, а с таванице је почела да отпада плута.

Инжењер-механичар одмах је напунио танк за брзо зароњавање. **Подморница је готово полетела на дно и при том ударила носем о стење. Дубиномер је показивао двадесет и седам метара, а према карти требало би да је чак седамдесет и пет.** Али, ни то није збунило посаду: хитро су скренули улево, ка отвореном мору.

Следећег тренутка одјекнуле су прве експлозије дубинских бомби. Свима је одмах било јасно да су немачки стражарски бродови угледали подморницу кад је командни мост изронио и да је сад прате.

Експлозије специјалних бомби за подморнице су све ближе. Бродове који су избацили све дубинске бомбе замењују други с новим теретом убитачног експлозива.

И кад је већ изгледало да је немогуће умаћи упорној потери, изненада је нас тупила тишина. Хидроакус тичар је утврдио да се са леве стране брзо приближавају два стражарска брода. Потера, дакле, није обустављена, али се не чују експлозије.

У напетом ишчекивању, посада „штуке" скреће час лево, час десно. И тад се чуо навигатор, који је непрестано био загледан у карте:

— Кроз двадесет минута изаћи ћемо из рејона уских фјордова на отворено море и тамо ћемо их, вероватно, успети да...

Није успео да доврши реченицу. Над подморницом, врло близу, одјекнуле су нове експлозије дубинских бомби.

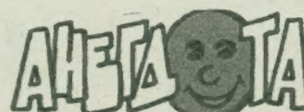
— На дубину од 60 метара! — командовао је капетан Травкин.

ТРАГ НА ПОВРШИНИ

Нова, снажна експлозија протресла је целу подморницу и бацила капетана до навигаторског стола. Погледао је око себе. Готово нико од целе посаде није остао на ногама.

— Два стражарска брода нас прате истом брзином — известио је хидроакустичар. — **Други шумови се не чују.**

Било је јасно да су стражарски бродови позвали авијацију. **Међутим, сви су се питали како пилоти тако непогрешиво знају где се налази подморница. Закључили су да за „штуком" остаје неки траг, или од горива или од сабијеног ваздуха. Кад су проверени манометри, утврђено је да на једном месту цев про-**

МИЛО ЗА ДРАГО

Римски песник Квинт Еније, који је живео у 3. веку пре н. е, једнога дана није био расположен, па је наредио служавки да никога не пушта к њему. Када је на Енијева врата покуцао Назика, стари песников пријатељ, служавка је рекла да Еније није код куће. Назика је осетио да не говори истину, али ништа није рекао и мирно се удаљи.

Неколико дана после тога, Еније је дошао код Назике. Овај сам изнутра повика да није код куће.

— Шта! Па зар мислиш да ја не познајем твој глас? — зачуди се Еније.

Назика му на то одговори:

— Како те није срамота! Ја сам веровао твојој служавки када ми је рекла да те нема код куће, а ти не верујеш мени!

ОПУ!

пушта ваздух. Одмах је затворен вентил те групе ваздушних резервоара.

Иако није била директно погођена, подморница је од детонација и снажних дубинских таласа ипак била оштећена. Електромотори крме престали су да раде, па су морнари морали да пређу на ручно управљање.

Експлозије бомби нису престајале. Одмах се видело да бомбардери више не знају тачно где је „штука", па су бомбе падале час близу подморнице, а час далеко.

— Ово су последње — неочекивано је рекао радиста Широбоков.

Морнари су погледали његово мирно лице које је уливало сигурност. Тад су се сетили да је, увек кад би доживели бомбардовање, Широбоков излазио из своје тесне кабине са радио-уређајима и ћутке стајао на вратима. Али, није био сасвим миран: извлачио би палидрвца из кутије шибица и једно по једно стављао их у џеп: једна експлозија — једно палидрвце. После бомбардовања празнио би џепове, пребројавао дрвца и целу посаду извештавао о тачном броју бачених бомби.

НЕНАДМАШНИ МИРОЊЕНКО

Ускоро се показало да је радиста био у праву. Стражари су бацили још неколико бомби и затим се ућуталили. Хидроакустичар је известио да се непријатељски бродови удаљавају.

Међутим хидроакустичар ове подморнице није био као остали са сличним задатком. **Мирољенко, како се звао, готово је најзаслужнији што је „штука" успела да побегне.** Наиме, док су се још налазили на Неви, он се трудио да ослушкује све бродове који су пролазили крај подморнице. **Дешавало се да, кад у слушалицама зачује брујање бродског пропелера, по звуку одреди тип брода, а онда јури на палубу да погледа да ли је у праву или не.** Временом се тако извештио у томе да је шум бродских мотора и ели са могао да чује на задивљујуће великој удаљености.

На подморницу капетана Травкина било је бачено укупно седамдесет бомби које нису проузроковале већа оштећења.

У поноћ, далеко од обале и немачких бродова, „штука" је изронила. Већ измучени од загушљивог ваздуха, посада је радосно потрчала на палубу.

М. Ч.

МРТВАЧЕВ ХАНД

СУЈЕВЕРНИ ПОКЕРАШИ И ДАНАС СЕ ПРЕЗНОЈЕ ОД СТРАХА КАДА ДОБИЈУ КАРТЕ КОЈЕ ЈЕ У ЧАСУ СМРТИ ДРЖАО СЛАВНИ РЕВОЛВЕРАШ ДИВЉИ БИЛ ХИКОК.

ДИВЉИ БИЛ ХИКОК

Кад с неким заметнеш кавгу, најважније је да не пуцаш пребрзо. Стрпи се. Многи су на моје очи погинули због журбе!

Памти се да је овај савет 1865. године дао Дивљи Бил Хикок, човек који је понешто знао о том послу пошто је сам био вероватно највећи револвераш Дивљег запада.

Легенда каже да је побио више од стотину зликоваца али се, у стварности, зна само за седам људи палих од његове руке.

— Признајем да сам убијао — одговорио је 1875. године на питање једне радознале даме — али увек у пукој самоодбрани или по службеној дужности.

Упитан о опасном гласу који га бије, рекао је једноставно:

— Када би лажови и пропалице знали какво поштовање гајим према њима, гледали би да ми не излазе на очи!

ПРИНЦ РЕВОЛВЕРАША

Џемс Батлер Хикок рођен је 27. маја 1837. године у вароши Хомер у држави Илиноис. Његова породица доселила се из Стратфорда на Евану, у Енглеској, где се звала Хикокс и својевремено је била сусед Виљема Шекспира.

Надимак „Дивљи Бил" Хикок је зарадио као северњачки извиђач и ухода у америчком грађанском рату. Прочуо се и као извиђач у индијанским ратовима, помоћник савезног маршала, шериф и градски маршал. Као представник власти завео је ред у канзашкој вароши Хејз Ситију, једном описаној као „гомила крчми на Канзашкој пацифичкој железници", и укротио је разуздане каубоје у Абилену, првом сточарском граду у Канзасу.

У Хејз Ситију једном су га напали пијани војници Седмог коњичког пука из оближњег утврђења Форт Хејз. Једнога је убио, другог ранио, али је побегао када су га појурила још петнаесторица. Осетио је то као први пораз и дуго се бранио говорећи:

— Нисам могао да се борим против читавог пука пијаних будала!

Неки су Хикока звали „принцем револвераша" тврдећи да из своја два морнаричка колта калибра 36 мм може да погоди мету високу пола метра на удаљености од сто метара или, пак, да издалека поскида новчиће поређане на врху плота. **Многе од тих прича су преувеличане, али је истина да су га савременици сматрали непогрешивим стрелцем.**

ХИТАЦ У ЛЕЂА

Кад је у Дакоти пронађено злато, Дивљи Бил отишао је у тамошњи град Дедвуд. Његов долазак забринуо је разноразне месне протуве које су страховале да ће бити постављен за маршала. Посаветовали су се и одлучили да то никако не дозволе.

Увече 2. августа 1876. године Дивљи је седео у Салону број 10 и играо покер с пријатељима када му је извесни Џек Макол, плаћеник, пришао от позади и испалио хитац у леђа. Хикок је остао на месту мртав. Макол је измакао правди у Дедвуду, али је нешто касније ухваћен у вароши Јанктону и 1. марта 1877. године обешен после кратког суђења.

Данас, сто година после смрти, Дивљи Бил Хикок још важи за најбољег међу чуварима закона на некадашњем Дивљем западу. Али, памте га по још нечему: у часу смрти држао је у рукама пиковог и трефовог аса, две црне осмице, пик и треф, и каро жандара. Сујеверни покераши и данас се презнојe од страха када добију ове карте, познате као „мртвачев ханд".

Б. Д.

КАПИЈЕ ВЕЧНОСТИ

СРЕДЊОВЕКОВНИ ГРАДОВИ НА ДУНАВУ

Дуж 600 километара, колико Дунав протиче кроз Југославију, налазе се остаци десетак средњовековних градова. Некада је на овом подручју било много каструма и кастела, тврђава и утврђених логора. Међутим, временом су од свих тих градова остали још само масивни зидови и чврсте куле, који, одолевајући времену, подсећају путнике на некадашњи живот у богатству, слави, моћи и — ратовању.

ГРАД НА ВОДИ — Најбоље очувани град у Бачкој, на острву реке Мостонге, је Бач, сазидан у облику неправилног четвороугла на чијим угловима се дижу три округле и једна четворострана кула. Иначе, све куле, од којих је највиша имала шест спратова, некада су биле опасане одбрамбеним балконима. Дебљина зупчастих зидина је 3,5 метара. Сав град сазидан је од опеке, сем балкона и прозорских оквира који су камени. **Бач је вероватно подигнут од 1338. до 1342. године и у почетку је био посед калочке надбискупије.** Турци су га освојили 1526. и држали све до 1677. године. За време Ракоцијеве буне 1704. године запаљен је и делимично разрушен.

КАРЛОВА КАПИЈА — Београдски средњовековни град био је подељен на горњи и доњи. Први се развио на темељима римског каструма и у његовом западном делу саградио је деспот Стефан Лазаревић велелепни утврђени замак који су Аустријанци између 1723. и 1736. порушили до темеља. **У Доњем граду, који је служио као пристаниште, сачувана је кула Небојша и лепа барокна Карлова капија из 18. века (на слици).** Иначе, сав београдски град обилује капијама из разних периода и по томе је нарочито познат.

МИЛЕНИЈУМСКА КУЛА — Град Земун, који су Турци називали Земин, а Немци Землин, развио се на рушевинама некадашњег римског Таурунума. **У дугој и бурној историји, због изузетно важног стратешког положаја, овај град су, између осталих, освајали Хуни, Сармати, Херули, Готи, Авари, Словени, Бугари, Мађари, Византинци и Турци.** Године 1521, у бици за Београд, Земун је опсео Хусрев-бег са 500 јањичара и 1000 спахија из војске Пири-паше. Град су бранили Марко и Михаило Скобаљић са око 400 шајкаша. Сви шајкаши су посечени, а Земун заузет. Иначе, до данас је од средњовековног утврђења остало веома мало. **Поводом хиљадугодишњице свог доласка у Европу Мађари су у Земуну подигли Миленијумску кулу (на слици).**

ГРОБНИЦА ЕРВИНА ЧЕХА — Ердут или Castellum Erdeed саграђен је у 15. веку и први пут се помиње 1472. године као град који се развио од некадашњег трга. Налази се на узвишењу, у окуци Дунава, североисточно од Даља. Пошто у околини није било камена, цео град сазидан је од опека. Некад је био опасан зидом дебелим један и високим десет метара, с кулама и четороспратним донжоном, највишом и најчвршћом кулом. До данас је сачувана кружна кула, са одбрамбеним балконом око своје горње ивице, што представља леп пример такозване машикуле. **Пре него што су га 1526. заузели Турци, Ердут је припадао тителском капитолу и породици Бартола Бенфија, који га поново осваја 1537. године.** Трупе генерала Аспремонта заузеле су га 1687. године, пошто су савладале турску посаду под командом Хасан-бега. Последњи становник овог града био је Ервин Чех, који је 1891. преуредио четвртасту кулу у своју гробницу.

ПРОЗОРИ ЗА ТОПОВЕ — На брежуљку, на десној обали Дунава у Срему, где је некада било римско насеље Ciccium подигао је Миклош Конт почетком 15. века утврђени град Wylak или Илок. Иако је утврђење доста оштећено, и данас се на овом издуженом брежуљку налазе јаке зидине и десетак кула у чијој унутрашњости је смештен фрањевачки самостан. Овај град је такође саграђен од опека, с нарочитим отворима на кулама и зидовима за топове и пушке. **Илок се први пут помиње 1406. године. Турци су га, као и Ердут, освојили 1526. после осмодневне опсаде и држали све до 1688. године.**

ОД ЖУТОГ КАМЕНА — На десној обали Дунава, непосредно испред Ђердапске клисуре, подигнут је у 14. веку град Голубац. Шест кула на оштром гребену и донжон при врху сазидани су од жућкастог камена и првобитно су били намењени за борбу хладним оружјем. Доцније су прилагођени и за одбрану мањим топовима, да би Турци најзад дозидали и једну ниску, искључиво топовску кулу. Голубац се први пут помиње 1335. као мађарски посед за време владавине Лодовика I. После косовске битке Бајазит I га преузима од српског кнеза Лазара. Као и други наши средњовековни градови, и Голубац је често падао у руке различитих војски, најчешће мађарских, турских и аустријских. У почетку првог српског устанка заузели су га Срби, а 1813. поново су га освојили Турци. Године 1867. потпуно је напуштен.

ОСАМ И ПО ВЕКОВА РАМА — Град Рам, који се налази 24 километра североисточно од Пожаревца, с пет високих и јаких камених кула, помиње се први пут 1128. године кад су у бици код њега Византинци победили Мађаре. Међутим, и до данас веома добро очуване куле и зидине, потичу из доба између 1480. и 1512. године и саградио их је Бајазит II. Куле имају места и отворе за топове, због своје висине представљају уочљив и лак циљ за гађање.

ЦАРИГРАД НА ДУНАВУ — После смрти Стефана Лазаревића, Мађари су заузели Београд а деспот Ђурађ Бранковић подигао је на ушћу Језаве у Дунав нову српску престоницу — Смедерево. **Нацрт за градњу рађен је по угледу на цариградску тврђаву. Подизање моћног града опкољеног водом завршено је 1430. године.** Како је Ђурђев шурак Кантакузин, који је водио радове, био Византинац, смедеревски зидови и куле сазидани су по узору на византијске. Средњовековно Смедерево било је један од највећих градова у Европи. Најдужа страна троугаоне основе имала је једанаест кула и била дугачка 550 метара. Иако су у то време и Срби и Турци већ употребљавали ватрено оружје, овај камени град саграђен је искључиво за борбу хладним оружјем. Године 1439. Смедерево напада и осваја султан Мурат II.

Текст и снимци: Д. Замуровић

ЗАШТО СУ СЕКЛИ ГЛАВЕ

КАД СУ ОКРЕНУЛИ ОТКОПАНИ КАМЕНИ БЛОК УКРАШЕН ДИВНИМ РЕЉЕФОМ, АРХЕОЛОЗИ СУ ЗАНЕМЕЛИ ОД ИЗНЕНАЂЕЊА.

Два велика историчара и географа старог света, Грци Диодор са Сицилије и Страбон, оставили су у својим записима и сведочења о једном необичном и врло окрутном обичају Гала.

„Чим убију непријатеља, одсецају му главу коју онда вешају о врат свог коња, или је, још крваву, предају слугама гласно певајући победничку химну. Главе касније нижу на зидове својих кућа, као што се то чини са трофејима из лова.“

Ако је убијени био славна или по храбрости чувена личност, са његовом одсеченом главом поступало се на изузетан начин. Њу би, како даље каже Диодор, Гали **„намирисали кедровим уљем и пажљиво положили у ковчежић да би је показивали свима. Хвалили су се при том да никада нико од њих не би пристао да је прода, макар му била понуђена велика вредност. Неки су се чак хвалили да им је за такву главу нуђен откуп у злату, тешком колико и сама глава...“**

Диодор и Страбон живели су у доба римског цара Августа, у другој половини 1. века пре нове ере и првој половини 1. века. Према томе, сами нису могли бити сведоци наведених обичаја, али обојица су те податке чули од истог лица: неког Грка Посидониоса, званог Рођанин. Он је боравио у Марсеју и областима на југу данашње Француске, онда Галије, око 90. године пре нове ере.

Отвори на стубовима

Рођанин је био очевидац истакнутих непријатељских глава свуда, на сваком кораку.

И у другим старим записима о Галима говори се о суровости овог народа. Али, никакви археолошки докази нису могли да поткрепе та писана сведочанства све до 1924. године. Тада је француски археолог Анри де Жерен-Рикар, копајући на узвисини Рокпертиз крај села Велоа у Прованси, наишао на камен који је могао бити остатак неког стуба.

Наставио је да тражи делове и после кратког времена успео да састави два узана и висока стуба који су при врху имали овалне отворе — као намењене да се у њих сместе одсечене глава. Жерен-Рикар је одмах почео да их чисти од наталожене глине. У први мах запрепастило га је оно што је открио: ту је заиста било остатака људских лобања! Глина отврдла као цемент спречила је њихово потпуно распадање.

Сада су речи Диодора и Страбона добиле нову тежину: представљале су праву истину, а откриће у Рокпертизу постало је једно од највећих у археологији.

Гозба у Ниниви

Жерен-Рикар је одмах позвао једног лекара из Марсеја да изврши експертизу и потврдило се, на основу старости материјала, да потиче из времена када су овде живели стари Гали. Лобање су припадале људима снажне телесне грађе и у пуној снази: значи, могли су бити ратници.

Када су откопавања на овом месту завршена, показало се да је Рокпертиз било мало светилиште. Пронађене су и камене статуе неких паганских богова које су говориле у прилог овоме, а стубови са лобањама налазили су се на улазу у храм.

Тада је искрсло питање: какво су значење имале те главе? Да ли само трофејно или можда и неко друго, с обзиром на место где су биле постављене?

Култ одсечених глава није никакав галски „специјалитет“. Многи антички народи неговали су овај сурови обичај. Верујући да снага побеђеног непријатеља прелази победнику. Значи, одсечене главе нису се чувале само из војничке таштине. Оне су имале мистично, религиозно значење и зато су се налазиле у близини светилишта.

Много пре Гала овај обичај имали су, на пример, Асирци. На једном каменом барељефу из Ниниве приказан је Асурбанипал како приређује гозбу испод дрвета на којем виси одсечена глава његовог непријатеља, вавилонског краља. А све донедавно, поједина племена у Африци и Океанији неговала су вештину смањивања одсечених непријатељских глава које су препарирали по најбрижљивије чуваном рецепту.

Уништено ремек-дело

Култ одсечених глава поново је постао актуелан за историчаре и археологе када је дошло до нових открића у Прованси. У Глануму, једном од најстаријих археолошких налазишта, пронађене су 1946. године, дивно очуване зидине из хеленистичког доба.

Прислоњен уз њих, налазио се ту и један повећи камени блок који је могао бити забат. Када су га окренули, археолози су занемели од изненађења: на другој страни, преко дивног, хеленистичког рељефа, неука рука на брзину је уклесала — рупе за главе!

Приступило се чишћењу. У двема рупама, баш као пре тога у Рокпертизу, пронађени су остаци лобања. Ко је и због чега уклесао рупе за главе баш у овом грчком забату — никако није било јасно.

Француски академик Анри-Пол Ејду покушао је да нађе прави одговор на ово питање. Њему је одмах упала у очи чињеница да је Рокпертиз, судећи по остацима камења из катапулта и по оштећењима која је претрпео, нападнут и уништен. Када? Највероватније за конзуловања у Риму Каја Секстија Калвина, када су римске легије прошле Алпе и почеле да ратују против варварских народа који су насељавали те области, па тако и против Гала у Прованси.

Али, ови народи су се већ годинама пре тога сукобљавали са Грцима, чије је главно насеље било Марсилија, данашњи Марсеј. И, Грци су једва дочекали Римљане у којима су видели савезнике. Повео се беспоштедан рат који ће се завршити победом Римљана 123. године пре нове ере, када је, по свему судећи, пало и светилиште Рокпертиз.

Док су се још водиле борбе, Гали су, по свом обичају и веровању излагали главе убијених римских војника. Они из Гланума журили су се, јер је рат био у јеку, и одабрали прво погодно постоље које им је дошло под руку: онај забат.

М. К.

ЗАБОРАВНОСТ СЕ КАЖЊАВА

Ђурица Сточић из Ћупријске нахије био је 1807. године члан Правитељствујушчег совјета. Једног дана дође неки сељак из његове нахије и пожали му се да му је „... буљубаша брата ризмама газио...“. Саслуша Ђурица жалбу и — не предузе ништа. Због чега — остало је необјашњено, али је чињеница да се цела ствар даље од жалбе није помакла. Чекао сељак кажњавање кривца, чекао, па му досадило. Оде до Карађорђа и све му исприча.

Није прошло много времена, а Карађорђе освану у Смедереву. Ту је био смештен Правитељствујушчи совјет. Карађорђе се обрати проти Матеји Ненадовићу:

— Је ли, којекуде, брат Ђурица јавио тужбу свог човека против буљубаше што му је брата све чизмама газио?

Прота одречно одмахну главом, па погледа остале совјетнике, али сви рекоше да нису чули за тај случај. Онда се Карађорђе обрати Ђурици:

— Зашто ниси испунио како си се народу заклео?

— Заборавио сам, господару — смерно рече Ђурица.

— Е, кад си заборавио, а ти узми капу, па 'ајд' својој кући — одсече Карађорђе.

И Ђурица не би више совјетник.

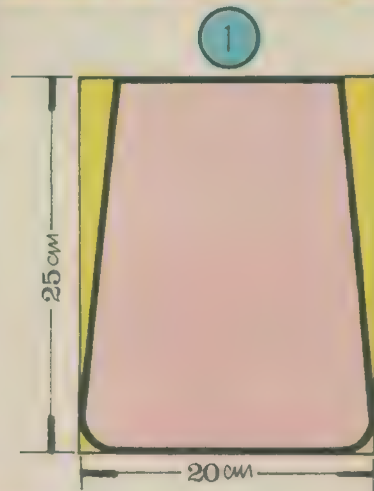
НАПРАВИТЕ САМИ

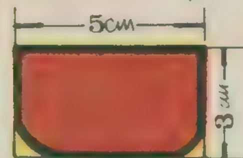

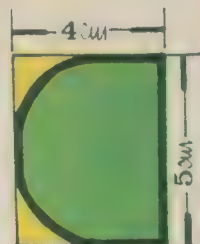
КЕСА ЗА ПАПУЧЕ

Да би вам папуче, које су неопходне у кући, биле увек при руци довољно је да направите кесу у којој ће оне увек стајати кад вам нису потребне. Међутим, не било какву, већ кесу која ће истовремено представљати и леп детаљ у предсобљу.

Од једнобојног материјала који свакако имате у кући (чоја, скај или јаче платно) искројте лице два пута (црт. 1); нос (црт. 2) такође два пута, а уво (црт. 3) четири пута. За језик искројте једно парче (црт. 4) и то по могућству од материјала црвене боје. Оба лица зашијте једно за друго (црт. 5) а затим од црне вунице направите косу и ушијте је са наличја, испод поруба (црт. 6). Кесу окрените на лице, а косу провуците напоље, на врху ушијте две тајке о које ћете кесу окачити. Густом темпером исцртајте очи и уста (црт. 7). Како се праве уши и нос показују цртежи 8 и 9. Прво се ушију делови тако да се добију мале кесе а у њих убаце комадићи сунђера. На крају пришијте уши и нос, залепите језик и готова кеса ће изгледати као на нашем цртежу 10.

ТИЦАНОВА БУНА

Наполеон Срема

Сељаци су морали да плаћају порез и држави и спахији. И један и други стално су повећавани: цару је био потребан новац за вођење ратова, а спахије су измишљале разне намете, често посежући и за земљом.

Жалбе и молбе нису стизале даље од оних којима су предате. И морало је да прекипи.

Стотине хусарских цеви било је окренуто ка устаницима. И онда је грунуло, небо се замрачило од барута.

Шест белих витких коња вукући каруце обложене златом, гра било је, у рано јутро 8. априла 1807. године, уским прашњавим друмом. За њима су каскали вранци упрегнути у осам кочија.

То је карловачки митрополит Стефан Стратимировић, у пратњи угледних црквених личности, кренуо да одврати сремске сељаке од буне која је пламсала већ пет дана. И Генерална команда Петорв708арадина молила је да свој ауторитет у народу уложи на сузбијање побуне. Да ли ће реч црквеног поглавара бити јача од оружја побуњених сељака?

Митрополит ни ранијих дана није седео скрштених руку. Покушао је да умири побуњенике пославши им неке фрушкогорске архимандрите са задатком да испитају узроке побуне и да лепим речима умире устанике. Ови су се вратили необављена посла.

Стратимировић се окрете и свити која га је пратила махну да пожури. Приближавали су се Врднику, где се налазио логор побуњеника...

ЗАРОБЉЕНИ У РАВАНИЦИ

Бежећи испред турског зулума и насељавајући Срем, Срби су веровали да ће на територији Аустрије наћи боље услове за живот. Међутим, многи су зажалили за турским кулуком. Њихов положај је из дана у дан бивао све тежи. Историја у првој половини 19. века бележи неколико побуна против нечовечних услова којима су били изложени кметови.

На румском спахилуку грофа Пејачевића и илочког кнеза Одескалкија групе сељака наоружане свим и свачим, 3. априла 1807, журиле су ка Вогњу, селу у близини Руме, на позив вогањског кнеза Теодора Аврамовића Вогањца.

Следећег дана сеоски прваци кренули су на договор у вогањску крчму кад их трже повик:

— **Стој! Куд' сте наумили?**

— **Својим путем за својом муком** — одсече Пантелија Остојић, плећати ратар из сибачког округа.

— **Растурај се!** — дрекну један бркајлија у униформи аустријског полицајца.

Мук дочека његове речи, а онда затопташе чизме, зазвеча оружје и чета полицајаца устреми се на мрку, ћутљиву гомилу. Тек када ударци запљушташе, сељаци се повише и устукнуше.

У ноћи између 4. и 5. априла устаници су прогласили Врдник за главни побуњенички логор а четрдесет четворогодишњег Теодора Аврамовића Тицана за војног команданта.

Искусни војник, седамнаест година на служби у Јелачићевој регименти, Тицан је 6. априла извршио прву акцију. На друму између Ирига и Крушедола заробио је са неколицином другова надзорника илочког спахилука Антонија Феликша, његовог сина и трговца житом Рожаја. Заробљенике су пред ноћ сместили у врднички манастир Раваницу.

Покушај да се преко заробљеника ступи у везу с властима ради споразума није успео. На уговорени састанак нико није дошао.

Следећег дана планула су и нека имања. Побуна се ширила. У Петроварадину и Карловцу дат је знак за узбуну. Извештен је и надвојвода Карло. Аустрија се уплашила.

МИТРОПОЛИТ НЕ ОДУСТАЈЕ

Осмог априла између села и манастира у Врднику, више хиљада наоружаних сељака зауставило је кочију карловачког митрополита. Пред Стратимировића искочи робустан човек дивљег изгледа — Тицан. Митрополит устукну, али се брзо прибра.

— **Нека сте благословени, децо моја!** — рече силазећи с каруца. — **Па како је?**

— **Није добро, господине!** — грмну Тицан. — **Требало би да те, као старешину цркве, дочекамо с погачом, али је немамо. Немамо соли да ти понудимо, ни вина да нас причестиш.**

— **Треба радити па ће се и имати** — прозбори митрополит.

Маса се ускомеша. Митрополит осети да је претерао, али се назад није могло.

— **Зар је Сремац без хлеба и кошуље остао зато што је нерадник?** — не суздржавајући бес јекну Тицан. — **Чак си и у Карловцима могао да чујеш шкрипу таљига натоварених летином која се не носи у наше куће и салаше већ у спахијске дворове.**

— **Ми нисмо устали против цара него против спахија и њихових чиновника** — јави се из гомиле Митар Одоровачки.

— **Нека је Господ са вама** — прошапта митрополит и упути се ка манастиру Раваници.

Стратимировић није одустајао од преговора. Међутим, Тицану није било до тога, није му веровао. И против његове воље, група сељака упутила се у манастир митрополиту.

После разговора с митрополитом Тицан је кренуо у села илочког властелинства да би поспешио буну.

Громки глас „Наполеона Срема", како је Тицан волео себе да назива, одјекнуо је у ноћи 8. априла на пропланку шуме надомак брестачког округа.

— **... И следићете ме кроз ватру и воду и сећи те људе...**

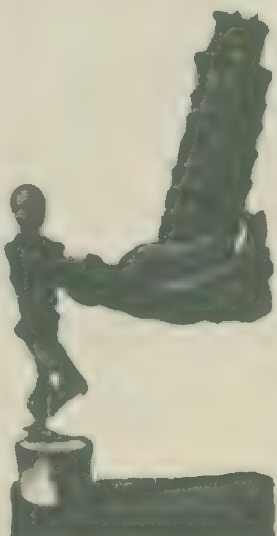
УЦЕЊЕН И УХВАЋЕН

Непосредно после тога планула је кућа брестачког кнеза јер је одбио да се придружи устаницима. Неки кметови су и ишибани.

Следећег дана преморене Тицанове чете, негде око 300 људи, ваљале су се према Бингули. Деловали су безвољно. Исцрпљеност и вести да је против њих кренула готово читава аустријска армија учинили су своје — сељаци су били збуњени и уплашени. На такав обрт нису рачунали.

— **Стој!** — груну одједном из шумарака у који су улазили.

Устаници се укопаше у месту. Према њима је пошло пола ескадрона, а у шумарку је, добро се видело, било још униформи.

ВРЕМЕНА СЕ МЕЊАЈУ

Док је аутомобилизам био још у повоју, највећи непријатељи возача били су — коњи. При сусрету са аутомобилом коњи су се, уплашени изгледом дотад невиђеног возила и буком коју је производило, пропињали, отимали, ударали копитима. Често се догађало да тако уплашен коњ оштети аутомобил или озледи возача.

Према извештајима париске саобраћајне полиције данашњи коњи навикли су на аутомобиле, а страх их ухвати кад на улицу сусретну — другог коња!

И запраштало је са свих страна. Редови побуњеника повијали су се пред налетом војника. На све стра не чули су се јауци. Сељаци су, почели да се повлаче у нереду, раштркани, и Тицан је узалуд покушавао да организује одбрану. Сељаци су бежали.

Пред поноћ 9. априла преплашени сељаци су у Лежимиру ухватили Тицана и предали га аустријским властима. Сутрадан су устаници предали оружје. Само се Тицан, заточен са тројицом својих другова у касарни Ердевика, није предавао. Покидавши решетке, успео је да побегне.

Потерница и сума од 100 форинти, на колико му је уцењена глава, учинили су да већ 12. априла буде ухваћен у граничарском селу Грабовцима и заточен у румској тамници.

Месец дана касније Судбени сто у Вуковару осудио је Теодора Аврамовића Тицана на смрт ломљењем костију на точку. Казну су потврдили судови у Загребу и Пешти.

После две године у мају 1809, Тицан је после мучења на точку пресечен на четири дела, а делови његовог тела упућени су у ме ста где је буна имала највише одјека. Била је то застрашујућа опомена сремским кметовима.

М. М.

Цртице из историје

ПОСЛАНИК УМЕСТО СИНА

Између 438 чланова Скупштине која се састала у децембру 1858. године у Београду и позната као Светоандрејска, био је и чича Паун Првуловић, угледни домаћин из Местоглавице. Као један од црноречких скупштинара био је изабран његов син Илија, али се непосредно пред полазак за Београд озбиљно повредио. Да не би један посланички глас пропао, уместо њега у Београд је дошао његов отац Паун.

Скупштина је одржана у некадашњој Великој пивари и прво се, како је то и обичај, вршило утврђивање ко је од посланика присутан. Када је дошао ред на црноречке скупштинаре, сви су једногласно захтевали да се као посланик прихвати чича Паун, јер је „... народна жеља и воља да чича Паун заступа у Скупштини сина свога Илију...“ и Скупштина усвоји овај предлог.

ИСТИНЕ И ЗАБЛУДЕ О ХОРОСКОПУ

Звездане илузије

ПРОРИЦАЊЕ СУДБИНЕ ПОСТАЛО ЈЕ САСТАВНИ ДЕО ЖИВОТА САВРЕМЕНОГ ЧОВЕКА, А АСТРОЛОГИЈА СТЕКЛА КЛИЈЕНТЕЛУ ВЕЋУ ОД СВИХ АРМИЈА СВЕТА.

Свако поподне једна средовечна пуначка жена изразитих црта лица јавља се преко радио-станице „Европа 1“. То је мадам Солеј која прориче судбину домаћицама у Француској. У то време телефони у радио-станици готово непрестано звоне и онај ко ухвати везу са госпођом Жермен Солеј може себе сматрати срећником. За један час, колико траје емисија, питања просто пљуште јер мадам Солеј је астролог ове радио-станице и то — званични!

Неко је израчунао да Французи годишње дају милијарде пророцима и састављачима хороскопа. И не само они... Права је реткост наћи новине које не објављују хороскоп или читаоца који не баци поглед на њега.

Види и у колору

У почетку, астрологија је људима служила за разбибригу. Нико, међутим, није могао очекивати да ће толико освојити људе да појединци више не чине ништа озбиљније у животу док не погледају у хороскоп или се не обрате неком од сијасет пророка.

Славни писац Ерих Марија Ремарк, на пример, плаћао је велике своте новца астрологу да одреди датум изласка сваке његове нове књиге како би продаја кренула у „срећан дан“.

Џон Пјерпонт Мор, амерички краљ челика, новчано је стајао боље од Ремарка па је могао себи дозволити луксуз да има чак и личног астролога.

Позната модна креаторка Коко Шанел никада није лансирала нову колекцију пре него што погледа „у звезде“, а неки париски адвокат и данас гради одбрану својих клијената на суду према томе да ли је судија рођен у знаку овна или, рецимо, водолије!

Да се небом тргује навелико пример је и Смит Чипс, највећи произвођач прженог кромпира у Енглеској који сваком купцу петнаест кесица његовог производа шаље хороскоп. Поступак је једноставан: ви мени празне кесице, ја вама хороскоп!

Најдаље су, ипак, отишли сами астролози. Рекламирају себе у готово свим светским листовима и „ординирају“ само у строго одређено време. **Мадам Фредерика из Париза у свом огласу у дневној штампи истиче да „прима“ у Паризу, Кану и Довилу, зависно од сезоне: у Кану ради у време познатог филмског фестивала, у Довилу је током викенда, а у Паризу осталим данима!**

Извесна Жакет у новинском огласу, на нешто мање од пола странице, истиче да је видовњак који види „и у колору“!

Шта је Зодијак?

Научници су звезде груписали у сазвежђа која на небу образују слике: Велика и Мала Кола, Лав, Девица, Пегаз, Лабуд... Укупно их има 86, 12 зодијачких, 27 северно од Зодијака и 47 јужно од њега.

Појас Зодијака (реч зодијак потиче од деминутива грчке речи животиња) подељен је на 12 делова. Пошто се у сваком таквом делу налази по једно сазвежђе, то у зодијачком појасу има укупно 12 сазвежђа: Ован, Бик, Близанци, Рак, Лав, Девица, Вага, Шкорпија, Стрелац, Јарац, Водолија и Риба.

Астрологија (грчки — псеудо, или надри-наука која се бави читањем судбине из положаја небеских тела у часу човековог рођења, односно пре почетка неког потхвата) прецизно је одредила све карактеристике појединих зодијачких знакова. Првобитно су они били подељени у четири велике групе од којих се свака налазила „у надлежности“ неког од елемената потребног за живот људи: ватре, воде, ваздуха и земље. Касније су се у њихово значење умешале у планете.

Мењајући током године свој положај у односу на Сунце планете га истовремено мењају и у односу на зодијачка сазвежђа. Вешти астролози искористили су и то па је по њима испало да се неке планете осећају у неком сазвежђу као код куће, док их друга „не трпе“! Тако су настале таблице дејства планета.

Према 12 сазвежђа астролози су начинили 12 кућа хороскопа: сваки зодијачки знак поближе је објашњавао по једну кућу и давао јој своје карактеристике. На пример, прва кућа означава виталност и основни карактер, друга даје податке о имовинском стању, трећа говори о односима са родбином и путовањима...

Тек кад се све то зна, може се приступити звезданој акробацији и састављању хороскопа који није ништа друго него на цртежу приказана ситуација на небу у време рођења неке особе. Уцртавањем положаја планета у часу рођења и положаја знакова Зодијака и обележавањем кућа хороскопа, астролог предсказује будућност рођеног.

Машина — гатара

Пре десетак година родила се у глави домишљатог трговца Роже Бертијеа идеја да конструише машину која ће замењивати астролога. Тако је настао „астрофлеш“, електронски мозак који је аостролог Андреа Барбоа програмирао на 240.000 комбинација, способан да „избаци“ хороскоп на читавих седам куцаних страница. Убрзо је „астрофлеш“ постављен на Јелисејским пољима у Паризу, а потом су га добили и неки други градови у свету.

С техничке стране „астрофлеш“ је исправан, али је његов отац, програмер Барбо затајио. Тако се за Алберта Мијеа гангстера и двоструког убицу, названог „чудовиште из Ијера“, машина одговорила да је весео, пријатан, пун полета и помирљив! Жак Мирије је убио своју жену на суров начин. Хороскоп машине: непосредна природа, жив, има срећан брак! Пјер Фуенану који је убио девојку с којом се забављао машина је прорекла: сентиментален, пун нежности, добар отац породице! Иначе, Фуенан је осуђен на смрт.

Људи ће увек тврдити да је астролог погодио да ће имати и бубуљице и тегобе и да их очекују новчане невоље, али ће притом увек искључити чињеницу да су то уопштене појаве које прате сваког човека.

Најбоље објашњење савремене хороскопоманије дала је сама мадам Солеј: „Људи ми се обраћају, траже помоћ. Ја их умирујем, то је све што могу да учиним. Уосталом, то је и све што они од мене очекују. Хороскоп? То је средство као и свако друго. Служим се њиме као тачком ослонца као што се служим и тоном њиховог гласа и обликом њиховог питања.“

Данас зодијачки знаци више не одговарају сазвежђима. Дејство Сунца и Месеца на испупчени део Земљиног екватора изазива померање тачке пресека еклиптике и екватора тако да знак Овна сада пада у време када Сунце пролази кроз сазвежђе Рибе, знак Бика важи у време кад је Сунце у сазвежђу Овна и тако редом. Ово померање, такозвана пресеција, најбољи је доказ да гатање из звезда нема никакве везе са звездама.

М. Тодоровић

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

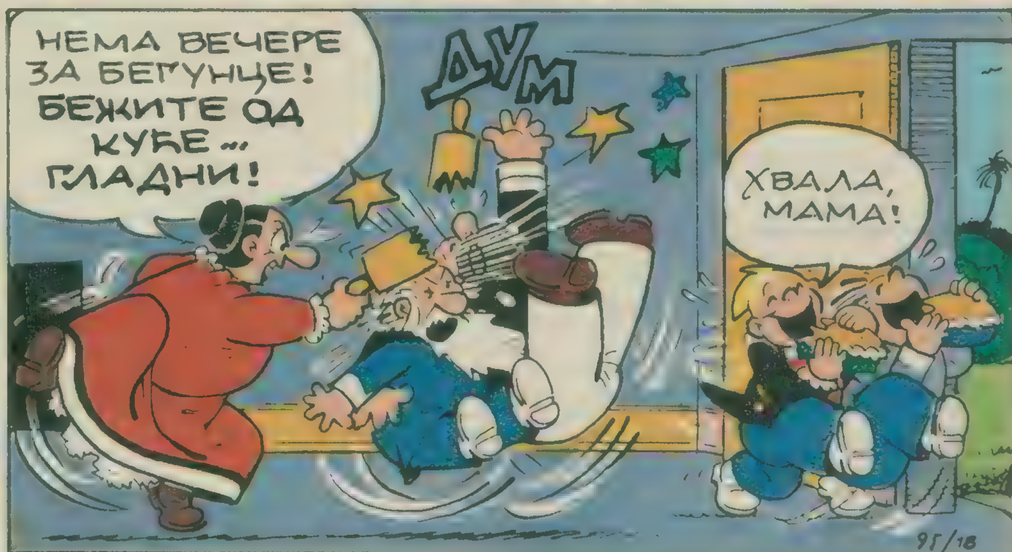

ШРАФКО

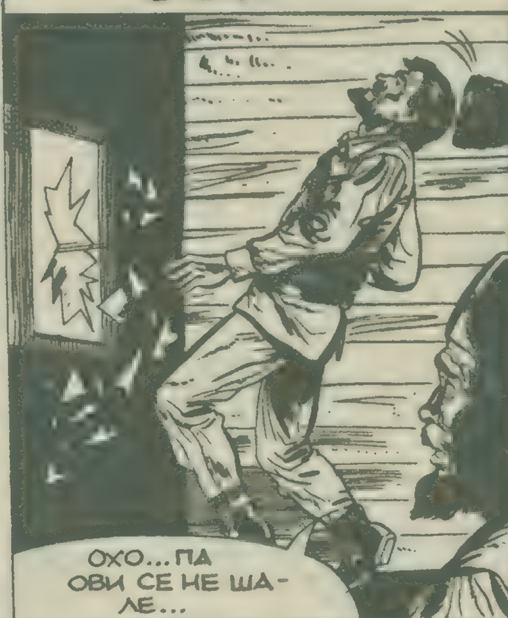

БРАЋА

ПАРТИЗАНИ МИЛАН И БРКА ПРОЛАЗИЛИ СУ КРАЈ ЈЕДНОГ СЕОЦЕТА КАД СЕ ИЗНЕНАДА ПРОЛОМИО ПУЦАЊ...

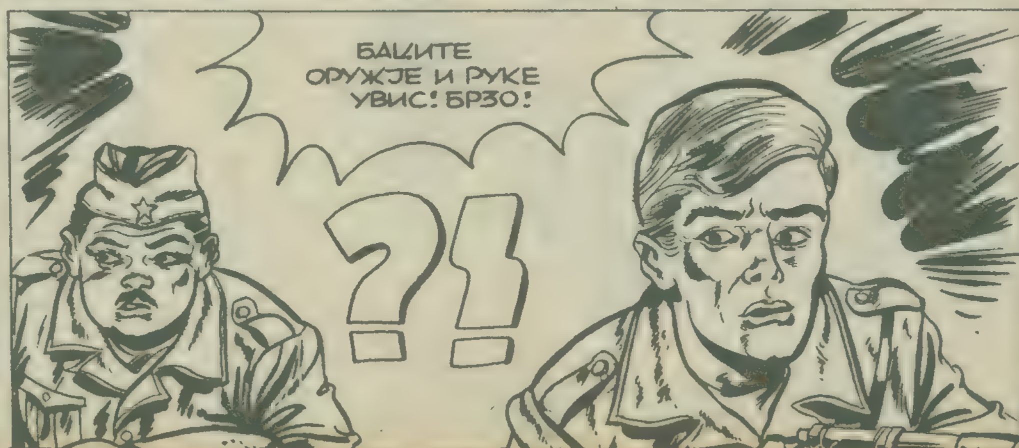

НАПРАВИВШИ ШИРОК КРУГ ЧЕТНИЦИ СУ СЕ НАШЛИ ПАРТИЗАНИМА ИЗА ЛЕЂА...

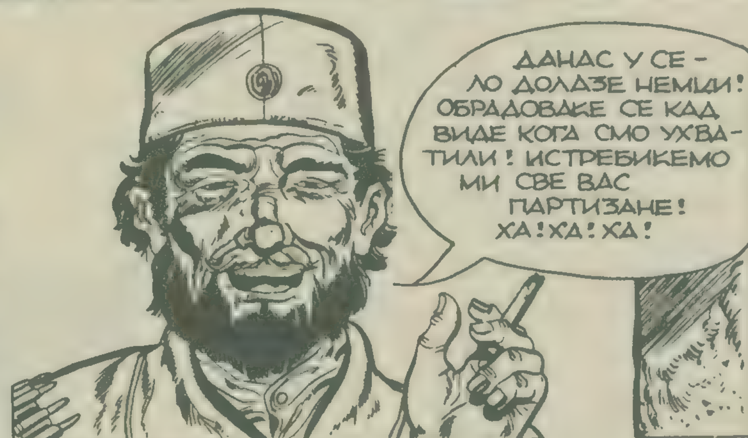

МИЛАН!
ТОМА!
КАКО ГЛУПО УЛЕТЕСМО У КЛОПКУ...

ДО ЂАВОЛА, ТОМО, ШТО СИ СЕ УДРВЕНИО? БРЗО ИМ ПОКУПИ ПУШКЕ! А ВАС ДВОЈИЦА... РУКЕ ГОРЕ И НАПРЕД!

ЗАРОБЉЕНЕ ПАРТИЗАНЕ ЧЕТНИЦИ СУ ПОВЕЛИ ПРЕМА КУЋИ.
ОХО, ПТИЧИЦЕ СУ ПАЛЕ У КЛОПКУ! ДАНАС БАШ ИМАМО СРЕЋЕ!
БРЖЕ МАЛО, НЕ ВУЦИТЕ СЕ ТАКО!

ДАНАС У СЕЛО ДОЛАЗЕ НЕМЦИ! ОБРАДОВАЋЕ СЕ КАД ВИДЕ КОГА СМО УХВАТИЛИ! ИСТРЕБИЋЕМО МИ СВЕ ВАС ПАРТИЗАНЕ! ХА! ХА! ХА!

МИЛАНА И БРКУ ЗАТВОРИЛИ СУ У ЈЕДНУ КУЋУ.

НЕ ПИШЕ НАМ СЕ ДОБРО, МИЛАНЕ! НЕГО, ШТО СИ СЕ ОНАКО УКИПИО КАД СИ ВИДЕО ОНОГ ЧЕТНИКА?
ПА, БРКО, НЕ ДОГАЂА СЕ СВАКОГ ДАНА ДА У ЧЕТНИЦИМА СРЕТНЕШ РОЂЕНОГ БРАТА!

ХЕЈ, ПЕТРЕ, МОЖЕ ЛИ ДО ЗАРОБЉЕНИКА? ХТЕО БИХ ДА ИХ МАЛО ИСПИТАМ! ИМАМ ЈА НАЧИНА...
ДОБРО! САМО ПАЗИ, МОРАЈУ ОСТАТИ ЖИВИ! ДАНАС ЋЕМО ИХ ПРЕДАТИ НЕМЦИМА...

НЕ БРИНИ! ЈЕДАН ОД ЊИХ ЈЕ ИЗ МОГ СЕЛА... ИМАМО НЕКЕ НЕПРЕЧИШЋЕНЕ РАЧУНЕ ЈОШ ОД РАНИЈЕ...
76-2

КАД ЈЕ ЧЕТНИК УШАО...

ПРОКЛЕТНИЧЕ, ДА НИСАМ ВЕЗАН УБИО БИХ ТЕ ИАКО СИ МИ РОЂЕНИ БРАТ! ЗАР ТИ, КОЈИ СИ СЕ ДО ПРЕ МЕСЕЦ ДАНА БОРИО У ПАРТИЗАНИМА, ДА НАС ИЗДАШ И ПРЕЂЕШ У ЧЕТНИКЕ!?

ПОЛАКО, МИЛАНЕ, ПОЛАКО! САЧЕКАЈ ДА ТИ ОБЈАСНИМ... ПА ОНДА КАЖИ ШТА МИСЛИШ О МЕНИ!

„ПРЕ МЕСЕЦ ДАНА ПОЗВАО МЕ ЈЕ КОМАНДАНТ И ДАО МИ ЗАДАТАК. ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ НЕКАКО УБАЦИМ МЕЂУ ЧЕТНИКЕ И ЈАВЉАМ О СВИМ ЊИХОВИМ АКЦИЈАМА...”

САМО ПАЗИ, ТОМО! ЗАДАТАК ЈЕ ВЕОМА ОПАСАН! МОРАШ БИТИ ОПРЕЗАН!

НЕ БРИНИТЕ, ДРУЖЕ КОМАНДАНТЕ! ИЗВРШИЋУ ЗАДАТАК!

И, ЕТО, САД ЗНАШ ЗАШТО САМ ОБУЧЕН КАО ЧЕТНИК! САМО, И ОНИ СУ ПОЧЕЛИ НЕШТО ДА СУМЊАЈУ!

УХ! ПАО МИ ЈЕ КАМЕН СА СРЦА! ПРОСТО НИСАМ МОГАО ДА ВЕРУЈЕМ ДА МИ ЈЕ БРАТ ЧЕТНИК!

МОМЦИ, ПОЖУРИТЕ С ТИМ ОДВЕЗИВАЊЕМ! УПРАВО СУ СТИГЛИ **НЕМЦИ**!

МОРАМО ПОКУШАТИ ДА СЕ ПРОБИЈЕМО, И ТО ШТО ПРЕ...

ПРОКЛЕТСТВО! АКО ЖЕЛИМО ДА СЕ ИЗВУЧЕМО, МОРАМО СЕ ДОКОПАТИ ЈЕДНОГ ОД ОНИХ КАМИОНА!

ХЕР КОМАНДАНТ...

ХМ! ШТА ОНАЈ РАДИ ТОЛИКО КОД ЗАРОБЉЕНИКА... ДА ПОГЛЕДАМ...

?!

ХЕЈ, ШТА ТО ДО ЂАВ...

УХ! ЗАМАЛО ДА ДИГНЕ УЗБУНУ!

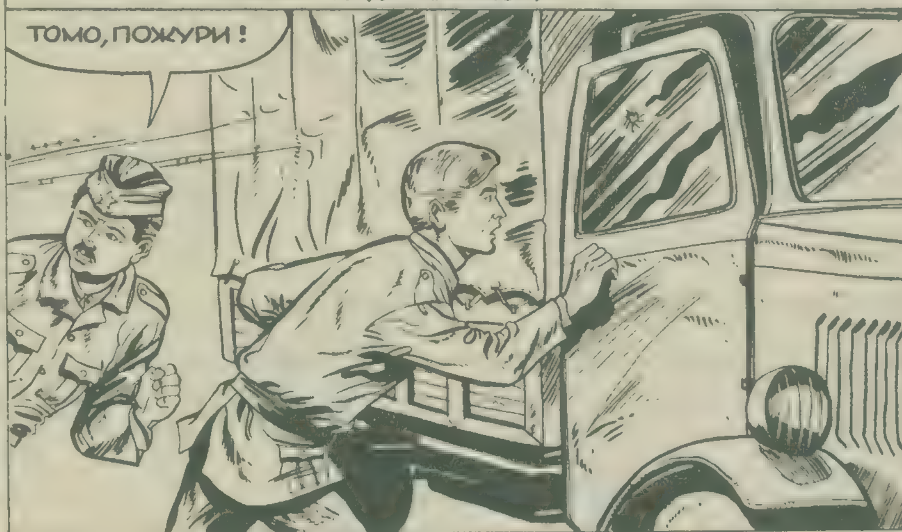

ЧЕТНИК ЈЕ У ПАДУ УДАРИО ГЛАВОМ О ЗИД И ОНЕСВЕС- ТИО СЕ...
ТОМО, УЗМИ МУ ПУШ- КУ! ИЗЛАЗИМО.. ПА ШТА БУДЕ!

... И ТРИ ЧОВЕКА ИЗЛЕТЕШЕ ИЗ КУЋЕ. ЗНАЛИ СУ ДА МОЖ- ДА ИДУ У СМРТ, АЛИ ДРУГОГ ИЗЛАЗА НИЈЕ БИЛО...
САДА!

ЗАРОБЉЕНИЦИ БЕЖЕ! ЗАУСТАВИТЕ ИХ! БРЗО!

САМО ДА УПАЛИ ОД ПРВЕ...
?!

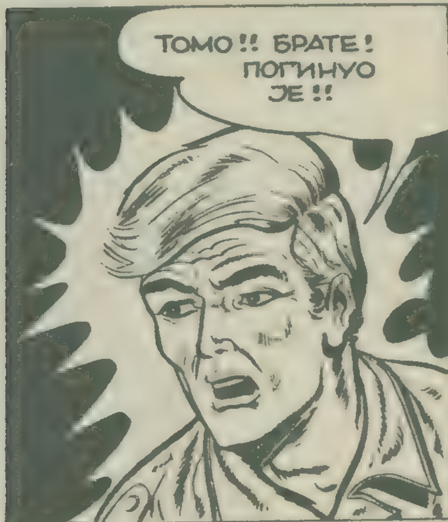

ТОМА ЈЕ ЗАСТАО И... ЧЕТНИЧКИ КОМАНДАНТ ПАДЕ ПОГОЂЕН...
АААХ!
БАНГ

ДОК СУ ОКО ЊИХ ЗВИЖДАЛИ МЕЦИ, МИЛАН И БРКА СТИГЛИ СУ ДО КАМИОНА.
ТОМО, ПОЖУРИ!

ДО ЂАВОЛА, ТОМО! УЛА- ЗИ ВЕЋ ЈЕДНОМ!
ТА-ТА-ТА

НЕМЦИ СУ УСКОЧИЛИ У ДРУГИ КАМИОН И ПОЈУРИЛИ ЗА ПАРТИЗАНИМА. ПУТ ЈЕ БИО УЗАН, ЈЕДВА ДА ПРОЂЕ ЈЕДАН КАМИОН. СА ДНА ПРОВАЛИЈЕ ЧУО СЕ ПРЕТЕЋИ ХУК БРЗЕ ПЛАНИНСКЕ РЕКЕ.

ИЗНЕНАДА, НА ЈЕДНОЈ УЗБРДИЦИ МИЛАН ЈЕ ЗАУСТАВИО КАМИОН...

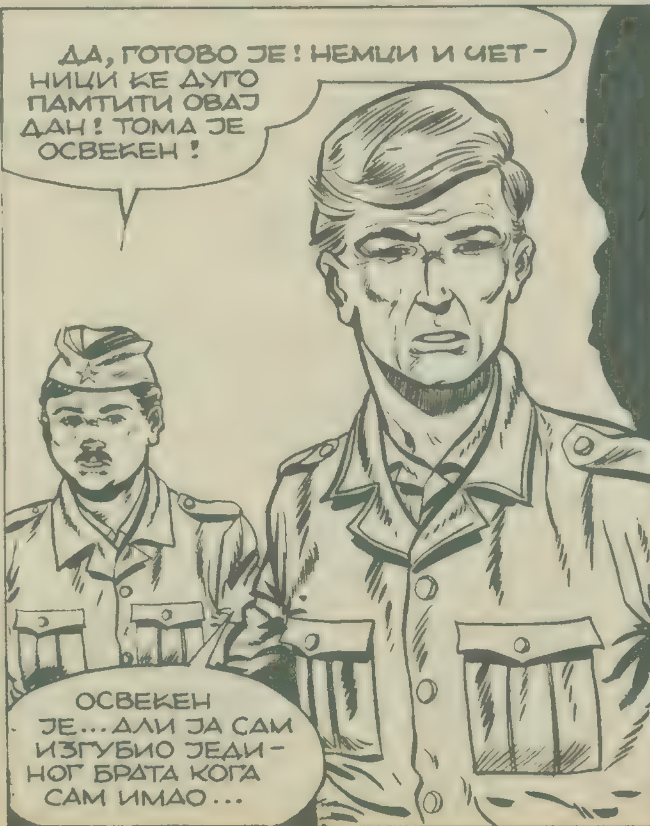
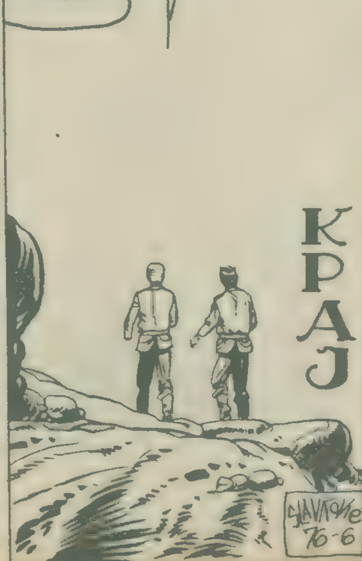

ЧИМ ЈЕ БРКА ИЗАШАО ИЗ КАМИОНА, МИЛАН ЈЕ КРЕНУО УНАЗАД.
А САД... ЧУВАЈТЕ СЕ, ФРИЦЕВИ!
?!

ТРЕНУТАК ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ СЕ КАМИОНИ СУДАРИТИ, МИЛАН ЈЕ ИСКОЧИО...

НЕМАЧКИ ВОЗАЧ КАСНО ЈЕ ПРИМЕТИО ОПАСНОСТ...

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ УЗ СТРАХОВИТ ТРЕСАК, ДВА КАМИОНА СЕ СУДАРИШЕ И СЛЕТЕШЕ У ХУЧНУ РЕКУ.

ЗАХУКТАЛА РЕКА ПРОГУТАЛА ЈЕ ОБА КАМИОНА. САМО СЕ НЕКОЛИКО НЕМАЦА УСПЕЛО СПАСИТИ...

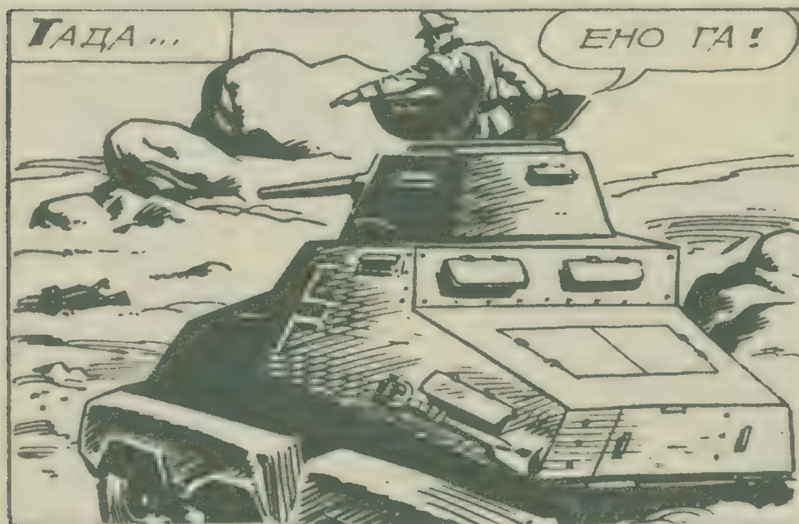
ГОТОВО ЈЕ...

ДА, ГОТОВО ЈЕ! НЕМЦИ И ЧЕТНИЦИ ЋЕ ДУГО ПАМТИТИ ОВАЈ ДАН! ТОМА ЈЕ ОСВЕЋЕН!
ОСВЕЋЕН ЈЕ... АЛИ ЈА САМ ИЗГУБИО ЈЕДИНОГ БРАТА КОГА САМ ИМАО...

НЕМА БОРБЕ БЕЗ ЖРТАВА! А ЦИЉЕВИ НАШЕ БОРБЕ СУ ТАКВИ ДА НИЈЕ ЈЕДНА ЦЕНА НИЈЕ СУВИШЕ ВЕЛИКА! ИДЕМО, БРКО, У ОДРЕДУ СУ СЕ СИГУРНО ЗАБРИНУЛИ...
КРАЈ

ОПЕРАЦИЈА СПАСАВАЊЕ

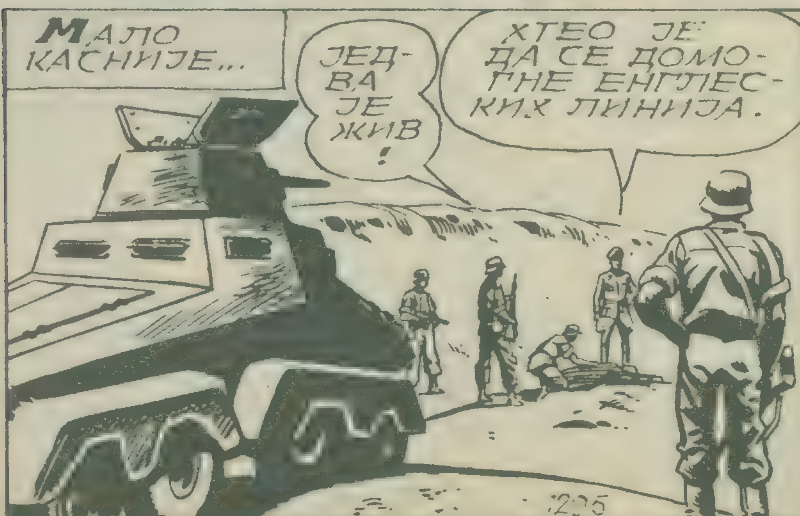

МОГУЋЕ! ЗАТО ЈЕ ПОКУШАО, ПОШТО - ПОТО, ДА ПРОЂЕ КРОЗ ПУСТИЊУ!

ПАЖЉИВО ГА ПРЕТРЕСИТЕ!
РАЗУ-МЕМ!

ПРЕГЛЕДАЛИ СУ СВЕ ТЕМЕЉНО И БЕЗ ЖУРБЕ...
ОВО САМ НАШАО У ПОСТАВИ!
ДА ВИДИМ!

ПЛАН ЗА СПАСАВАЊЕ ГЕНЕРАЛА ГРЕЈСОНА! МОРАМ ДА ОБАВЕСТИМ ШТАБ!

ТЕНК НИЈЕ БИО ДАЛЕКО ОД БАЗЕ И ВЕЗА ЈЕ БРЗО УСПОСТАВЉЕНА...
ДА, ЕНГЛЕСКИ ШПИЈУН! САКРИО ЈЕ ПЛАН, КАКО БИ ГА, АКО УМРЕ У ПУСТИЊИ, НАШАО НЕКО ОД ЊЕГО-ВИХ!

ШТА КАЖЕТЕ? ОТКРИО ЈЕ ГДЕ ЧУВАМО ГРЕЈСО-НА?

ТАКО ЈЕ! ДА ГА УБИЈЕМО ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ОСВЕСТИ?

НЕ! ЖИВ ЋЕ НАМ БИТИ МНОГО КОРИС-НИЈИ. КАЖЕТЕ ДА ЈЕ У НЕСВЕСТИ?

ПОЖУРИТЕ ПРЕ НЕГО ШТО ДОЂЕ К СЕБИ! ЗАШИЈТЕ ПАПИР КАО ДА ГА НИСТЕ ВИДЕЛИ!
У РЕДУ!

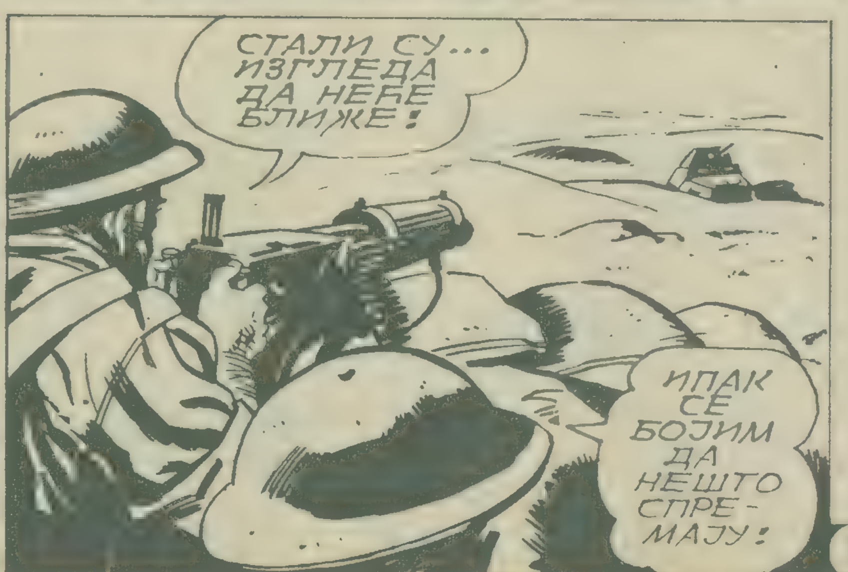
ПРЕБАЦИТЕ ГА ТЕНКОМ ШТО БЛИЖЕ ЕНГЛЕСКИМ ПОЛОЖАЈИМА И ТАМО ГА ОСТАВИТЕ!
РАЗУМЕМ!

КОМАНДИРУ ТЕНКА СЕ ДОПАЛА ИДЕЈА...
ОДЛИЧНО! НАЋИ ЋЕ СВОГ ШПИЈУНА И НЕЋЕ НИ САЊАТИ ДА МИ СВЕ ЗНАМО!

А КАД ЊИХОВИ КОМАНДОСИ ДОЂУ ПО ГЕНЕРАЛА, ЛАКО ЋЕМО ИХ ПОХВАТАТИ!

ТЕНК ЈЕ НАЈВЕЋОМ БРЗИНОМ КРЕНУО ПРЕКО ПУСТИЊЕ...

... И ПРИБЛИЖИО СЕ ЕНГЛЕСКИМ ПОЛОЖАЈИМА...
ХЕЈ! НЕМАЧКИ ТЕНК!
ШТА ЋЕ ОВДЕ? ЈЕСУ ЛИ ПОЛУДЕЛИ?

БУДИ СПРЕМАН, ЏОНСЕ!
РАЗУМЕМ, ВОДНИЧЕ!

СТАЛИ СУ... ИЗГЛЕДА ДА НЕЋЕ БЛИЖЕ!
ИПАК СЕ БОЈИМ ДА НЕШТО СПРЕМАЈУ!

ТАМО ЈЕ НЕКИ ЧОВЕК! ИЗГЛЕДА АРАПИН!

КАСНИЈЕ, КАД СЕ БИЛ ФЕРГУСОН ВРАТИО ИЗ ДУБОКЕ НЕСВЕСТИ...
ГДЕ САМ?
КОД СВОЈИХ, БИЛЕ. АЛИ...

ШТА ЈЕ ОВО? ТИ НИСИ БИО ОДРЕЂЕН ДА ПРИПРЕМИШ БЕКСТВО ГЕНЕРАЛА ГРЕЈСОНА!
НЕ, АЛИ САМ МОРАО ДА СЕ ВРАТИМ!

НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!
ОБЈАСНИЋУ ВАМ! ПОВРАТИЛА МИ СЕ СНАГА!

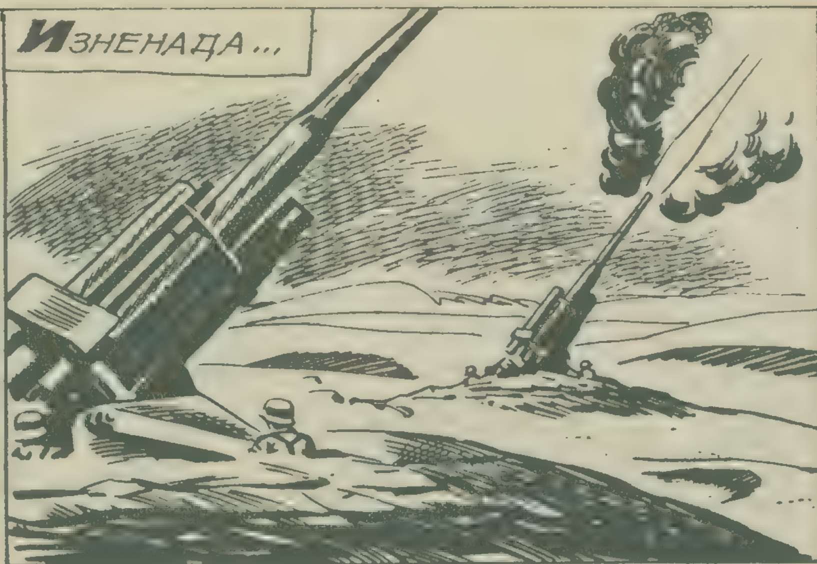

МОЈ ЗАДАТАК ЈЕ БИО ДА ОТКРИЈЕМ НЕПРИЈАТЕЉЕВЕ ЗАЛИХЕ ГОРИВА...

А ВРАЋАШ СЕ СА ПЛАНОМ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ ЈЕДНОГ ЕНГЛЕСКОГ ГЕНЕРАЛА!
СХВАТИЋЕТЕ КАД ВАМ ИСПРИЧАМ СВЕ ОД ПОЧЕТКА!

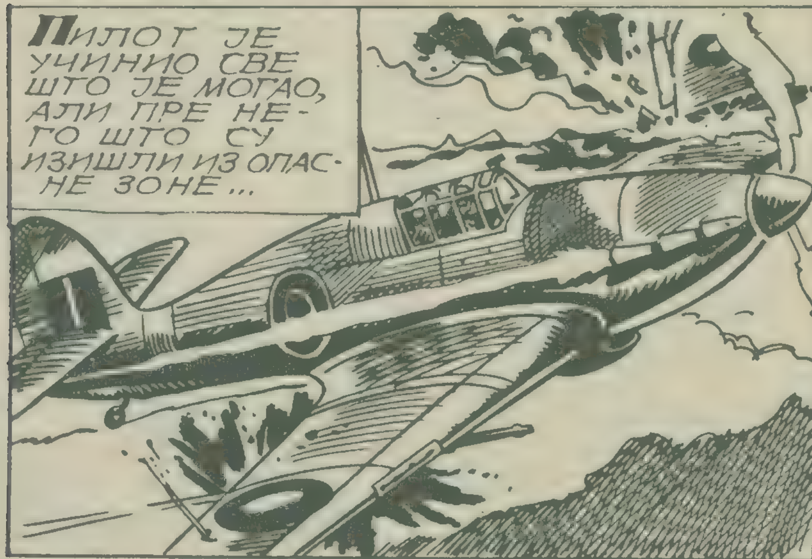

ДА БИХ ДОБИО ПОТРЕБНА ОБАВЕШТЕЊА, СТУПИО САМ У ВЕЗУ С НЕКИМ АРАПИМА, НАШИМ СИМПАТИЗЕРИМА.

ЗАТО САМ СЕ ОБУКАО КАО АРАПИН. ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ СПУСТИМ ПАДОБРАНОМ ИЗА НЕПРИЈАТЕЉЕВИХ ПОЛОЖАЈА, НА ОДРЕЂЕНО МЕСТО У ПУСТИЊИ...

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА СВЕ ИДЕ ГЛАТКО. ТО ЈЕ МОГАО ДА БУДЕ ОБИЧАН ИЗВИЂАЧКИ ЛЕТ.

ИЗНЕНАДА...

ДО ЂАВОЛА! КО БИ ОВДЕ ОЧЕКИВАО ПРОТИВАВИОНСКУ БАТЕРИЈУ!
БЕЖИМО ДОК НИЈЕ КАСНО!

ПИЛОТ ЈЕ УЧИНИО СВЕ ШТО ЈЕ МОГАО, АЛИ ПРЕ НЕГО ШТО СУ ИЗИШЛИ ИЗ ОПАСНЕ ЗОНЕ...

РАЗНЕЛИ СУ НАМ КРИЛО! МОРАМО ДА ИСКОЧИМО!
ТО МИ СЕ НЕ ДОПАДА!

КАД СУ ВИДЕЛИ ПАДОБРАНЕ, ПРЕСТАЛИ СУ ДА ПУЦАЈУ...
УХВАТИЋЕ НАС И МОРАЋУ ДА ОБЈАСНИМ СВОЈЕ ПРЕРУШАВАЊЕ...

НАЈТЕЖЕ МИ ЈЕ БИЛО ШТО ЋЕ СВИ МОЈИ ПЛАНОВИ ПАСТИ У ВОДУ!
МОРАМ ИМ УМАЋИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
МОРАЋЕМО ДА СЕ ПРЕДАМО! БАШ НЕМАМО СРЕЋЕ!
ТО ЈЕ... ОХ, МОЈА НОГА!

НЕ ПУЦАЈТЕ! ПРЕДАЈЕМО СЕ!
ЈА НЕ МОГУ ДА УСТАНЕМ!

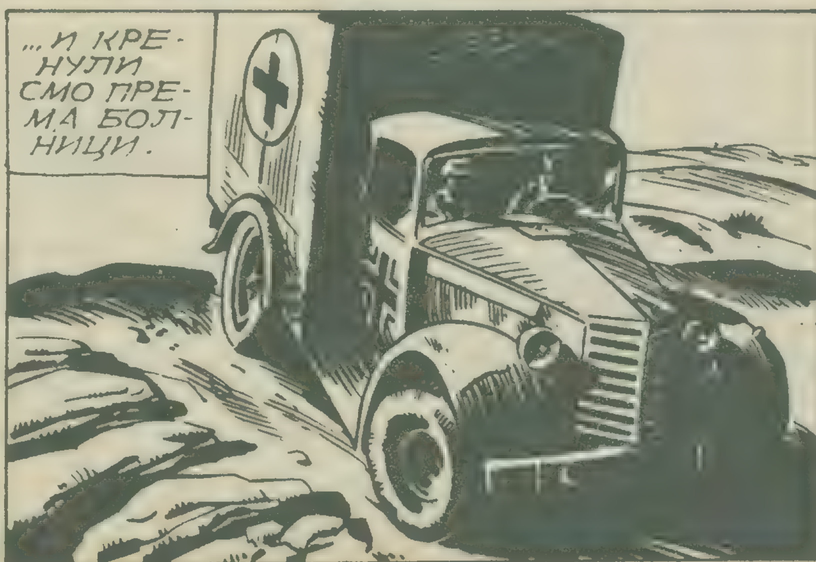

НЕМАЧКИ ОФИЦИР ЈЕ ЗНАО ЕНГЛЕСКИ...
КО ЈЕ ОВАЈ АРАПИН? ОТКУД ОН У АВИОНУ?
НЕМАМ ПОЈМА! ДОБИО САМ НАРЕЂЕЊЕ ДА ГА ПОВЕДЕМ!

ОБЈАСНИЋУ ВАМ КАСНИЈЕ! ПОМОЗИТЕ МИ, УГАНУО САМ НОГУ!
ТИ НИСИ АРАПИН! ИСПОД ТОГ ОГРТАЧА ИМАШ УНИФОРМУ!

ПОМОГЛИ СУ МИ...
ОДВЕДИТЕ ГА У БОЛНИЦУ! ЈА ЋУ ЈАВИТИ ШТАБУ!
ХВАЛА ВАМ! СТРАШНО МЕ БОЛИ!

ТО САМ И ЖЕЛЕО... БИЛО ГДЕ САМО НЕ У ЗАТВОР ИЗ КОЈЕГ ЈЕ ТЕШКО ПОБЕЋИ...
СХВАТАМ!

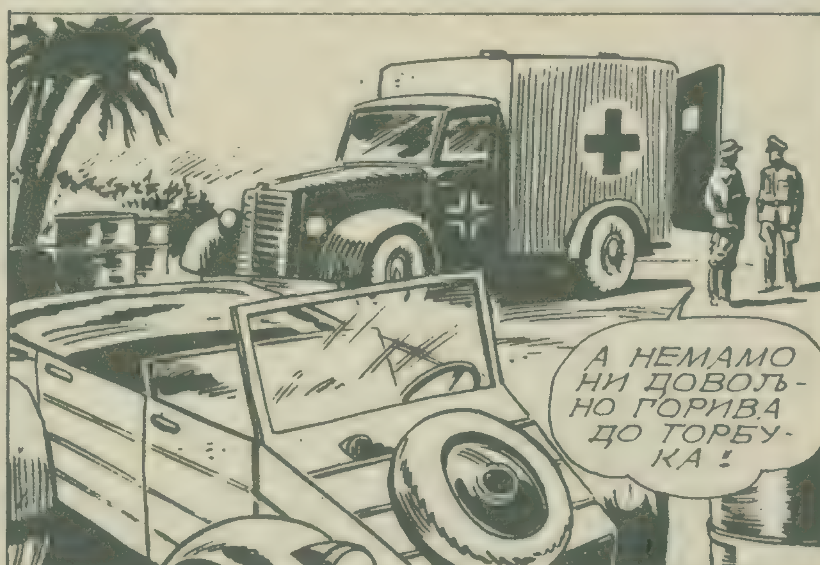

ПИЛОТА СУ ОДМАХ ОДВЕЛИ У ЛОГОР. ЈА САМ ИМАО СРЕЋЕ. ТУ СУ СЕ НАШЛА АМБУЛАНТНА КОЛА СА НЕКИМ РАЊЕНИМ НЕМЦЕМ...

...И КРЕНУЛИ СМО ПРЕМА БОЛНИЦИ.

ТРАЖИО САМ НАЧИН КАКО ДА ПОБЕГНЕМ...
ВОДЕ МЕ У СРЕДИШ-ТЕ СВОЈЕ ТЕРИ-ТОРИЈЕ. АВИОН ЛЕЖИ НЕУПОТРЕБЉИВ У ПУСТИЊИ...

... И НЕЋЕ БИТИ ЛАКО ДОМОЋИ СЕ НАШИХ ПОЛОЖАЈА!

КАД СМО СТИГЛИ, ПРОЦЕ-ЊИВАО САМ СИТУА-ЦИЈУ...
ОПЕТ РАЊЕНИЦИ? ЗНАТЕ ЛИ ДА ЈЕ ОВДЕ ВЕЋ ПРЕПУНО?
УПУ-ЋЕНИ СМО ОВАМО!

У ТОБРУКУ ИМА СЛОБОДНИХ КРЕ-ВЕТА. ЈУЧЕ СМО ПРИМИЛИ НЕКЕ ЕНГЛЕЗЕ, МЕЂУ ЊИМА И ГЕНЕРАЛА ГРЕЈСОНА, И ПУНИ СМО...
ЖАО МИ ЈЕ АЛИ ТАКВО ЈЕ НАРЕ-ЂЕЊЕ!

А НЕМАМО НИ ДОВОЉ-НО ГОРИВА ДО ТОРБУ-КА!

ВЕЋ САМ ЧУО НЕШТО ОД ОНОГА ШТО МЕ ИНТЕРЕСУ-ЈЕ, АЛИ ТО НИЈЕ СВЕ...

ВИШЕ НИШТА НИСАМ МОГАО ДА ЧУЈЕМ, ЈЕР СУ МЕ ПОВЕЛИ У АМБУЛАНТУ...
БАШ ВАМ ХВАЛА!
ПРИЧАЈ СВОЈИМА КАКО ЛЕПО ПОСТУПАМО СА ЗАРОБ-ЉЕНИЦИМА!

ВИДИШ... СОБА САМО ЗА ЕНГЛЕЗЕ!
ЗАИС-ТА?

ОВО ЈЕ СИГУРНО ГРЕЈСОН. КАД БИХ САМО МОГАО ДА ГА ИЗВУЧЕМ ОДАВДЕ!

Одвели су ме у собицу...
Седи овде, доктор ће брзо доћи!
Хвала, али замолио бих вас нешто...

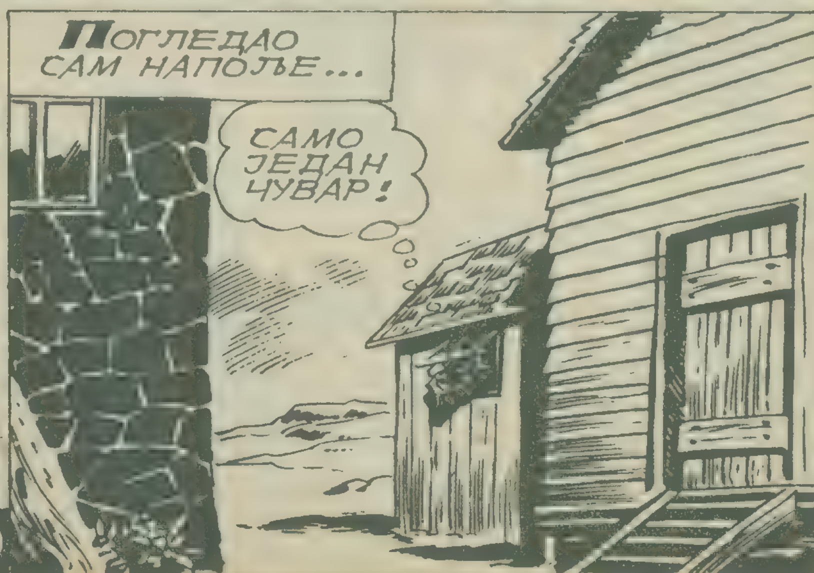

Морам у тоалет, али не могу сам!
У реду. Ионако морамо да те чувамо!

Повели су ме, али су срећом, остали испред врата...
Зови нас кад будеш готов!
W. C.
Хоћу!

Изнутра сам чуо...
Требало је да уђемо с њим!
Нема потребе! Он не може ни да хода!

Био сам решио да се обрачунам са обојицом ако уђу!
Можда би успео, јер то нису очекивали!

Заборавио сам на озледу...
Прозор је мали, али некад сам се провлачио кроз још мањи!

Погледао сам напоље...
Само један чувар!

Није ме видео, али ако се окрене...

НЕМЦИ БИ БИЛИ ЗАПРЕПАШЋЕНИ ДА СУ ОВО ВИДЕЛИ ...

ПОГОДИО САМ ЧУВАРА ЈЕДНИМ ОШТРИМ УДАРЦЕМ ИЗА УВА ...
САМО ЋЕШ МАЛО ОДСПАВАТИ!
АААХ!

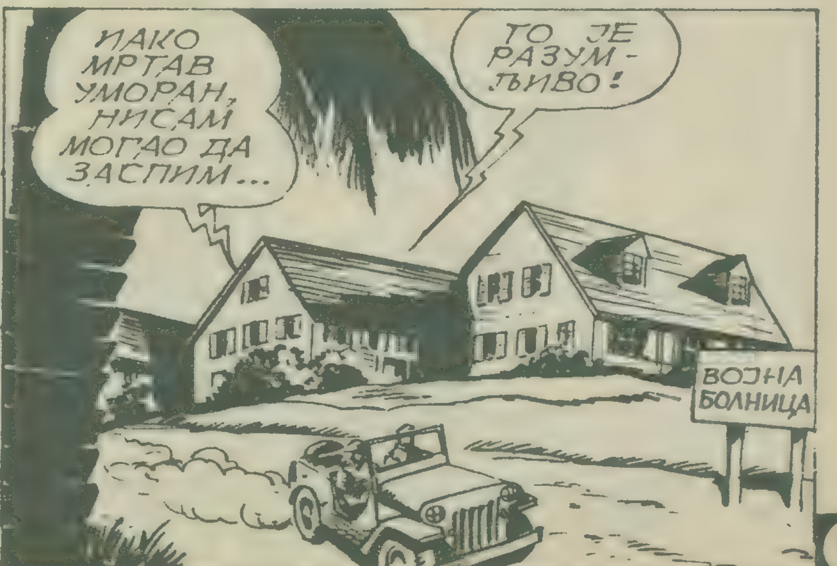

ПОЋИ ЋУ ОВУДА... СПОРЕДНЕ УЛАЗЕ УВЕК СЛАБИЈЕ ЧУВАЈУ!

ОВО ЈЕ БОЛНИЦА! ЗАТО НЕМА МНОГО ЧУВАРА! ПОТРЕБНИ СУ ИМ НА ВАЖНИЈИМ МЕСТИМА!

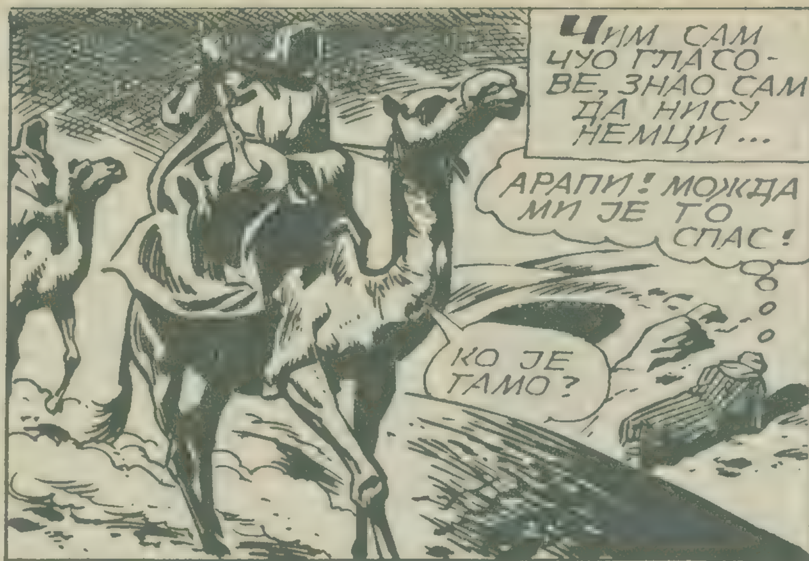

БИО САМ ВЕЋ ПРИЛИЧНО ОДМАКАО ОД БОЛНИЦЕ КАД САМ СТИГАО ДО ПЕШЧАНИХ ДИНА ...
ИЋИ ЋУ ЈОШ МАЛО, А ОНДА ЋУ САЧЕКАТИ НОЋ!

ВЕТАР ЈЕ ОБИЧНО НЕПРИЈАТЕЉ ПУТНИКА У ПУСТИЊИ, АЛИ, МЕНИ ЈЕ ПОМОГАО ...
ВЕТАР ЋЕ ИЗБРИСАТИ ТРАГОВЕ! МОЈИ ЧУВАРИ СУ СИГУРНО ВЕЋ ДАЛИ ЗНАК ЗА УЗБУНУ...

ПАО ЈЕ МРАК. ДО ТАДА САМ МИСЛИО САМО НА БЕКСТВО, АЛИ САДА...
УМАКАО САМ, АЛИ... НИШТА НИСАМ ЈЕО!

ИАКО МРТАВ УМОРАН, НИСАМ МОГАО ДА ЗАСПИМ...
ТО ЈЕ РАЗУМЉИВО!
ВОЈНА БОЛНИЦА

А ТАДА ...
НЕКО ДОЛАЗИ!

ЧИМ САМ ЧУО ГЛАСОВЕ, ЗНАО САМ ДА НИСУ НЕМЦИ ...
АРАПИ! МОЖДА МИ ЈЕ ТО СПАС!
КО ЈЕ ТАМО?

РЕКАО САМ НА АРАПСКОМ:
НЕ ПУЦАЈТЕ! ЈА САМ ПРИЈАТЕЉ!
ЗАШТО СИ САМ, ПРИЈАТЕЉУ?

УМИРЕМ ОД ГЛАДИ. МОЖЕТЕ ЛИ МИ ДАТИ НЕШТО ЗА ЈЕЛО?
ИМА! КАД БУДЕШ ЈЕО, ИСПРИЧАЋЕШ НАМ СВОЈУ ПРИЧУ!

ИЗНЕНАДА ...
НЕМЦИ! ДОЛАЗЕ ОВАМО!
МОРАМ НЕШТО УЧИНИТИ!

БОЉЕ ДА ВАМ КАЖЕМ: ОНИ ТРАЖЕ МЕНЕ! НЕМОЈТЕ МЕ ОДАТИ!
ХМММ... НЕ ТРЕБА ИЗАЗИВАТИ СУДБИНУ, АЛИ...

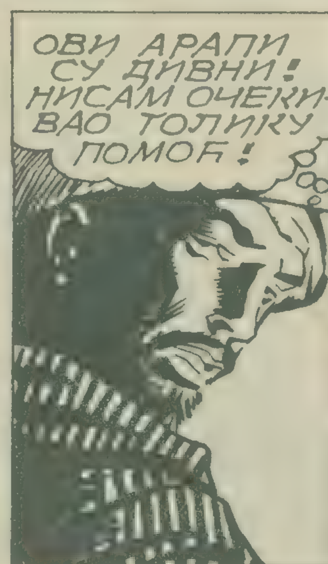

НИЈЕ БИЛО ВРЕМЕНА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ, И ТО МИ ЈЕ ИШЛО НАРУКУ...
ТРАЖИТЕ ЛИ НАС И НАШ ЈАДНИ КАРАВАН?
ТРАЖИМО ОДБЕГЛОГ ЗАТВОРЕНИКА... ОБУЧЕН ЈЕ КАО АРАПИН!

ОВДЕ СМО СВИ АРАПИ... ПРОВЕРИТЕ САМИ!

ДОЛАЗИМО ИЗ ТОБРУКА, ГДЕ СМО РАДИЛИ НА ИСТОВАРУ БРОДОВА. САДА ЈЕ ЕНГЛЕСКА БЛОКАДА ЗАУСТАВИЛА БРОДОВЕ И ТАКО ...

МНОГО ПРИЧАШ!
САМО САМ ХТЕО ДА КАЖЕМ ДА СМО, ПОШТО НИЈЕ БИЛО ПОСЛА, РЕШИЛИ ДА СЕ ВРАТИМО...

АКО ХОЋЕТЕ, ПРЕГЛЕДАЈТЕ МОЈЕ ЉУДЕ...
ХАЈДЕМО! НЕМАМО ВРЕМЕНА ЗА ГУБЉЕЊЕ!

ЈА САМ СВЕ НАПРЕГНУТО ПРАТИО...
СУТРА ЋЕМО ПОКУШАТИ АВИОНОМ. ВОЗИ НАЗАД У ЛОГОР!
НАЈЗАД, ОДОШЕ...

ОВИ АРАПИ СУ ДИВНИ! НИСАМ ОЧЕКИВАО ТОЛИКУ ПОМОЋ!

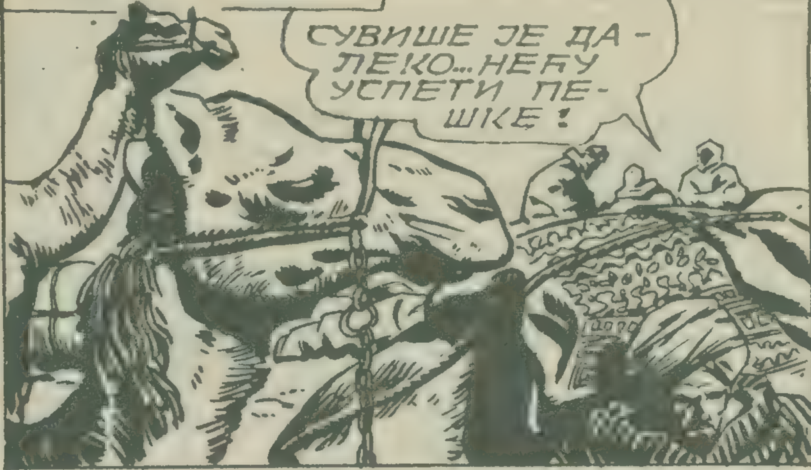
КАД СУ НЕМЦИ ОТИШЛИ...
САД ЗНАТЕ КО САМ!
ТО САМ И ПРЕТПОСТАВЉАО!

КОД НАС СИ ПОТРАЖИО ПРИБЕЖИШТЕ И МОРАЛИ СМО ТИ ПОМОЋИ... ХАЈДЕ ДА ЈЕДЕМО!

БИО САМ ИМ ЗАХВАЛАН...
КАЖЕТЕ ДА ЈЕ ДОЛАЗИЛО МАЛО БРОДОВА?
ЈЕДВА ЈЕДАН У ДВЕ НЕДЕЉЕ. ХРАНЕ НИЈЕ БИЛО ДОВОЉНО... И ОТИШЛИ СМО!

ЗНАЧИ, НИ БЕНЗИН НЕ СТИЖЕ?
КАКАВ БЕНЗИН! ЈЕДВА СТИГНЕ ПОНЕКИ БРОД.

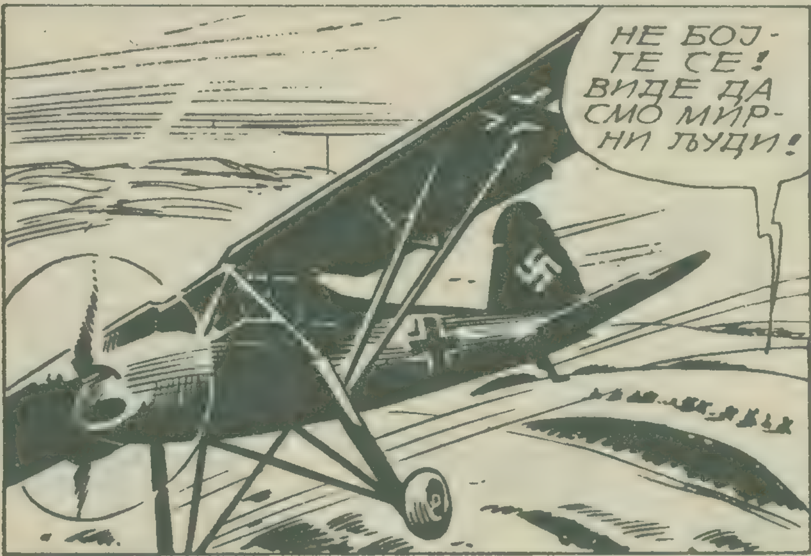
ПОТВРДИО МИ ЈЕ ОНО ШТО САМ ВЕЋ ЗНАО. ТУ БИ МОЈ ЗАДАТАК БИО ЗАВРШЕН. АЛИ...

... ТО ОБАВЕШТЕЊЕ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПРЕНЕСЕМ СВОЈИМА. КАКО ДА ДОЂЕМ ДО ЊИХ?
СУВИШЕ ЈЕ ДАЛЕКО... НЕЋУ УСПЕТИ ПЕШКЕ!

ЗАТО САМ У ЗОРУ ПРЕДЛОЖИО ВОЂИ БЕДУИНА...
АКО МИ ДАТЕ ЈЕДНУ КАМИЛУ, ЕНГЛЕЗИ ЋЕ ВАМ ДОБРО ПЛАТИТИ!
НЕ! НЕ БИСМО ХТЕЛИ ДА СЕ МЕШАМО У ТО...

МОЖЕМО ТИ ДАТИ САМО НЕШТО ХРАНЕ!
ВИДЕО САМ ДА НЕЋЕ ПОПУСТИТИ!

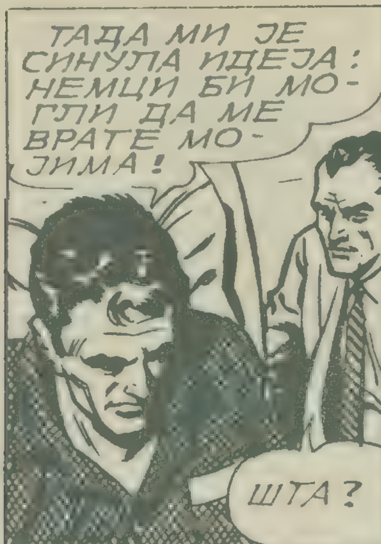

ТОГ ТРЕНУТКА...
НАДЛЕЋЕ НАС!

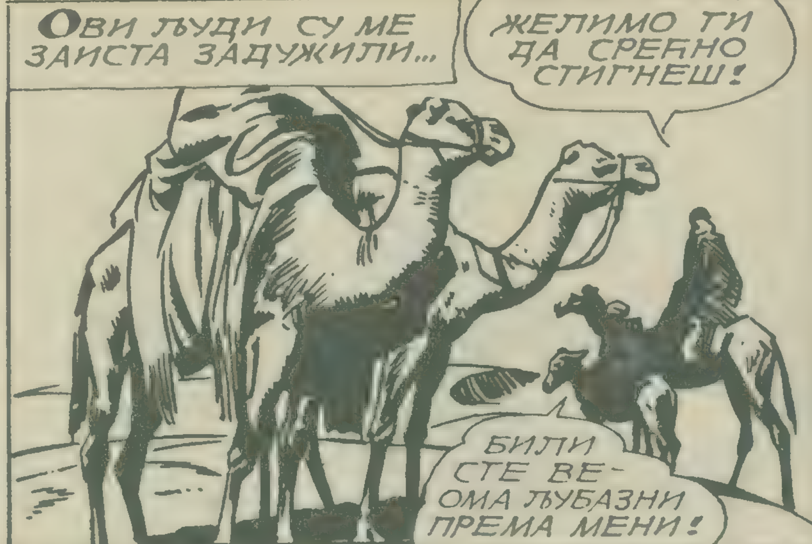

НЕ БОЈТЕ СЕ! ВИДЕ ДА СМО МИРНИ ЉУДИ!

БИЛО МИ ЈЕ ЈАСНО ДА ПРЕДСТАВЉАМ ОПАСНОСТ ЗА ЊИХ...
НЕЋЕ ДА МИ КАЖУ, АЛИ СИГУРНО ЈЕДВА ЧЕКАЈУ ДА ОДЕМ ОД ЊИХ!

УОСТАЛОМ, НИСАМ НИ МОГАО ДАЉЕ С ЊИМА, ЈЕР СУ ИШЛИ НА ЈУГ.
ДА, АЛИ...

БИО САМ ДУБОКО НА НЕПРИЈАТЕЉСКОЈ ТЕРИТОРИЈИ... МОРАО САМ ПО СВАКУ ЦЕНУ ДА НАЂЕМ НЕКИ ИЗЛАЗ!

ТАДА МИ ЈЕ СИНУЛА ИДЕЈА: НЕМЦИ БИ МОГЛИ ДА МЕ ВРАТЕ МОЈИМА!
ШТА?

НИСАМ ГУБИО ВРЕМЕ...
ОВДЕ НАМ СЕ ПУТЕВИ РАЗИЛАЗЕ... МОЖЕТЕ МИ ДАТИ МАЛО ХРАНЕ?
НАЋИ ЋЕ СЕ НЕШТО ПРИЈАТЕЉУ!

ОВИ ЉУДИ СУ МЕ ЗАИСТА ЗАДУЖИЛИ...
ЖЕЛИМО ТИ ДА СРЕЋНО СТИГНЕШ!
БИЛИ СТЕ ВЕОМА ЉУБАЗНИ ПРЕМА МЕНИ!

АВИОН ЈЕ БИО ВЕЋ ДАЛЕКО, АЛИ ЈА САМ СЕ НАДАО ДА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ...
ХВАЛА ПРИЈАТЕЉИ! МОЖДА СЕ ВИШЕ НЕЋЕМО ВИДЕТИ!
СРЕЋНО, СТРАНЧЕ! НЕКА ТЕ АЛАХ ЧУВА!

ТАКО САМ ПОШАО ПЕШИЦЕ КА ЗАПАДУ...
НАДАМ СЕ ДА ОВО НЕЋЕ ТРАЈАТИ ДУГО...

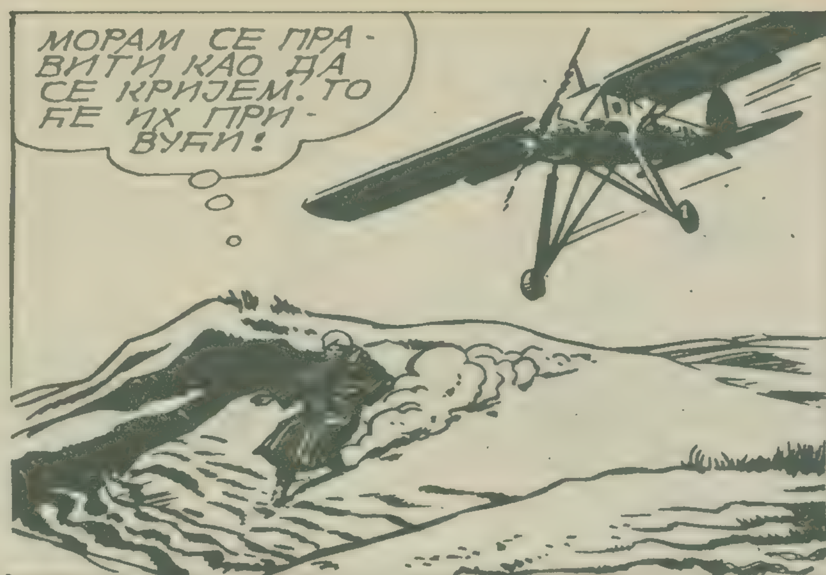
ХОДАО САМ ЦЕО ДАН. А ОНДА...
СТАВИЋУ НА ХАРТИЈУ СВОЈ ПЛАН... ДА БУДЕ ТУ КАД МЕ НАЂУ!

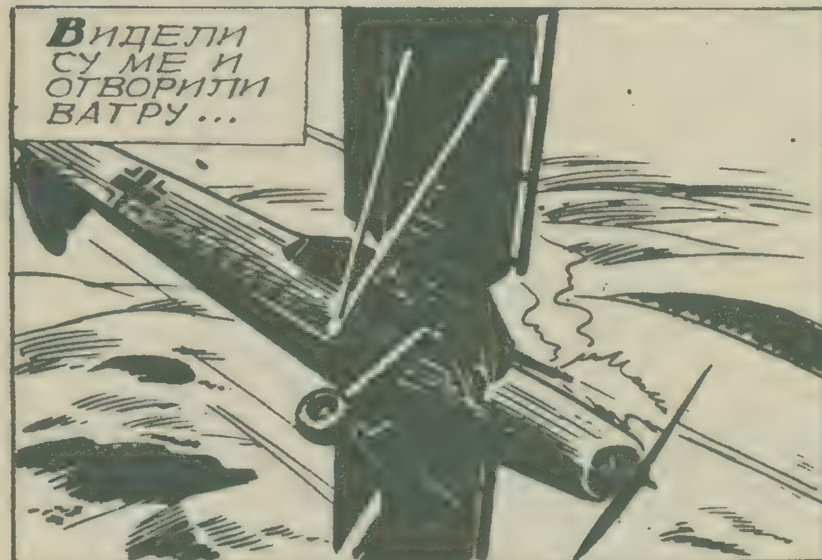
НАПИСАО САМ КАКО ТРЕБА ДА СЕ ОСЛОБОДИ ГЕНЕРАЛ ГРЕЈСОН. ОСТАЛО МИ ЈЕ САМО ДА ЧЕКАМ!

ПРОВЕО САМ И ДРУГУ НОЋ У ПУСТИЊИ, ПОТПУНО САМ, АЛИ НИСАМ ЗБОГ ТОГА БИО УЗНЕМИРЕН...

ЧВРСТО САМ ВЕРОВАО ДА ЋЕ МИ ПЛАН УСПЕТИ...
НАРАВНО, ЗАКЉУЧИЋЕ ДА САМ ЕНГЛЕСКИ АГЕНТ...

Сутра ујутро...
НАЈЗАД! ИЗВИЂАЧКИ АВИОН... МОЖДА ОНАЈ ИСТИ!

МОРАМ СЕ ПРАВИТИ КАО ДА СЕ КРИЈЕМ. ТО ЋЕ ИХ ПРИВУЋИ!

Видели су ме и отворили ватру...

НИСАМ ТО БАШ ОВАКО ЗАМИШЉАО!

Најзад...
УХ! МИСЛИО САМ ДА НИКАД НЕЋЕ ПРЕСТАТИ!

Неколико часова касније...
ОКЛОПНА КОЛА! АВИОН ЈЕ ЈАВИО ГДЕ СЕ НАЛАЗИМ!

Овај део плана је успео. Али, и даље сам морао да се претварам...
ВАЉДА ЋЕ, КАД МЕ УХВАТЕ, ПРОНАЋИ ЦЕДУЉИЦУ...

Издржао сам тако још један час, а онда...
НЕ МОГУ ВИШЕ! ПРЕМОРЕН САМ И ГЛАДАН...

НАЈЗАД СУ МЕ УХВАТИЛИ! НАДАМ СЕ ДА МЕ НЕЋЕ СТРЕЉАТИ!

БИЛЕ, ТО ЈЕ ПРАВИ ПОДВИГ!
ОСТАЛО ЗНАТЕ!

ДОБРО... САКУПИО СИ ПОДАТКЕ ЗБОГ КОЈИХ СМО ТЕ ПОСЛАЛИ...

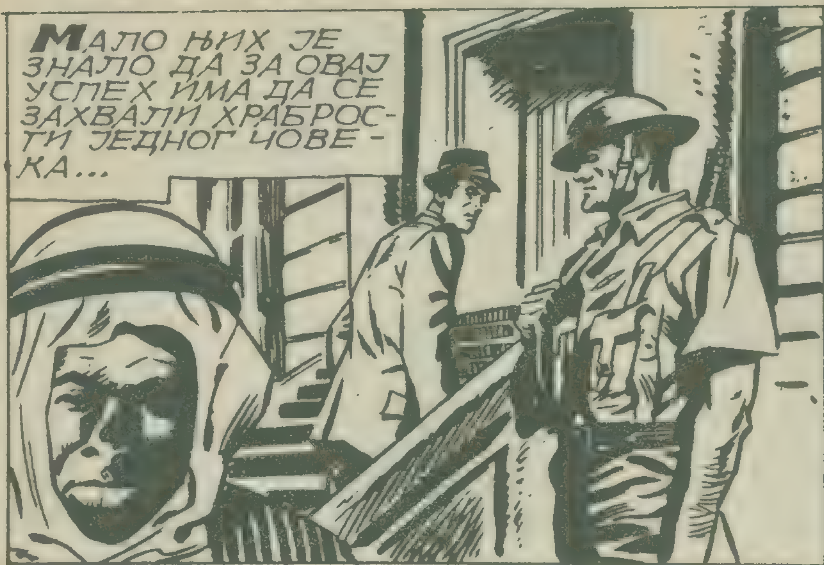

...А ШТО СЕ ТИЧЕ ГЕНЕРАЛА ГРЕЈСОНА, СПАШЋЕМО ГА, АЛИ НЕ КАКО НЕМЦИ ОЧЕКУЈУ!

СУТРАДАН ЈЕ ПОЧЕЛА БОРБА...

ЕНГЛЕЗИ СУ КРЕНУЛИ У ОФАНЗИВУ, А НЕМЦИ СУ ПОКУШАВАЛИ ДА ИХ ЗАДРЖЕ...

АЛИ...
НЕЋЕ ДУГО ИЗДРЖАТИ! ГОРИВО ИМ ЈЕ НА ИЗМАКУ!

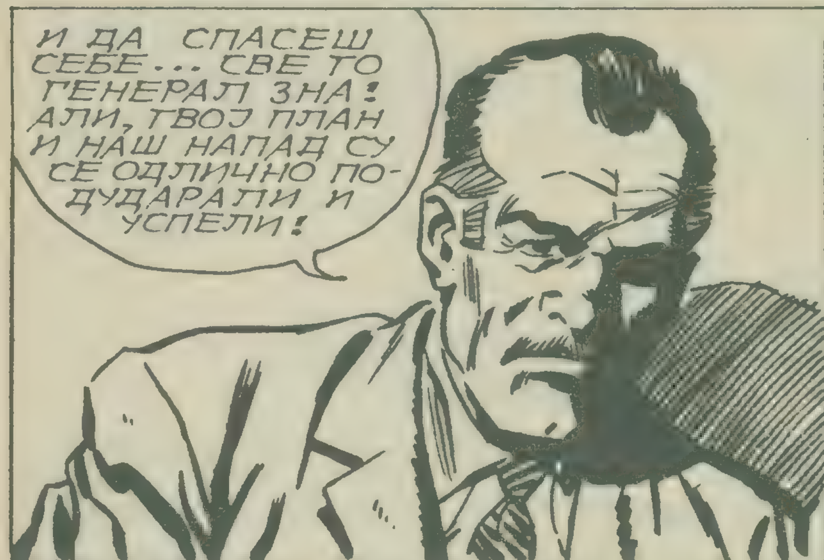

И ЗАИСТА, НЕМЦИ СУ УСКОРО ПОЧЕЛИ ДА СЕ ПОВЛАЧЕ...
КРЕНУЛО ЈЕ ДОБРО, МОМЦИ!

МАЛО ЊИХ ЈЕ ЗНАЛО ДА ЗА ОВАЈ УСПЕХ ИМА ДА СЕ ЗАХВАЛИ ХРАБРОСТИ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА...

ЗВАЛИ СТЕ МЕ?
ДА, БИЛЕ!

МИСЛИМ ДА СЕ НИСТЕ УПОЗНАЛИ, АЛИ ЧУЛИ СТЕ ЈЕДАН ЗА ДРУГОГ!
ГЕНЕРАЛ ГРЕЈСОН! ВИДЕО САМ ВАС У НЕМАЧКОЈ БОЛНИЦИ!

ВАМА ДУГУЈЕМ ЗА СВОЈУ СЛОБОДУ, ФЕРГУСОНЕ!
ЈА САМ САМО ХТЕО ДА ОБМАНЕМ НЕПРИЈАТЕЉА!

И ДА СПАСЕШ СЕБЕ... СВЕ ТО ГЕНЕРАЛ ЗНА! АЛИ, ТВОЈ ПЛАН И НАШ НАПАД СУ СЕ ОДЛИЧНО ПОДУДАРАЛИ И УСПЕЛИ!

ОД ОГРОМНОГ ЗНАЧАЈА ЈЕ БИЛО И ТВОЈЕ ОБАВЕШТЕЊЕ О НЕМАЧКИМ РЕЗЕРВАМА ГОРИВА!
ЧИНИЛО МИ СЕ ДА НИКАД НЕЋУ УСПЕТИ ДА ВАМ ТО САОПШТИМ!

ТАКО ВОДЕ ПОЗАДИНСКИ РАТ ХРАБРИ ЉУДИ КОЈИ СУ СПРЕМНИ ДА УЧИНЕ СВЕ ЗА СВОЈУ ЗЕМЉУ.
22

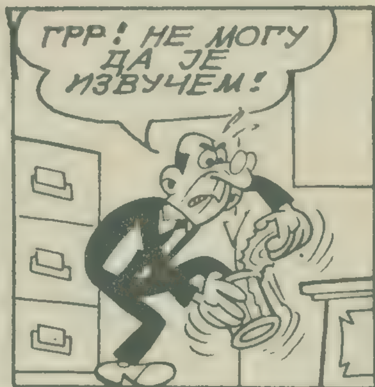

ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊИМА ПОСТИГНУТЕ СУ МНОГЕ ПОБЕДЕ, АЛИ ЊИХОВА ИМЕНА НАЈЧЕШЋЕ ОСТАЈУ НЕПОЗНАТА...
КРАЈ

ПОТРЧКО:
КОНЗЕРВЕ

МММММ! БАШ ЈЕ УКУСАН ОВАЈ АНАНАС ИЗ КОНЗЕРВЕ!
КЛОНК!

ХЕ, ХЕ! ОВО... САМ СЈАЈНО УРАДИО!

ДО ЂАВОЛА! ШТА ЈЕ САД ОВО?
КЛОП!

ГРР! НЕ МОГУ ДА ЈЕ ИЗВУЧЕМ!

ШТА ДА РАДИМ?
КЛОП!
КЛОП!

ШЕФЕ, НИСАМ ЗНАО ДА СТВАРИ СТОЈЕ ТАКО ЛОШЕ КОД ВАС!

ЗНАМ ШТА ЋУ! СКУПИЋУ ПРИЛОГ ДА ВАМ СЕ КУПЕ ЦИПЕЛЕ!

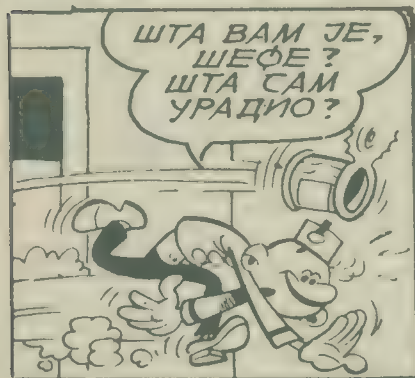

ИЗВИНИТЕ! НИСАМ ХТЕО ДА ВАС УВРЕДИМ!

АЈ! УТРНУЛА МИ ЈЕ НОГА!
КЛОП!
КЛОП!

ШЕФЕ! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
АЈ! СТЕЖЕ МЕ КОНЗЕРВА...

САЧЕКАЈТЕ ТРЕНУТАК!

ЕВО, ОВА ЈЕ ТАМАН ВАШ БРОЈ!

ШТА ВАМ ЈЕ, ШЕФЕ? ШТА САМ УРАДИО?

ТРЕБА ДА ДАМ ДИРЕКТОРУ ДА ПОТПИШЕ ОВЕ УГОВОРЕ!

ТРАС!

КО МЕ ЈЕ ТО ГАЂАО? НЕ МОГУ ДА ЈЕ СКИНЕМ!

СКУПЉАМ ПРИЛОГ ДА КУПИМО МИКИ ПОКЛОН ЗА РОЂЕНДАН!
ЕВО, ИЗВОЛИ!

ГРРР! КУПИО САМ ЉУТЕ ПАПРИКЕ У КОНЗЕРВИ ДА ИХ БАЦИМ ТОМ НИТКОВУ У ЛИЦЕ!

БАШ САМ ГЛАДАН! УЗЕЋУ КОНЗЕРВУ...

ШТА? ВИ СТЕ МЕ ГАЂАЛИ КОНЗЕРВОМ?
ЈА?

ЕВО ВАМ ВАШЕ КОНЗЕРВЕ!
ПЉУС!

И ДА ЗНАТЕ ДА ЋУ ВАС ТУЖИТИ ДИРЕКТОРУ!
ААЈ! МОЈ НОС!

НОСИМ ОВО БУРЕ У ПОДРУМ!

ХУ! ИСПУСТИХ ГА!
КЛОНГ! КЛОНГ!

КЛАНГ! КЛОНГ! КЛИНГ! КЛАНГ!
КАКВА ЈЕ ТО БУКА? ТИШИНА!

КЛОНГ!

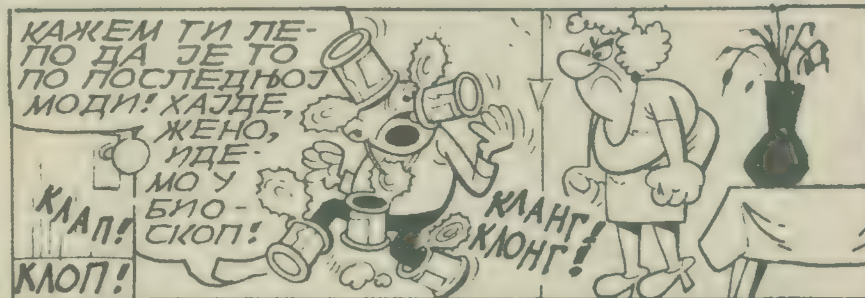

ШТА СЕ ТО ОВДЕ ДОГАЂА?
КЛОП! КЛОП!
ОН МИ ЈЕ НАБИО КОНЗЕРВУ НА ГЛАВУ!
ЛАЖЕ! ОН ЈЕ МЕНИ!

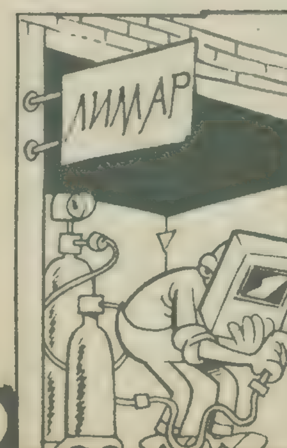

ИДЕМ ДА ОБАВЕСТИМ ДИРЕКТОРА О ОВОМЕ!

ДИРЕКТОРЕ! ЦЕЛА РЕДАКЦИЈА ЈЕ ПОЛУДЕЛА! СВИ НОСЕ КОНЗЕРВЕ...

ШТА... ШТА КАЖЕТЕ?

ЈААА? НИШТА, НИШТА! НЕ, НЕ!

КАЖЕМ ТИ ПЕПО ДА ЈЕ ТО ПО ПОСЛЕДЊОЈ МОДИ! ХАЈДЕ, ЖЕНО, ИДЕМО У БИОСКОП!
КЛАП! КЛОП!
КЛАНГ! КЛОНГ!

ЛИМАР

АЈ! ПАЗИТЕ! ПЕЧЕ МЕ! ГГР! АХ, КАД УХВАТИМ КРИВЦА...
САМО ДА СТАНЕМ НА ОВУ НОГУ...
БЕЗОБРАЗНИК! ПЛАТИЋЕТЕ МИ ЗА ОВО!
ВИ ЋЕТЕ МЕНИ ПЛАТИТИ!
ТАКСИ! НА АЕРОДРОМ, БРЗО!
СЛОБОДАН

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ЈУ-ХУУ! ПОПАЈЕ! ЈУ-ХУУ!
ДА МЕ ОЛИВА НЕ ЗОВЕ ПО ИМЕНУ... ПОМИСЛИО БИ ДА ВАБИ СВИЊЕ!

ВОЛИМ ТЕ! ТИ СИ ЧОВЕК МОЈИХ СНОВА! ТИ СИ МИ СВЕ У ЖИВОТУ!
?

ТИ СИ МОЈ ЈУНАК... ЧУВАР МОЈЕ СРЕЋЕ! ТИ СИ ПЕСМА СРЦА МОГА!
НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!

ТИ СИ САВРШЕНСТВО! ТИ НЕ МОЖЕШ ДА ПОГРЕШИШ! СВЕ ШТО ЧИНИШ МЕНЕ ОДУШЕВЉАВА!
ПА ТО ЈЕ ДИВНО, ОЛИВА!

ОНДА СЕ НЕЋЕШ ЉУТИТИ АКО ПЕРА И ЈА ОДЕМО НА ПЕЦАЊЕ БЕЗ ТЕБЕ!

ДОДИЈАЛО НАМ ЈЕ, БРАТЕ, ДА ТИ СТАЛНО **МИ** СТАВЉАМО ЦРВЕ НА УДИЦУ!

МУШКАРЦИ! **БАХ!**
?
?
?
BUD SAGENDORF
© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved

ИЗ НАШЕ ИСТОРИЈЕ

ХВАРСКА БУНА

Хвар је признао власт Венеције 1420. године. Дотадашња пуна аутономија града и комуне била је озбиљно угрожена тиме што је од тада Венеција слала кнеза, кога је бирала између млетачких племића у свом Великом већу, а уз њега канцелара и малу посаду на челу с кастеланом.

Супротности између племства и обесправљеног народа постајале су све оштрије, а коначно су избиле 1510. у побуни народа под вођством Матија Иванића. Побуњеници су ушли у Стари Град и натерали племиће да испуну њихове захтеве: једнакост свих људи без обзира на порекло и имовину.

После тога Иванић је кренуо са хиљаду наоружаних људи на Хвар. Уз пут му се придружило још две хиљаде људи, те је за непуна четири дана и Хвар био освојен. Власт је преузео народ. Међутим, мира још није било. Венеција је у почетку мирно гледала на ове догађаје.

Племићи су се непрестано жалили Венецији, тако да у септембру 1511. на Хвар долази провидур Далмације, но његов долазак био је безуспешан. Могао је само да извести своју владу: „Овде не влада више млетачка власт, него три или четири народна првака". Ипак, кренуо је са галијама на Брбоску.

Млетачка војска опљачкала је град, а то је још више огорчило народ. Матиј Иванић, који је и помишљао на споразум с Венецијом, одлучио је тада да почне беспоштедну борбу. И у јулу 1514. Иванић са шест хиљада људи поново заузима град Хвар. Млетачка влада упућује тада флоту под командом Вићенца Капела.

Међутим, борба хварског народа наставила се и даље.

У октобру Капело потапа устаничке бродове у хварској луци, а устаници се повлаче у брда и тамо се утврђују. Капело је добио појачање, па је и с мора и с копна напао устанике и многе заробио. У хварској луци пререзано је [illegible]. [illegible] је двадесет устаничких [illegible]. Било је то 16 октобра 1514.

ЕКСПЛОЗИЈА

КАД ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ БАЦИО ПОГЛЕД НА САТ, ЏОН ПАРИТ ЈЕ ВИДЕО ДА ИМ ЈЕ ОСТАЛО МАЊЕ ОД ДВА МИНУТА ЖИВОТА, А ОН НИКАКО НИЈЕ УСПЕВАО ДА ПОМЕРИ СТЕНЕ ИЗМЕЂУ КОЈИХ ЈЕ БИЛА ЗАГЛАВЉЕНА НОГА ЊЕГОВОГ ДРУГА.

Већ се примицало подне 19. јануара прошле године кад су двојица енглеских минера Џон Парит и Берни Вилијам завршили с бушењем шупљина у стени будућег железничког тунела недалеко од Балдија у Корнвелу. Требало је још само да убаце у њих шипке гелигнита, врсте желатинског динамита.

За паљење експлозива обично су користили фитиљ који споро гори, али овог пута, пошто су избушили више шупљина него иначе, ставили су чак и дужи комад. Тако су имали више времена да стигну до заклона.

Ко ће бити бржи?

— Може ли? — упитао је Џон кад је најзад све било готово.

— Само ти пали! — одговорио је Берни бришући надланицом знојаво чело.

Већ у следећем тренутку Џон је креснуо упаљач и варница је појурила фитиљом. До експлозије је остало нешто мање од пет минута.

Двојица минера потрчали су преко камења у заклон. Претрчавши стотињак метара, Џон је застао да предахне и тек тада приметио да Бернија нема. Изненађен, окренуо се и угледао свог друга далеко иза себе.

— Што ти је, побогу, шта чекаш? — заурлао је.

— Заглавила ми се нога!

— Проклетство! — промрмља Џон и потрча назад питајући се ко ће бити бржи, фитиљ или он.

С ногом заглављеном у пукотину између две стене, Берни је зурио у фитиљ који је неумољиво горео. Знао је да му не преостаје више од три минута живота.

— Каква глупа ситуација... — било је све што је успео да процеди кад је Џон стигао до њега.

Неколико тренутака Џон је покушавао да некако помери стене, али узалуд. Напињући сву снагу Берни је настојао да му помогне, али ни то није вредело.

— Како си само успео да се увалиш у ово? — гунђао је Џон тешко дишући од напора. Одговор, наравно, није ни очекивао. Уосталом, он му и не би помогао да избави Бернија.

Бацивши нервозан поглед на сат, Џон виде да је до експлозије преостало мање од два минута. У паници, почео је да се осврће унаоколо и одједном угледа на земљи металну шипку која се употребљава за раскрчивање камена. На једном крају била је савијена и Џон тај крај подметну испод стене. Уз мало среће можда ће успети да је помери.

Последњи секунди

Срце му је од напора куцало као да ће да искочи, а зној се у потоцима сливао низ чело и груди. Готово да му се чинило да чује тик-такање сата који им је одбројавао последње секунде живота. И то као да му је дало снагу. Снажно је запео још једном и стена се мало помери.

Бернију се оте из груди уздах олакшања иако му је нога и даље била заглављена. Свом тежином он притисну померену стену и заједно с Џоном успе да је одгурне у страну. Сад је био слободан.

Фитиљ је већ био готово догорео до краја кад су двојица минера најзад потрчала ка заклону. Срећом, Бернијева нога није била повређена.

Тек што су стигли до безбедне зоне, одјекнула је снажна експлозија.

— Изванредна је! — рекао је Берни.

— Да, дивна је — одговорио је Џон бришући знојаво чело

О. В.

КАД НЕМА КУРЈАКА — ДОБРА ЈЕ И ЛИСИЦА

Кнез Милош је 1. децембра 1820. године издао наредбу „Свим кнезовом, кметовом, целом народу“ у којој је дословно стајало: „Свако село, по досадашњем обичају, без сваког изговора постарати се мора, убити по једног курјака и кожу његову к мени на виђење послати. Које село пак није убило прошле године (које је код мене добро забележено), то без изговора ове године и за годину да се постара накнадити, и то не куповањем, но свако село по себи, по једног да убије“.

Оваква наредба је била неопходна, јер је у то време Србија била пуна дивљих звери, од којих су курјаци били најопаснији, као и птице грабљивице које су наносиле народу велике штете. То је Милош јасно уочио и предузео је мере да се то стање реши. А Милошева реч морала је да се послуша. И сви прионуше да тамане штеточине. Јован Обреновић му је послао 28. II 1823. године из Бруснице (Рудничка нахија) једног дивљег вепра и 7.180 птица колико је потамањено за непуних месец дана, а 8. марта исте године послао му је на увид 7.500 птичијих глава, 14 курјачких кожа и 10 лисица. Многи су уместо курјачких доносили лисичје коже.

Колико се водило рачуна да се Милошева наредба изврши, говори још један податак. Неки сељак из Попучака у Ваљевској нахији 1836. године није могао да поубија довољан број птица грабљивица, па се досети да ствар реши на једноставнији начин. Нађе довитљиви сељак јастребово гнездо у које су већ била положена јаја, па их извади и насади под квочку. Пошто су се излегли, он сачека неко време док птићи заперутају, па их покоље и главе пре да капетану и тако испуни своју обавезу. Није познато да ли је Милош дознао за ово, и ако јесте, како је прошао домаћин из Попучака.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

ЋИРИЛИЦОМ И ЛАТИНИЦОМ ПО ВАШЕМ ИЗБОРУ

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА

пера детлић

У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у луксузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек када их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА. (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: „Политикин забавник“, Македонска 29, 11001 Београд.

Књиге — сликовнице испоручује Младинска књига, ООУР Продаја Београд, Призренска 4.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— НД. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу (ћирилицом или латиницом – непотребно прецртати)

____
(Име, очево име и презиме)

____
(Поштански број и место)

____
(Улица и број стана)

____
(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

ЗАБРАЊЕНО МЕСТО

ВЕЛИКИ СТРАХ

ТРИ ПУТА РОНИО САМ ДО ДНА, АЛИ САМ УМЕСТО БРАТА НАПИПАО САМО ГРАЊЕ И МУЉ.

Прво је његову руку која је беспомоћно вирила из воде, угледала наша суседка Славка, али није знала како да му помогне. Зато је појурила да дозове помоћ.

Имао сам тада 11 година, али сам ипак знао добро да пливам. И док сам скакао у мутну воду, питао сам се — није ли то само ружан сан?

У помоћ, јао ... у помоћ — зачуо сам запомагање наше комшинице Славке Мирковић чим сам ушао у кућу. И нисам се нарочито узбудио због тога, јер она је често тако дозивала чим би нечије свиње или живина ушли у њено двориште. Али, тада сам поново зачуо повике:

— Аман, Душане, брат ти се дави ...

Нисам могао да поверујем. Срце ми је одједном стало, нешто ме је пресекло у стомаку, а онда сам као помахнитао изјурио из куће.

— Ено, тамо ... у оној јами! Помагај! Можда је већ све готово! — довикивала је за мном и махала рукама.

Појурио сам према јами која се налазила иза наше куће, широкој неколико метара, дубокој око четири и препуној устајале и мутне воде. И мрмљао сам себи у браду: не, то не може да буде. Зашто баш њему мора то да се деси?

Око ивице те проклете јаме већ се окупило неколико људи. Непомично су стајали и зурили у воду. Угледао сам неког младића како полако, дугме по дугме, откопчава кошуљу пре него што ће скочити у воду. Баш сам га мрзео тада!

ЗБОГ ЛОПТЕ

Догодило се то 11. маја 1965. године. Тог дана, док сам био у школи, мајка је дозволила мом млађем брату Драгану да изађе у двориште и тамо се игра са својим вршњацима.

— Само, немој да прилазиш оној јами — упозорила га је.

Али, пошто му је увек то исто говорила, Драган на њене речи није обратио никакву пажњу: хтео је да се игра баш поред тог забрањеног места.

Још док се наша кућа зидала, иза куће на ливади ископана је јама у којој се мешао креч. А када је градња завршена, нико није хтео да је затрпа, јер се у њој повремено појављивала вода чим би оближња река надошла. Тако је и сада било, јама се неколико дана раније до врха напунила мутном и прљавом водом.

И док су се малишани играли лоптом, у једном тренутку она је упала у бару. Драган је потрчао да је дохвати, али оклизнуо се и упао у воду.

ДА ЛИ ЋУ УСПЕТИ?

Хладна вода ми је ушла у уста, загрцнуо сам се. У глави ми је бубњало — да ли ћу успети?

Заронио сам до дна, али брата нисам пронашао, само сам напипао неке гране и муљ. И тако још три пут. Ипак нисам губио наду: Драгане, морам те спасти.

Тек када сам заронио и по четврти пут, напипао сам његово мало и склупчано тело. Зграбио сам га за косу и повукао према површини. Извукло га је десетак руку.

Одмах су почели да му дају вештачко дисање а ја сам био нагнут над његовим телом потпуно малаксао. Стрепео сам!

Тек када је Драган после двадесетак минута отворио очи, лакнуло ми је и ... почео сам гласно да плачем.

Душан Митровић,
ВП 6972/35 Титово Ужице
(Хонорар: 200 динара)

ЧУВЕНИ ВЛАДАРИ

Симон Боливар

МАРШ

1 **ОСЛОБОДИТИ СВОЈУ ЗЕМЉУ** — Симон Боливар рођен је у Каракасу, у Венецуели, 24. јула 1783. године, у време када је цело јужноамеричко копно било подељено на шпанске и португалске колоније. Студирао је у Мадриду, а затим путовао по европским земљама и упознао се са савременим политичким идејама. Одлучио је да своју земљу ослободи шпанске власти и чим се, 1806. године, вратио у свој Каракас, који је био средиште антиколонијалне делатности, укључио се у покрет за ослобођење.

2 **РЕВОЛУЦИЈА У КАРАКАСУ** — Када је Наполеон 1808. године збацио са престола шпанског краља Фердинанда VII, био је то подстрек за све јужноамеричке народе. Револуција је букнула прво у Каракасу, априла 1810. године, а млади Боливар постао је члан прве хунте — слободне владе. Ова је у јулу следеће године прогласила независност Венецуеле. Боливар путује у Лондон да од британске владе затражи војну помоћ, али већ 1812. Венецуела опет пада у шпанско ропство.

3 **ДВЕСТА БОЈЕВА И БИТАКА** — Шпанска краљевска породица вратила се на престо и Симон Боливар је морао да се склони најпре на острво Кирасао, а затим у Колумбију. Али, није престао да упућује позиве јужноамеричким народима да наставе борбу за ослобођење. Није се задржао само на речима: на челу ослободилачке војске ушао је 1813. године у Каракас и успоставио Републику. Од тада ће учествовати у преко двеста бојева и битака, али још је био далеко час када ће Јужна Америка коначно постати независна.

4 **БЕЗ ДОВОЉНО ПОДРШКЕ** — Боливар је желео да уједини Колумбију, која се тада звала Нова Гранада, и Венецуелу у једну земљу. Али, он још није имао довољну подршку широких народних маса и његова војска морала је да се бори не само против шпанских одреда него и против врло успешне коњице љанероса. Били су то мелези — одгајивачи стоке које су шпанскиројалисти обманама успели да привуку на своју страну. Ипак, Боливарова популарност све је више расла, нарочито после 1816. године.

ОСЛОБОДИЛАЦА

5 **ЉАНЕРОСИ ДОЛАЗЕ** — Те године он је прогласио слободу црнаца-робова, а у јесен следеће постаје диктатор. Његова ојачана војска жање од тада све веће успехе. Придружили су му се љанероси на челу са Хосе Паесом, а ударни део чини неколико хиљада одлично обучених британских и ирских бораца. То су били ветерани из Наполеонових ратова које је Боливар придобио добром платом. Са таквом војском 25. маја 1819. године креће у ослобађање своје домовине.

6 **ПРЕКО ДЕСЕТ РЕКА** — Био је то почетак једног од најнапорнијих маршева у историји. Боливарова војска прво је морала да прелази преко поља натопљених водом од обилатих пљускова који су данима засипали ове крајеве. Људи су газили по блату до паса, а на њиховом путу нашло се равно десет набујалих река. Али, као некада на речима, Боливар је и у борбама био одлучан, непоколебљив. Умео је да бодри и подстиче људе, да подиже морал војсци онда када је то било најпотребније.

7 **ГДЕ СУ СЕ НАЈМАЊЕ НАДАЛИ** — Следећа велика препрека био је планински венац Анда и Кордиљера. Јер, Боливар је намеравао да Шпанце нападне тамо где су се најмање надали, а прелазак преко ових планина сваки стратег би сматрао лудошћу. Не и Симон Боливар! Мада је услед нечувених напора страдала готово читава његова коњица, он је успео: 7. августа 1819. године у пресудној бици код Бојаке до ногу је потукао војску шпанских ројалиста и после три дана ушао у Боготу. Тако је опет Нова Гранада била независна. У децембру исте године, на предлог Боливара кога су сви звали „Ел Либертадор" („Ослободилац"), Венецуела, Колумбија и Еквадор спојили су се у једну земљу, Велику Колумбију. Рат ће потрајати још две године, али Шпанци су коначно сасвим избачени из ове земље, а Боливар проглашен за њеног председника. Ослобођени су Панама и Перу. Горњи Перу по њему ће касније бити назван Боливија. Симон Боливар је остао на челу Велике Колумбије до 1830. године када је поднео оставку, оптужен да жели да се крунише. Умро је убрзо после тога.

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА за ову недељу

САСВИМ САМ (ALL BY MYSELF)

Музика и текст:
Ерик Кармен
(Eric Karmen)
Извођач:
Ерик Кармен

When I was young I never
Needed anyone
And makin' love was just for fun
Those days are gone
Living alone
I think of all the friends I' veknown
But when I dial the telephone
Nobody's home

All by myself
Don't wanna be
All by myself
Anymore
All by myself
Don't wanna live
All by myself
Anymore.

All by myself
Don't wanna be
All by myself
Anymore
All by myself
Anymore.

When I was young I never needed
Anyone
And makin' love was just for fun
Those days are gone

All by myself
Don't wanna be . . .

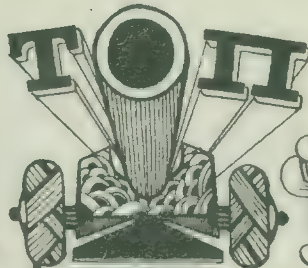

Ерик Кармен (Eric Carmen)

Овог лета светска музичка јавност сазнала је за још једно ново певачко име. Реч је о 27-годишњем Американцу некадашњем члану групе »Raspberries« који је одувек желео да се окуша и као солиста. Снимио је композицију »Al by myself« која је постала плоча број један у Америци.

Ерик је рођен 11. августа 1949. године у Кливленду, у држави Охајо. Када му је било две и по године први пут је присуствовао једном концерту. Клавир почиње да учи кад је имао свега четири године. Класичном музиком окупиран је следећих тринаест година. Било је то време када су га одушевљавали Бетовен, Моцарт и Рахмањинов. — Међутим, са појавом Битлса мој поглед на музику се у потпуности изменио — каже Ерик и додаје: — Када сам чуо прву њихову плочу занемарио сам клавир и научио да свирам гитару. Оријентисао сам се на поп-музику, мада нисам занемарио ни класичну. Са групом „Расбериз", коју сам основао 1971. године свирао сам само класични рок (класична музика са рок звуком). Некако у то време Ерик упознаје Дејвида Кесилија који је био одушевљен његовом музиком, а овај опет његовим ТВ серијама. Убрзо постају пријатељи и Ерик за Дејвида пише неколико песама. Истовремено са групом снима три албума, али ниједан не постаје хит, због тога се, вероватно, 1974. године распала. После тога Ерик се одлучује да покуша као солиста. Годину дана се припрема да би најзад снимио прву песму All By Myself (Сасвим сам). Захваљујући овој песми романтични рок постаје познат слушаоцима широм Америке, а последњих месеци и Европе. Ерик у својим песмама покушава да искаже своја сопствена осећања. Она су романтична јер је и он сам такав. Сматра да су романтичне песме поново у моди мада их он не пева због помодарства, већ што стварно верује да су млади људи жељни љубави и другарства те им стога и посвећује своје стихове и ноте.

Домаћа листа

1. КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
2. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
3. ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
4. МИЛОВАН — Жељко Бебек и Бијело дугме — ЈУГОТОН
5. ШЈОР БЕПО КАПИТАН — Про Арте — SUZY
6. ЖИВОТ ЈЕ МАСКЕНБАЛ — Тешка индустрија — ЈУГОТОН
7. У КАМЕНУ ПЈЕСМА ПИШЕ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
8. СВИРАЈ МИ СВИРАЈ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
9. КАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ
10. НОЋ ТИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ — Мишо Ковач — SUZY

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — ПГП РТБ
2. LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН
3. NOBODY'S FOOLS — SLADE — ПГП РТБ
4. PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТБ
5. ALL BY MYSELF — Eric Carmen — ЈУГОТОН
6. SATISFACTION — Rolling stones — ЈУГОТОН
7. YESTERDAY — Beatles — ЈУГОТОН
8. FERNANDO — Abba — ПГП РТБ
9. SUNSHINE DAY Osibisa — ЈУГОТОН
10. YUPI DU — Adriano Celentano — ПГП РТБ

АМЕРИЧКА ТОП-ЛИСТА

1. DON'T AO BREAKING Elton John, Kiki Dee
2. AFTERNOON DELIGHT Starland Vocal Band
3. GOT TO GET YOU INTO MY LIFE Beatles
4. LET'EM IN Wings
5. KIS AND SAJ GOODBYE Manhattans
6. MOONLIGHT FEELS RIGHT Starbuck
7. YOU SHOULD BE DANCING Bee Gees
8. ROCK AND ROLL MUSIC Beach Boys
9. GET CLOSER Seals, Crofts
10. I'M EASY Keith Carradine

Бинг Крозби (BING CROSBY)

Обично се на страницама посвећеним поп-музици могу прочитати написи о поп-идолима чије године старости ретко прелазе границу од четрдесет година. Данас чинимо изузетак и представљамо вам седамдесет једногодишњег „вечитог шармера" Бинга Крозбија који се недавно појавио на једном концерту у лондонском Паладијуму. Дочекан са доста неповерења, Бинг је по завршетку свог програма испраћен овацијама.

Причати и писати о Бингу Крозбију и свим његовим певачким успесима веома је тешко. Оставићемо то вашим родитељима и бакама који га вероватно много боље познају, ми ћемо данас изнети само неколико података. Бинг Крозби је први певач који је поп-музику из мјузик-холова извео на улице, у барове, ноћне локале и концертне дворане и, што је најважније, својим плочама напунио породичне дискотеке. Мада је врхунац своје певачке каријере достигао пре бума диско-индустрије, проузроковане популарношћу рок енд рола, Крозби и данас држи све рекорде у броју продатих плоча. Снимио их је преко сто, а продате су у 60 милиона примерака. Великани данашњице — Битлси, Стоунси, Елвис Присли и други — далеко су иза њега и без икаквих изгледа да тај рекорд оборе. Његов шарм и ноншалантност на сцени и у контакту с публиком још нико није успео да досегне. Од самог почетка, он је био певач носталгије. Његов сетни тенор и његове романтичне песме које су годинама живеле у срцима старијих, подсећају на једно доба које је далеко иза нас. Да би задовољила публику, пријемчиву за овакву музику, његова прудуцентска кућа припрема издавање четвороструког албума са 55 хитова из „старих добрих времена" када су погледи на живот и сам живот били сасвим другачији. Стога не би требало да вас зачуди што песме Бинга Крозбија говоре искључиво о романтици, пољупцима под палмом, сањарењу на месечини и лепоти плавог мора

АЈК И ТИНА ТАРНЕР (IKE AND TINA TURNER)

Почетком новембра прослављени амерички пар Ајк и Тина Тарнер поново креhу на веh традиционалну турнеју по Европи. Да ли hе ове године турнеја обухватити и нашу земљу, још се не зна.

Душа њихове велике шоу-групе свакако је Ајк Тарнер, који се „дружи" са музиком још од шесте године. Почео је да свира клавир да би неколико година касније основао своју прву групу »Kings of Rhythm« са којом постиже велике успехе. У јесен 1956. свирајуhи у једном локалу у Сент Луису, Ајк упознаје Ани Булок која му по-

стаје жена и мења име у Тина. Ани Булок је рођена у Бронсвилу, у држави Тенеси. Као чланица једног хора Ани са сестрама одлази у Сент Луис где до познанства са Ајком пева у једном ноhном клубу.

Године 1959. Ајк је компоновао песму »A Fool in Love« (Луд у љубави) која постаје класика диско-куhе Sue Records. Убрзо су дошле још траженије плоче »River Deep Mountain High«, »Proud Mary« и, на крају, »Nutbush City Limits«.

Недавно је у издању продукције РТВ Љубљана изашла нова ЛП-плоча овог дуета која поред насловне песме »Nutbush City Limits« садржи још и хит »River Deep Montain High« као и песму »Fancy Annie«.

БОБ МАРЛИ (BOB MARLEY)

У последње време такозвана „реге" музика све више узима маха у рок-изразу. Многи млади певачи и аутори одлучују се у последње време за овај музички правац сматрајуhи га јединo могуhим у данашњем музичком свету. Најекспонированији од свих њих је свакако тамнопути Боб Марли (Bob Marley) са Јамајке, који се пре отприлике две године, чврсто верујуhи у себе, упустио у тада неравноправну борбу за афирмацију „реге" музике. Данас је он међу водеhим рок-музичарима. Албуми му заузимају висока места на топ-листама а посетиоци, који до последњег места пуне концертне дворане широм Америке и Европе, одушевљено слушају новог идола.

Марли је родом из Кингстона, главног града Јамајке. Рођен у предграђу Тренчтаун, најсиромашнијој четврти овог града, Марли је још

у најранијој младости осетио шта значи беда и глад. Зато његове песме и говоре о социјалним разликама, искоришhавању и нечовечности, оштро критикујуhи оне који су посредно или непосредно узрочници оваквот стања. Његове песме, на први поглед једноставне, садрже у себи врло изражену вокалну и ритмичку сложеност коју је врло тешко спознати. Због тога се слободно може реhи да је Марли зачетник једног од правaца регенерације рока. Данас многи познати музичари (Rolling Stones, Paul Simon, Eric Clapton и други) своју музику надограђују Марлијевим реги-соундом дајуhи јој једну сасвим нову димензију. А што се тиче самог Марлија, стиче се утисак да је увек нов, занимљив и бескомпромисан у изразу што потврђује свака његова плоча.

У току летњих месеци овај тамнопути музичар одржао је неколико концерата по највеhим европским градовима и својим садржајним наступима оправдао мишљење да је један од најзначајнијих музичара седамдесетих година. Иначе Марли, који је до сада издао пет албума, сам пише музику и текстове упорно понављајуhи да му није стало до успеха! По њему, успех не значи ништа јер многи људи који су осетили сласти успеха данас више нису међу живима. „Ја само желим да докажем свету да успех није искључиво резервисан за звезде англосаксонске рок-сцене."

НОВЕ ПЛОЧЕ У ИЗДАЊУ НАШИХ ДИСКО-КУЋА

ЈУГОТОН

JETHRO TULL

»MINISTREL IN THE GALLERY 1975« назив је албума групе Џетро Тал који је продуцентска куhа Југотон снимила за домаhе тржиште. Јан Андерсон и друговн још једном су потврдили висок реноме који уживају код љубитеља поп-музике.

YU ГРУПА

Некако упоредо са издавањем ЛП-ија издат је и сингл београдске YU групе са композицијама „Освета" и „Опрости, љубави". У добро познатом стилу, са ове плоче издвојили бисмо композицију „Освета" коју је публика добро примила.

HELMUT ZACHARIAS

Ево и једног ЛП-ија који hе обрадовати нешто старије слушаоце. Хелмут Захариас се на овој плочи представља својим великим успесима, старим и познатим композицијама које у интерпретацији врсног инструменталисте какав је Захариас могу да се слушају безброј пута.

ИБРИЦА ЈУСИЋ

Једини прави домаhи шансоњер Ибрица Јусиh својим новим албумом који носи назив „НОСТРОМО" још једном је доказао да му у домаhој конкуренцији нема равног. Од 11 композиција које су се нашле на плочи осам су дело изврсног Јусиhа.

ПОП-ВЕСТИ

Француска

ФИЛ МЕЈ (Phil May) који је недавно напустио групу ПРИТИ ТИНГС (Pretty Things) дошао је у Париз и покушава да пронађе нове музичаре.

БРИТ ЕКЛАНД (Brutt Ekland) „мјауче" на француском на новој плочи РОДА СТЈУАРТА (Rod Stewart).

Дискографска куhа RCA издала је албум ЛУ РИДА (Lou Reed) „Дивљи анђео" (»Wild Angel«)

Лос Анђелес

● **Џими Пеј** (Jimmy Page) подигао је на ноге слушаоце у хали спортова песмом „Хоhу да те волим".

● **Линда Ронстад** (Linda Ronstadt) управо снима нову плочу.

● За свој двадесет пети рођендан **Стив Вондер** (Stevie Wonder) је два сата певао са Боби Хачерсоном (Bobby Hutcherson).

● Прича се да hе **Роберт Палмер** (Robert Palmer) снимити нов албум.

● **Флаш Кадилак** Flash Gadillac) припрема музику за Нови Кополин филм.

● **Ринго Стар** (Ringo Starr) се припрема да сними плочу у студију недалеко од Лос Анђелеса.

● Последњи концерт групе Ролинг-Тандер-Ривју (Rolling Thunder Review) снимљен је и на филмској траци.

● Квинтет **Мајлса Деј виса** Miles Davis) у коjем се налазе Хенкок (Hanckock), Вејни Шортер (Wayne Shorter), Рон Картер (Ron Carter) и Тони Вилијамс (Tony Williams) припрема нов албум.

● **Питер Фрамптон** (Peter Frampton) је задобио страшан ударац у груди за време свог последњег концерта јер га је неко из публике гађао конзервом.

ПОП-ЗАНИМЉИВОСТИ

Недавно се у многим светским листовима појавила слика **Ленона јуниора**. То је његов први објављени снимак, јер су се **Џон** и **Јоко** пре десет месеци, кад се малишан родио, потпуно повукли. Као што се може видети, мали Шон Оно Ленон пот пуно личи на своју мајку.

Мик Тејлор, бивши гитариста групе Ролингстоунс, после дужег тражења најзад је успео да оснује, како сам каже, супергрупу »Sir Kel and Co«. У овом саставу бас-гитару свира Гордон Ре[illegible] који је заједно са Миком написао комплетан материјал за прву ЛП плочу.

МЕХАНОТЕХНИКА ИЗ ИЗОЛЕ ЈЕ ПРИПРЕМИЛА ЗА ВАС

Телефон Е-029. цена 125.— динара

Телефон Е-135. цена 130.— динара

Телефон Е-031. са типкама. цена 135.— динара

Шиваћа машина — електрична Е-073. цена 160.— динара
Шиваћа машина — ручна Ц-041. цена 100.— динара

Сваку од ових играчака можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу:

МЕХАНОТЕХНИКА — ТОВАРНА ИГРАЧ, КОВИНСКИХ ИН ПЛАСТИЧНИХ ИЗДЕЛКОВ — 66310 ИЗОЛА

Медвед „Лука" В-214
величине 35 см. цена 138 динара

и медвед „РОРИ" Б-218.
величине 40 см. цена 150.— динара

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем ИГРАЧКУ МЕХАНОТЕХНИКЕ — ИЗОЛА

Назив и број играчке ________________________

По цени од ____________ динара. Износ ћу платити поштару кад ми донесе пакет на адресу:

____

(Име, очево име и презиме)

____

(Поштански број и место)

____

(Улица и број стана)

____

(Потпис купца)

НЕОБИЧНИ ПРОПИСИ

РИЦИНУСОВО УЉЕ ЗА ПРЕСТУПНИКЕ

У Америци су данас на снази закони, донесени пре неколико десетина или стотина година, који у много чему више штите животиње него људе.

На територији САД постоје осим федералних закона, којих сви морају да се придржавају, и они који важе само у неким државама или градовима. Понеки од њих су донесени пре неколико десетина па и стотина година, или су у тој мери превазиђени да звуче готово невероватно, па чак и смешно. Па ипак, и поред све своје бесмислености, они су и даље на снази. Срећом, готово ником, па ни најзадртијем судији, не пада на памет да их примењује. **Да није тако, становници града Ричмонда, на пример, морали би да плате новчану глобу ако би им пало на памет да штапићем пишу по земљи.**

Несумњиву домишљатост показали су некадашњи градски оци Солт Лејк Ситија: они су на доста оригиналан начин ускратили својим суграђанима могућност да музицирају на улици. **Једноставно, забранили су да се на улицу износи укулеле (хавајска гитара) уколико није чврсто упакована у хартију. Али, укулеле није једини инструмент на којем може да се свира на улици.**

На удару закона је и бели лук: свим фризерима у граду Ватерлоу забрањено је да га једу између 7 и 19 часова. Разлози који су утицали на доношење овог закона чине се сасвим разумним.

ПСЕЋЕ УДРУЖЕЊЕ

Међу онима који су доносили законе у граду Нормал мора да је било доста љубитеља животиња, јер како иначе протумачити закон по којем се грађанима строго забрањује да задиркују животиње. Новчана казна предвиђена за починиоце прекршаја удвостручује се уколико су у питању пас или мајмун.

Занимљиво је да баш у вези са животињама постоји читав низ необичних закона. Тако је, на пример, у Бостону забрањено држати псе више од 30 сантиметара, а мачке у Чикагу ако хоће у шетњу, наравно у пратњи власника, морају да носе звонце око врата.

Више разумевања за четвороношце показали су општинари Њу Орлеанса: они су изгласали закон којим се псима дозвољава да уједају — сиромашне! Разлог за забринутост сиромашних нема, јер су законодавци мислили на њих: псима је строго забрањено да их уједу више од једанпут дневно!

Не мању широкогрудост показали су и одговорни у Оклахоми: једним декретом они су псима дали право да оснују удружење ако претходно добију за то специјалну дозволу од свог господара!

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ УЈЕДАТИ

У Вест Порту у Масачусетсу још је на снази закон који строго забрањује бизонима и осталим рогатим животињама да се „служе" амбулантним колима. У Охају се власницима магараца који се улицом крећу брзином већом од 7 километара на час наплаћује казна од 10 долара. **Много већу слободу уживају краве. Оне у Конектикату чак имају право да уђу у бар и попију коју криглу пива.**

Једним декретом донетим веома давно у Калифорнији дозвољено је сваком живом бићу да расте колико хоће и да достигне висину коју жели. Ако, на пример, нека мачка покаже жељу да нарасте и до два метра, нико нема права да је у томе спречи.

У граду Хамонду већ много година на снази је један помало окрутан закон. Њиме је предвиђено да се свако ко буде затечен да храни неку животињу на улици казни на заиста необичан начин: мора да попије чашу пуну рицинусовог уља!

По закону који влада у држави Мисури сваки њен становник може да буде осуђен на месец дана затвора ако буде ухваћен да уместо америчког говори енглески језик. У Рофорту се строго забрањује закупцима соба, станова и кућа да уједу власника. Наравно, то не значи да закупац не може да пребије власника и на тај начин изрази неко своје незадовољство.

Да би се потенцијални купци сачували од евентуалних превара, у Арканзасу је донет закон који забрањује каубојима да коњима и мулама уграђују лажне зубе. У овој држави постоји још један необичан пропис којим се каубојима забрањује да рибе хватају ласом! Злобници кажу да су се власти вероватно забринуле да тако не дође до њиховог истребљења.

НЕ ВОДИТЕ ЛАВА У ПОЗОРИШТЕ!

Кад су се пре много година на улицама појавили први аутомобили, градски оци су се озбиљно забринули за животе грађана. **Вероватно је због те претеране бриге у држави Тенеси и изгласан закон који сваког власника аутомобила обавезује да унајми коњаника који ће ићи испред возила и гласно најављивати опасност.**

У Висконсину је једним законом прописана висока новчана казна за власнике аутомобила из чијег возила цури уље на коловоз. И то није све: пролазник који примети да неки аутомобил оставља трагове уља за собом и то пријави полицији, има право на награду у износу од 30 процената од висине казне.

Најстрожије је забрањено ићи у позориште у пратњи лава, каже се једним декретом донесеним у Балтимору. Замку коју поставља овај закон није тешко избећи: једноставно треба ушетати у хол с тигром или леопардом о повоцу. То није забрањено. Уосталом, зар они и нису лепши од лава?

Занимљиво је да свака акција која се у последње време покреће у САД ради укидања ових и сличних закона наилазе на велики отпор. Разлог можда треба тражити и у томе што сви они на известан начин представљају својеврсне занимљивости.

О. В.

АНТИ-АЈКУЛИНА

Десетинама година већ научници из разних земаља покушавају да нађу поуздано средство које би плашило и растеривало ајкуле. Међутим, ни хемикалије, ни ултразвук, па чак ни електрични удари нису могли да реше тај проблем. „Морски тигрови" показали су се неустрашивим. Због тога су песимисти међу научницима почели да тврде да се тај проблем не може решити, да је лакше конструисати перпетуум мобиле него наћи репелент — средство за плашење и одбијање — против ајкула.

Решење је, изгледа, нашла сама природа. Једино од чега ајкуле беже је рибица Pardahirus marmoratus која се иначе ничим не одликује од осталих риба. Ову рибу од памтивека лове на обалама Црвеног мора и гурмани из тих крајева тврде да је неупоредиво укуснија од пастрмке.

Риба Pardahirus marmoratus стекла је „славу" када је амерички биолог доктор Јуџин Кларк, за време некаквог опита, сасвим случајно испустио једну од ових рибица у базен с гладним ајкулама. Тада се догодило нешто потпуно неочекивано: део ајкула просто се бацио у други крај базена, што даље од рибе. Оне које су остале у њеној близини почеле су да се увијају у грчевима. А најсвирепије и најпрождрљивије устремиле су се на рибу отворених чељусти и — више нису могле да их склопе.

Каснији лабораторијски опити показали су да ова рибица у тренутку опасности излучује из жлезда течност, сличну млеку, која садржи веома јак токсин који тренутно и смртоносно делује на нервни систем морских разбојника. Како истиче амерички часопис „Аргоси", доктор Јуџин Кларк сматра да је вештачко синтетизирање овог токсина могуће. Ако научницима то пође за руком, човек је добио вековну битку против ајкула.

Што се саме рибе Pardahirus marmoratus тиче, они који уживају у њеном месу могу слободно да га једу: при кувању или печењу опасни токсин потпуно се уништи.

ИСТОРИЈА РУКАВИЦА

ПРОТИВ КАНЏИ СОКОЛА

ЗА ВРТ И ТОПЛА ЈЕЛА — Рукавице имају дугу и необичну историју. Да не би озледили руке при клесању камена, пећински људи обавијали су шаке комадима коже. Сматра се да су то биле прве рукавице. Персијанци су их још пре наше ере носили да би се заштитили од хладноће. Стари Грци и Римљани носили су у вртовима грубе, а при јелу нарочите, танке рукавице, да се не би опекли топлом храном, јер се у то доба јело само прстима. Ношење рукавица у другим приликама није било уобичајено, и ако би се неко с њима појавио на улици, сви би га исмевали као мекушца.

ПОЗИВ НА ДВОБОЈ — Вештина у изради и разноврсност рукавица достиже врхунац у средњем веку. После 1200. године почињу да их носе и жене, а тада се први пут појављују и рукавице са прстима. Овај део одеће ускоро постаје и знак отмености и богатства. Међутим, понекад су рукавице имале изузетно важан значај у односима међу људима. **Оклопљени витезови и ритери носили су велике и тешке рукавице од гвожђа и у то доба појављује се и обичај да се за увреду или неправду пред ноге противника баци рукавица, што је истовремено значило и изазов на двобој.** Али, најчудније су биле рукавице које је на француски двор донела Катарина Медичи, жена Анрија II. Те рукавице су биле отровне и њима је, наводно, убијена Жана д'Албре, која је сметала да син Катарине Медичи дође на престо.

ВЕЛИКА ТАЈНА ШТАВЉЕЊА — Начин израде и облик рукавица временом се мењају и усавршавају. И материјал од којег су се израђивале рукавице је различит. Најчешће је то била кожа, која је најбоље штављена у Шпанији, одакле је ишла у Француску где су рукавице кројене. Најзад, у Енглеској су рукавице специјалним шивењем добијале коначан облик. Начин доброг штављења коже дуго је чуван као велика тајна. **Најбоље и најскупље рукавице су од јеленске коже која је мекана и дуготрајна.**

ПРОТИВ КАНЏИ СОКОЛА — На турнирима и у лову стрелци су леву руку, којом су држали лук, штитили кожним омотачем, а десну, којом су придржавали стрелу, рукавицом са три прста. И данашњи стрелци такође носе рукавице при гађању. **Лов са соколом, некада забава и спорт властеле, захтевао је ношење нарочите велике рукавице од чврсте коже на руци на којој се носио соко.** Тако је рука соколара била заштићена од оштрих канџи ове снажне птице.

РУКАВИЦЕ У ОРАХОВОЈ ЉУСЦИ — Доба барока доноси моду јако намирисаних рукавица. Лизелота од Пфалца, немачка принцеза удата за Орлеана, брата Луја XIV, често се јадала како њен муж тако много напарфемише своје рукавице да јој позли. Иначе, у то време су популарне врло танке и меке рукавице од коже. Неке од њих биле су тако пажљиво урађене од вешто штављене коже да су могле да стану у орахову љуску. Јављају се и прве машине за израду рукавица, али се оне боље још кроје и шију ручно.

ЗА РУКЕ СА СКАЛПЕЛОМ — Развој технологије и машина усавршава и разноликост израде рукавица, и то од разних материјала, зависно од намене. Зато се појављују рукавице од памука за хокеје, од гуме за грађевинске раднике, и фудбалске голмане, од азбеста за ватрогасце и космонауте и сл. Специјалне, изузетно меке и танке рукавице које при операцијама носе хирурзи израђене су од сировине чије је порекло — каучук. Једноставно, данас се успешно обављање многих радова не може ни замислити без одговарајућих рукавица.

РАСЕЈАНИ МАРСЕЛ ПРУСТ — У Енглеској се још негује стари обичај да се судијама даје симболична свота новца да за сваки процес купе нове рукавице. Иначе, од свих предмета, људи готово најчешће губе и заборављају баш овај део одеће. По томе је нарочито познат био писац, нобеловац Марсел Пруст. Он је, наиме, понекад у шетњи вртео и подизао на штапу своје сиве, изгужване и прљаве рукавице које је тако често губио. Зато је молио људе да му их врате у коверти. У знак захвалности поклањао је налазачу пар или чак туце нових рукавица.

НА ПИСТИ НЕМА ГОЛОРУКИХ — Развој саобраћаја проузроковао је и појаву нових врста рукавица. Данас постоје нарочите рукавице за пилоте, машиновође и, посебно, за возаче аутомобила. Многи људи носе кожне или памучне рукавице да би боље управљали возилом и контролисали волан. Руке возача изузетно брзих тркачких аутомобила, где су несреће честе, заштићене су специјалним рукавицама до лактова које су истовремено и мекане и отпорне на високе температуре до којих долази кад се запали болид.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

САН

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Четврти напад се догодио у пустарама источно од престонице. То је довело до застрашујућег броја самоубистава.

Прошле ноћи имао сам чудан сан. Уснио сам да ми глас рече:

— Опростите што прекидам Ваш претходни сан, проблем је хитан и само ми Ви можете помоћи.

Сањао сам како одговорих:

— Извињења нису потребна, то и није био неки сан, па, ако Вам икако могу помоћи. . .

— Само Ви можете помоћи — рече глас. — Иначе, ја и мој народ смо осуђени.

— Господе! — рекох.

Име му је било Фрока и припадао је прастарој раси. Живели су од древних времена у пространој долини окруженој гигантским планинама. Био је то мирољубив народ и они су временом дали неколико изузетних уметника. Закони су им били узорни, а гајили су децу учећи их љубави и благости.

Прекинуо сам га.

— Слушајте, зар не можете одмах прећи на тај хитни проблем?

Фрока се извинио због опширности, али је и објаснио да у његовом свету уобичајени начин молбе садржи подужи део о моралној исправности покорног молиоца.

— У реду — рекох. — А сада да пређемо на проблем.

Напад на древну цивилизацију

Фрока је дубоко уздахнуо и почео. Рекао ми је да се пре стотину година (по њиховом рачунању времена) један огромни црвенкастожути труп спустио са неба, близу споменика Непознатом богу, насупрот Градске већнице, њиховог трећег града по величини.

Труп је био приближно цилиндричан и око три километра у пречнику. Уздизао се високо ван домета инструмената, упркос свим природним законима. Пробали су и открили да је труп неосетљив на хладноћу, врелину, бактерије, бомбардовање протонима и, у ствари, на све остало што се могло смислити. Он је стајао ту, непомичан и невероватан, тачно пет месеци, деветнаест сати и шест минута.

Тада без икаквог разлога, труп је почео да се креће у правцу север-северозапад. Његова средња брзина је била око 118.322 километара на час (по њиховом рачунању брзине). Потом је нестао.

Симпозијум научних експерата није могао створити никакве закључке о овом догађају. На крају су се сложили да је то било необјашњиво, јединствено и немогуће да би се опет поновило.

Али, ипак се догодило месец дана касније, овога пута у престоници. Тада се цилиндар кретао брзином од 1230500 км/ч. на изглед у праволинијским потезима.

ХУМОР

Материјална штета била је непроцењива. Неколико хиљада живота било је изгубљено.

Два месеца и један дан после тога труп се вратио угрожавајући сва три највећа града. Од тада је свако би свестан да није само појединачним животима, већ читавој цивилизацији, опстанку расе, претио неки непознати, а можда и несхватљиви феномен.

Ово сазнање довело је до таласа очајања међу масама становништва. Апатија се нагло смењивала са хистеријом.

Четврти напад се догодио у пустарама источно од престонице. Стварна штета је била мала. Па ипак, масе су се успаничиле. То је довело до застрашујућег броја самоубистава.

Ситуација је била очајна. Сада су и самозвани научници позвани да се боре здружени са науком. Никаква помоћ није презирана, ниједна теорија запостављена макар долазила од биохемичара, врачева или астронома. Чак ни најлуђе концепције нису биле занемарене, нарочито после ужасне летње ноћи у којој су прекрасни древни град Раз и његова два предграђа била потпуно уништена.

— Извините — рекох. — Жао ми је што чујем да сте имали толико неприлика, али не видим какве то има везе са мном...

— Управо долазим на то — рече глас.

— Онда наставите — рекох. — Али мој савет Вам је да пожурите зато што мислим да ћу се ускоро пробудити.

— Мој сопствени удео у овоме прилично је тешко објаснити — наставио је Фрока. — Ја сам по професији статистичар. У слободном се времену занимам техником да бих развио менталне спајање. Недавно сам експериментисао са хемијским једињењем које ми називамо „кола" и које учестано узрокује стање дубоке илуминације...

— И ми имамо слично једињење — рекох.

— Тада схватате!... Али, то је тако тешко објаснити.

— Наставите — прекидох га нестрпљиво. — Реците срж проблема.

— Па — глас рече — схватио сам да мој свет постоји у много облика: атомском, субатомском, помицању планета, у бесконачности... а све је то део и других нивоа постојања.

Само нас Ви можете спасити!

— Знам за то — рекох узбуђено. — Недавно сам исто сазнао и о свом свету.

— Тако да ми се учинило — наставио је Фрока, — да је један од наших нивоа био ометан.

— Можете ли бити мало прецизнији — рекох.

— Мени се чини да мој свет живи на молекуларном нивоу.

— Лудо — рекох му. — Али, јесте ли били у стању да то установите?

— Мислим да јесам — рече глас. — Али, немам доказа. Све је то чисто наслућивање.

— Ја лично, верујем у интуицију. Реците ми шта сте то открили.

— Па, господине — рече глас оклевајући — дошао сам до сазнања, интуицијом, да је мој свет Ваш микроскопски паразит.

— Реците све!

— У реду! Открио сам да са једне тачке гледишта, у једном виду стварности, мој свет постоји између другог и трећег зглоба на Вашој левој руци. Он постоји ту милионима наших година који су минути за Вас. Ја то, наравно, не могу да докажем и свакако Вас не оптужујем...

— То је у реду — казах му. — Ви кажете да је ваш свет смештен између другог и трећег зглоба на мојој левој руци. Добро. Па, шта ја ту могу?

— Па, господине, ја нагађам да сте недавно почели да чешете зону мога света!

— Да се чешем?

— Тако мислим.

— И ви мислите да је огромни смртоносни црвенкасти труп један од мојих прстију!

— Тачно.

— И Ви желите да престанем да се чешем.

— Само по зони — рече глас брзо. — То је непријатна молба, али ја то чиним у нади да спасем свој свет даљег разарања. И ја се извињавам...

— Не извињавајте се — рекох. — Осетљиви народи не треба да се стиде ни од чега.

— Од Вас је љубазно што тако говорите — рече глас. — Ми нисмо људи, знате, паразити смо и немамо никакво право на Вас...

— Осећајна створења треба да се помажу — рекох. — Дајем Вам реч да се нећу никада, докле год живим, чешати између првог и другог зглоба своје леве руке.

— Другог и трећег зглоба — подсети ме.

— Никада се нећу чешати између било којег зглоба своје леве руке! То је свечани завет и ја обећавам да ћу га се придржавати докле год будем дисао.

— Господине — рече глас, — спасли сте мој свет. Никакво захваљивање не би било довољно. Али, ипак, захваљујем Вам.

— Није вредно помена — рекох.

Глас је нестао и ја се пробудих.

Чудно предосећање

Док сам се сећао сна ставио сам завој преко зглобова леве руке. Трпео сам свраб у тој области, чак нисам ни прао леву руку. Носио сам завој недељу дана.

На крају недеље, скинућу завој. Мислим да сам им дао двадесет или тридесет билиона година по њиховом рачунању времена што би требало да буде довољно за сваку расу.

Али, у томе није мој проблем. Проблем је у томе што одскора имам непријатно предосећање о земљотресима око Сан Андреас Фолта и обновљене вулканске делатности у централном Мексику...

— Слушајте, опростите што прекидам Ваш претходни сан, али, проблем је веома хитан и само ми Ви можете помоћи...

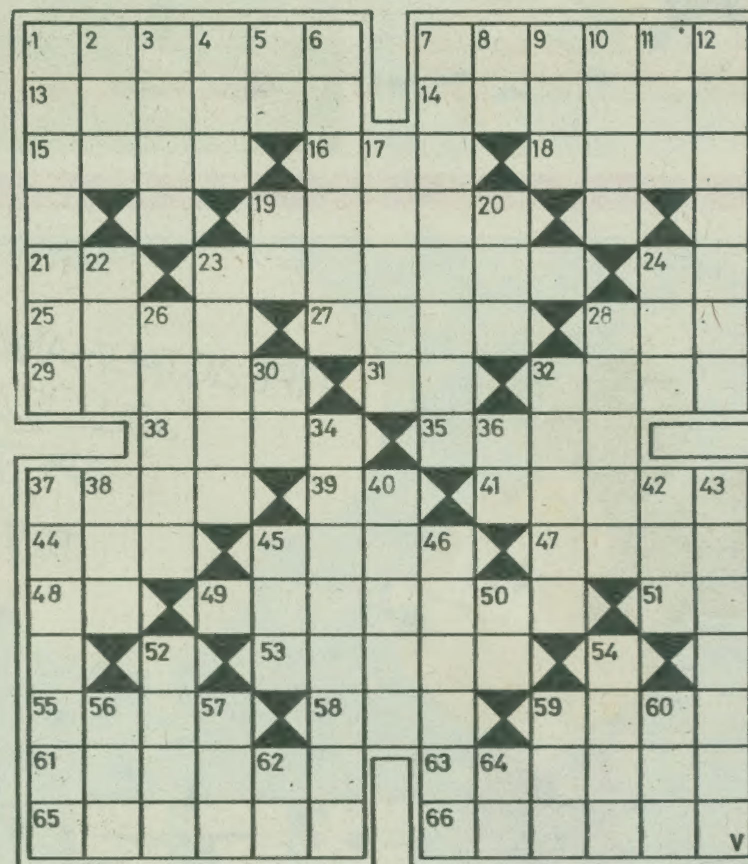
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Предикат (грам.), 7) старина, 13) усов, 14) голман ФК „Војводине", 15) напад, 16) јединични вектор, 18) београдски песник (Васко), 19) прастановници Балкана, 21) иницијали сплитског композитора („Мала Флорами"), 23) река која се улива у другу реку, 24) хемијски знак за силицијум, 25) доњи део тела, 27) роман Емила Золе, 28) шала, 29) мирис, 31) ауто-ознака за Мостар, 32) артерија, 33) дугачко, 35) острво на Јадрану, 37) држава у Азији, 39) скраћеница на крају писма, 41) врпца, 44) млечни производ, 45) забрана, обустава, 47) совјетски композитор (Хачатурјан), 48) два иста сугласника, 49) кратка пушка, 51) повратна заменица, 53) посуда за јело, 55) наш филмски глумац Чејван, 58) швајцарски национални јунак, 59) француски глумац-комичар (Жак), 61) материјал за горење, 63) једнорог, 65) непрофесионалац, 66) аутор романа „Пауци".

УСПРАВНО:

1) Гора, 2) оружани сукоб народа, 3) име фудбалера Буљана, 4) глас дивљих животиња, 5) лична заменица, 6) порцуланска материја, 7) особа која проучава небеска тела, 8) два сугласника, 9) изразити представник врсте, 10) место у Срему, 11) део течности, 12) наш сликар (Стојан), 17) равномерно кретање, 19) хемијски знак за иридијум, 20) летовалиште на Кварнеру, 22) обор за стоку, 23) биљка из породице слезова, 24) мушки наследник, 26) француски режисер (Жан Лик), 28) струјање ваздуха, 30) хемијски знак за сребро, 32) одан, 34) хирург, 36) четрнаесто и 22. слово ћирилице, 37) кривични поступак, 38) мочварно земљиште, 40) постојеће прилике, 42) врста коњског корака, 43) италијански морепловац (Веспучи), 45) проналазач парне машине, 46) косовски јунак (Милош), 50) иницијали загребачког певача забавних мелодија, 52) мерило, 54) име глумца Купера, 56) кућа, 57) легенда, 59) врста артиљеријског оруђа, 60) тровач протицања, 62) скраћеница за: војни експедитор, 64) хемијски знак за никл.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

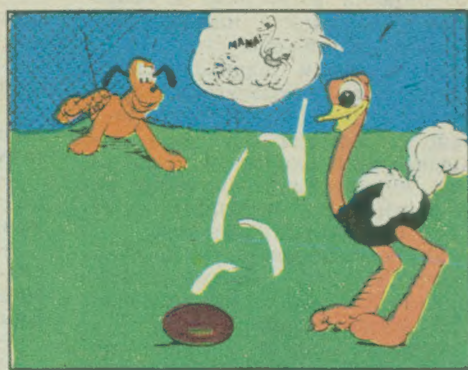
ВОДОРАВНО: 1) Истра, 6) хумор, 11) зарад, 13) отмица, 14) Дрим, 15) кас, 17) Арес, 18) амо, 19) ствар, 21) Ант, 22) та, 23) Епир, 24) оп, 26 ав, а, 27) крив, 28) плус, о, 30) колос, 32) трактор, 34) бал, 35) брест, 36) Р(адоје) Д(омановић), 37) ат, 38) маст, 39) Тур, 40) концерт, 42) лекар, о, 44) Орли, 45) Тиса, а, 46) пе, 48) ве, 49) Вест, 50) дз, 51) гро, 53 нрест, 55) жал, 56) раст, 58) Кол, 59) скии, 60) еталон, 62) Арктик, 64) сонет, 65) чиода.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кранко Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечно 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

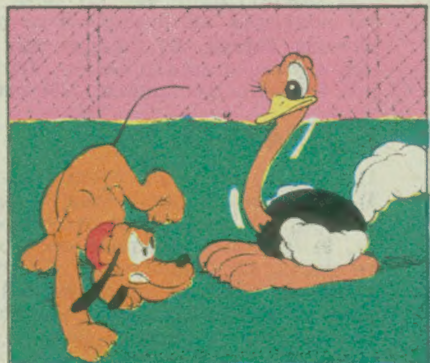

ПЛУТОН

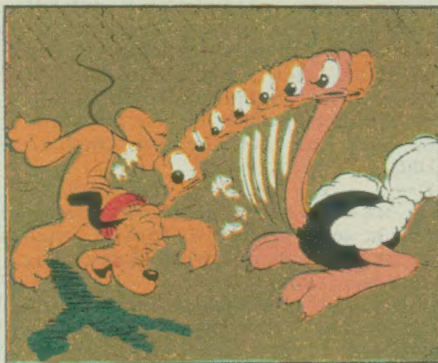

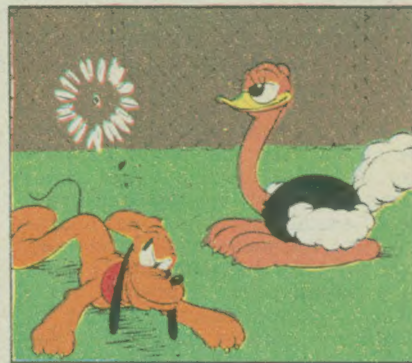

ПРИСТУП ЗАБРАЊЕН
ФАРМА НОЈЕВА

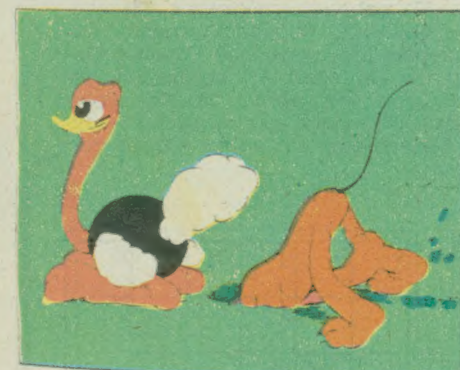

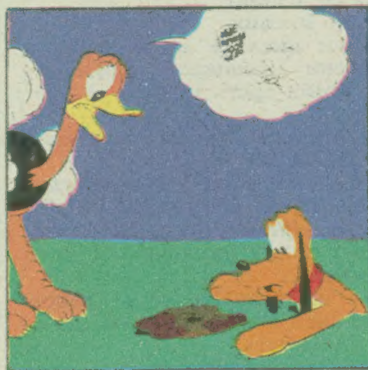

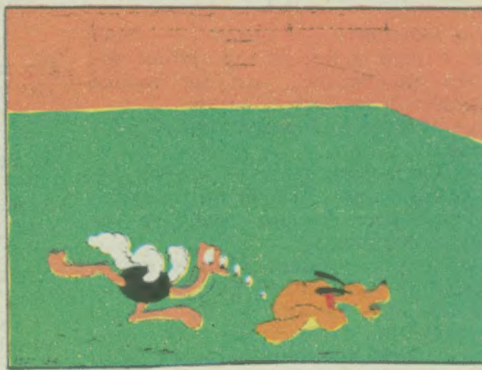

БЕНГ!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

НЕЗАВИСНА ВЕЋ 12 ГОДИНА

Интересује ме колико Замбија има становника и на колико квадратних километара они живе?

Иво Мужинић, Омиш

Република Замбија, једна од најугледнијих чланица покрета несврстаних, простире се на 746.256 квадратних километара, где живи око четири и по милиона становника. Већину становника чине Банту-Црнци али има и Британаца и Индијаца.

Замбија је независна од 1964. године. Главни град је Лусака.

САТУРНОВ ПРСТЕН

Ко је и када открио Сатурнов прстен?

Гордана Савић, Гњилане

Прстен око Сатурна, друге по величини планете у Сунчевом систему, открио је 1610. године италијански физичар и астроном Галилео Галилеј. Занимљиво је да се Сатурнов прстен састоји заправо од три прстена: спољашњег, средњег и унутрашњег. Спољашњи је од средњег одвојен такозваном Касинијевом пукотином широком око 4000 километара ,а средњи од унутрашњег пукотином широком 1000 километара. Цео прстен широк је око 68000 километара и састоји се од малих небеских тела која се самостално крећу око Сатурна. Претпоставља се да прстен представља остатке неког сателита.

ЛЕГЕНДАРНИ ПУКОВНИК ДЕЈВИ

Да ли је Дејви Крокет стварно постојао или је измишљена личност?

Аце Илијевски, Тетово

Давид Крокет, популарно звани Дејви, заиста је постојао. Рођен је 1786. године у држави Тенеси и био је амерички граничар и државник. Његова породица била је сиромашна и Дејви је рано почео сам да зарађује за живот, ловио је по шумама Тенесија и бавио се трговином. Како су се Крокетови често селили на запад, према средини Тенесија, доспели су и у област коју су насељавали Крик Индијанци. САД су покушавале да те територије заузму за себе и у тим сукобима са Индијанцима учествовао је и Дејви Крокет. Када је 1815. године рат завршен победом САД, он је добио чин пуковника.

Доцније је почео да се бави политиком, па је два пута биран и у Конгрес, али се увек понашао као горштак. Његови говори на народном језику, обилато зачињени вицевима, учинили су га популарним. Новине су често писале о њему, па су се појавиле и приповетке о његовим доживљајима још док је био жив. Све то допринело је да Дејви Крокет постане нека врста народног јунака, готово легендарна личност. Много касније, средином нашег века, цртани филмови Волта Дизнија оживели су његову популарност.

Дејви Крокет је погинуо 1836. године у бици за Аламо, када су Американци ратовали са Мексиком око превласти у Тексасу.

КАД СУ СВИ ЈЕДНАКИ

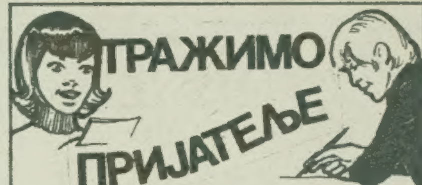
Молим те да ми објасниш шта је то изокефалија.

Мирсада Селимовић, Тузла

Реч „изокефалија“ долази од две грчке речи: исос — једнак и кафале — глава и означава у сликарству такав распоред људских фигура где се све главе налазе у истој висини, без обзира какве су стварне пропорције приказаних ликова.

Изокефалија је честа на античким рељефима и у византијској сликарству. По овом начину приказивања ликова нарочито су познати чувени мозаици из Равене. Слике и илустрације где су све фигуре једнаке израђиване су и у доба ране ренесансе и средњег века. У каснијим раздобљима, кад сликари боље познају пропорције људског тела, перспективу и композицију сликања, изокефалија нестаје тако да је већ у бароку готово нема.

Имам 16 година и жељела бих се дописивати с младима из наше земље. Навијам за „Хајдук“ и „Југопластику“. Волим „Бијело дугме“, Микија Јевремовића и Здравка Чолића. **Ирја Јерковић, Мата Кодопића 32, 50000 Дубровник.**

Хтела бих да стекем другове из ваше лепе земље. Имам 20 година, волим музику и забаву и класичну и народну. Скупљам постере и фотографије певача. **Тамбоцева Људмила, СССР, ул. Херченскаја 4/11, Кнев, 262020.**

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и Совјетског Савеза. Имам 13 година, навијач сам „Црвене звезде“. Хоби ми је скупљање маркица, салвета, значки, постера и старог новца. **Мирјана Вукић, 14233 Велики Црљени.**

Имам 12 година и желела бих се дописивати са друговима и другарицама из Југославије. Волим забавну музику. Скупљам салвете, значке и плоче домаћих и страних група. **Нада Вошковић, Стублине 11507 код Обреновца.**

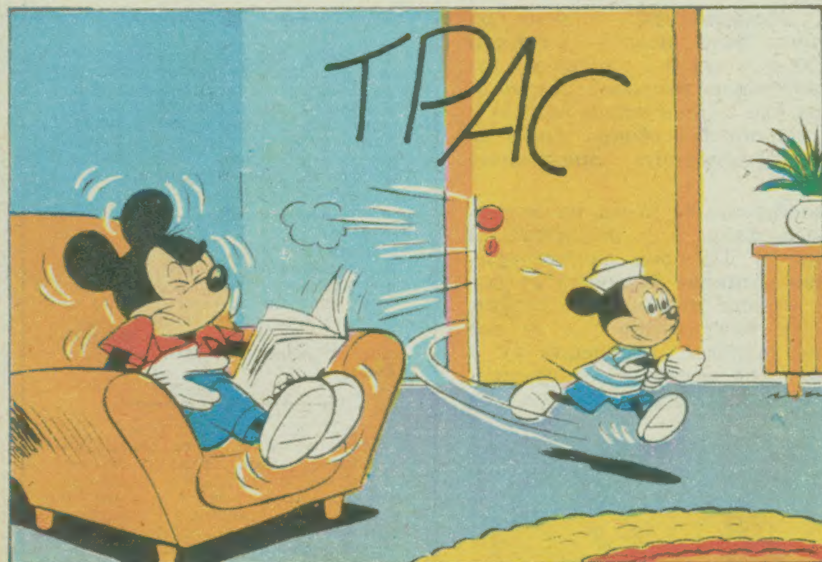
Моја жеља је да се дописујем са другарицама из наше земље. Хоби ми је скупљање салвета и значки. Имам десет година и навијам за „Партизан“. Највише волим музику и спорт. **Мина Ђатић, Железничка 40, 21300 Беочин.**

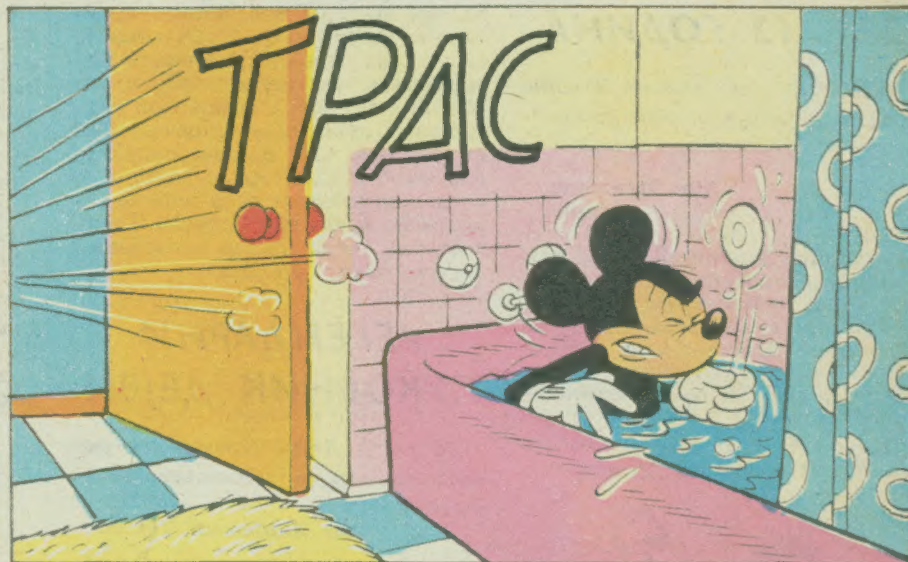

WALT DISNEY
МИКИ

ТРАС
СПОРТ

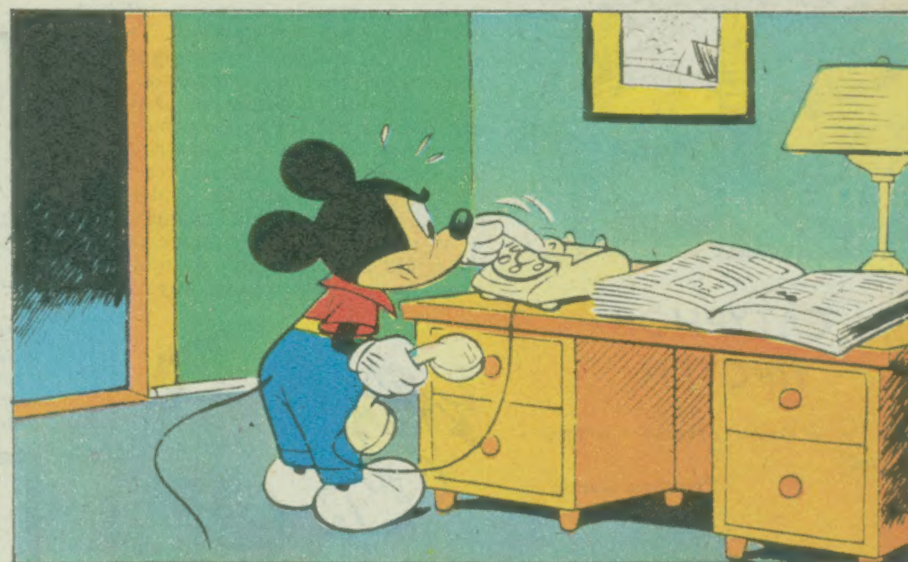

ТРАС
СПОРТ

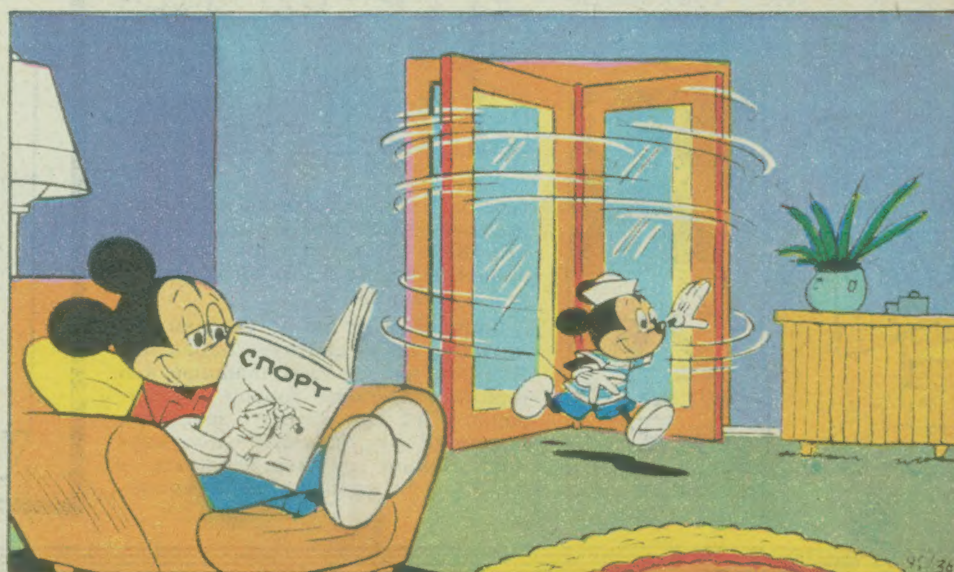

ТРАС

ТРАС

ТРАС

ПОСТАВЉА
ВРАТА НА
ОКРЕТАЊЕ

СПОРТ